

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Kateřina Janíková

Trávení volného času rodičů a dětí ve městě Lanžhot

Olomouc 2019

vedoucí práce: Mgr. Pavla Vyhnálková, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedenou literaturu a zdroje.

V Olomouci dne 23. 4. 2019

.....
Bc. Kateřina Janíková

Děkuji Mgr. Pavle Vyhnálkové, Ph.D. za vedení, ochotu a cenné rady při zpracování této diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat zaměstnancům Masarykovy základní školy v Lanžhotě za umožnění realizace výzkumu a následně všem, kteří mě během celého mého studia podporovali.

OBSAH

ÚVOD	6
1 VOLNÝ ČAS.....	8
1.1 Definice volného času	8
1.2 Funkce volného času	11
1.3 Faktory ovlivňující volný čas.....	13
1.4 Volný čas dětí a dospělých.....	16
1.4.1 Mladší školní věk	16
1.4.2 Dospělost	18
1.4.3 Rozdíly v trávení volného času dětí a dospělých	18
2 RODINA A LOKÁLNÍ PROSTŘEDÍ	20
2.1 Rodina	20
2.1.1 Vymezení pojmu rodina	20
2.1.2 Funkce rodiny	21
2.1.3 Typy rodiny	23
2.1.4 Česká rodina v současnosti.....	24
2.1.5 Vliv rodiny na volný čas.....	25
2.2 Lokální prostředí	28
2.2.1 Vymezení pojmu lokální prostředí	29
2.2.2 Vliv lokálního prostředí na volný čas.....	31
3 SUBJEKTY PODÍLEJÍCÍ SE NA VOLNÉM ČASE.....	33
3.1 Hledisko formální, neformální a informální výchovy.....	33
3.2 Hledisko národního hospodářství a financování	34
3.3 Školy a školská zařízení	35
3.4 Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež.....	37
3.5 Nestátní neziskové organizace	38
3.6 Subjekty pracující na komerčním základě	39

4 VOLNÝ ČAS VE MĚSTĚ LANŽHOT	40
4.1 Město Lanžhot.....	40
4.2 Masarykova základní škola Lanžhot a školní družina	41
4.3 Mateřská škola Lanžhot	42
4.4 Farnost Lanžhot.....	43
4.5 Spolky a organizace ve městě Lanžhot	44
5 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ	46
5.1 Současný stav zkoumané problematiky	46
5.2 Cíl výzkumu	47
5.3 Hypotézy	48
5.4 Metoda výzkumu.....	48
5.5 Výzkumný soubor	49
5.6 Prezentace výsledků výzkumu	53
5.7 Ověření hypotéz	82
6 SHRNUTÍ VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	85
6.1 Shrnutí výsledků výzkumného šetření	85
6.2 Doporučení pro praxi	87
6.3 Diskuze.....	88
ZÁVĚR	90
SEZNAM ZDROJŮ.....	92
SEZNAM TABULEK	97
SEZNAM GRAFŮ	98
SEZNAM PŘÍLOH.....	99

ÚVOD

„Mít volný čas“, to je fráze, která zlepší náladu každému z nás. Co však volný čas znamená? Dá se říct, že pro každého může mít jiný význam a každý má jiné představy o jeho využívání. Člověk se učí tento čas využívat a zhodnocovat už od malička ve své rodině, která zde plní nezastupitelnou funkci. Děti se učí od svých rodičů, jak svůj volný čas trávit a jak ho využívat ve svůj prospěch. Čím jsou děti starší, tím menší vliv na jejich volný čas mají rodiče, a děti začínají své volno trávit se spolužáky a kamarády. Je tedy důležité, aby rodiče dali dětem dobrý základ v tom, jak se svým časem nakládat, aby co nejvíce předešli vzniku nežádoucích sociálně patologických jevů. A právě tématu rodiny a volného času je věnována tato diplomová práce.

Diplomová práce se věnuje způsobu trávení volného času dětí mladšího školního věku a jejich rodičů v obci Lanžhot, která leží na jižní Moravě. Toto téma bylo zvoleno hlavně z toho důvodu, že oblast volného času u již zmíněné rodiny s dětmi mladšího školního věku v obci Lanžhot nebyla dosud prozkoumána, a že zde neexistuje žádná organizace, jejímž primárním posláním je věnovat se volnému času občanů. Je tedy zajímavé zjistit, jak rodiny s dětmi svůj volný čas tráví, a jaké je jejich hodnocení nabídky volnočasových akcí v obci Lanžhot.

Teoretická část práce je zaměřena na základní poznatky, které se vážou k tématům volný čas, rodina a obec Lanžhot. Cílem teoretické části je popsat základní pojmy a souvislosti mezi nimi jako podklad pro část praktickou. První kapitola charakterizuje první hlavní pojem práce – volný čas, dále jeho funkce, faktory, které ho ovlivňují a rozdíly v trávení volného času dospělých a dětí.

Druhá kapitola se věnuje rodině a lokálnímu prostředí – dvěma subjektům, které volný čas velmi ovlivňují. Na začátku kapitoly je charakterizována rodina z pohledu několika autorů, další část se zabývá funkcemi, které rodina plní a následně jsou popsány typy rodin, které se ve společnosti vyskytují. Jelikož se rodina stále vyvíjí a mění se její vlastnosti, jsou zde charakterizovány znaky současné rodiny. Po uvedení do této problematiky je popsán vliv rodiny na volný čas. Následuje charakteristika lokálního prostředí, které s rodinou úzce souvisí. Další část je pak věnována vlivu lokálního prostředí na volný čas.

Třetí kapitola se zabývá subjekty, které mohou ovlivňovat volný čas všech věkových skupin. Kapitola nejprve přinese dvojí pohled na dělení těchto subjektů a následně popíše všechny zmíněné subjekty.

Čtvrtá kapitola se zaměřuje již konkrétně na město Lanžhot a subjekty, které v něm ovlivňují volný čas občanů. Jak již bylo zmíněno, neexistuje zde žádná organizace, jejíž primární cíl by byl naplňování volného času, jako je např. Středisko volného času. Existují zde však různé organizace a spolky, které mají jiné hlavní poslání, ale přesto se starají o volný čas občanů města Lanžhot. Tyto organizace a spolky jsou zde popsány a charakterizovány.

Praktická část práce je věnována výzkumnému šetření, které proběhlo v obci Lanžhot skrze Masarykovu základní školu Lanžhot. Hlavním cílem výzkumného šetření je charakterizovat a zhodnotit způsob společného trávení volného času dětí a jejich rodičů žijících v obci Lanžhot. Dílčím cílem je poté analyzovat faktory, které rodiče ovlivňují při trávení volného času s jejich dětmi. Tato kapitola vymezuje současný stav zkoumané problematiky, detailněji popisuje cíl výzkumu a stanovené hypotézy a charakterizuje metodu výzkumu a výzkumný soubor. Následně jsou výsledky výzkumu prezentovány pomocí grafů a tabulek.

Poslední část se zabývá shrnutím výsledků výzkumu, podává doporučení pro praxi na základě těchto výsledků a porovnává je s výsledky, které byly získány z jiných výzkumů a bakalářských prací.

1 VOLNÝ ČAS

Volný čas se týká každého z nás, i když někdo může namítat, že žádný volný čas nemá. Takový člověk buď neumí volný čas definovat, nebo si svůj čas neumí rozvrhnout tak, aby mu nějaký zbyl. Je proto důležité se na začátek věnovat obecné charakteristice volného času, neboť se jedná o stěžejní pojem této diplomové práce.

1.1 Definice volného času

V dnešní době je pojem volný čas poměrně rozšířený, a proto existuje mnoho publikací, které se tomuto tématu věnují. Různí autoři definují volný čas různě. Je tedy vhodné jejich definice porovnat a zjistit, v čem jsou si podobné, nebo naopak odlišné.

Na začátek uvedeme heslo z pedagogického slovníku, kde Průcha, Mareš a Walterová (2003, s. 274) definují volný čas jako *„čas, s kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Volný čas je doba, která zůstane z 24 hodin po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku).“*

V této definici můžeme nalézt dva protipóly, kterými se volný čas často vyjadřuje. Jsou jimi pozitivní a negativní vymezení volného času. Jak uvádí Vážanský (2001, s. 29–30), **negativní pojetí** určuje dobu, která zbývá z průběhu celého dne po odečtení pracovních nebo studijních úkolů, úkolů v domácnosti a po uspokojení základních fyziologických potřeb. **Pozitivní vymezení** zase charakterizuje tento čas jako časový prostor, který pro člověka znamená svobodu, a ve kterém člověk může bez závislosti na dalších povinnostech realizovat činnosti, ke kterým ho nikdo nenutí a ke kterým není nucen ani podvědomě.

K negativnímu pojetí směřuje definice od Hájka, Hofbauera a Pávkové (2011, s. 10), kteří volný čas vidí jako součást lidského života bez času pracovního a času vázaného, do kterého zahrnují fyziologické potřeby člověka, jako jsou spánek, jídlo a osobní hygiena, dále chod rodiny, provoz domácnosti, péče o děti, dojíždění za prací a další povinnosti mimo práci.

Naopak Kratochvílová (2004, s. 79) směřuje spíše k pozitivnímu vymezení. Volný čas vymezuje jako čas, který má mít pro sebe k dispozici každý člověk; je to čas,

který člověk potřebuje na oddych, rekreaci a regeneraci fyzických i psychických sil, dále na sebevyjádření, seberealizaci a rozvoj osobnosti podle vlastních potřeb a zájmů.

Knotová (2011, s. 25) na rozdíl od Vážanského vymezuje volný čas na základě tří způsobů pojetí. První je **optimistické pojetí**, které zahrnuje smysl a cíl života, kterého můžeme dosáhnout skrze volný čas. Druhé pojetí autorka nazývá **skeptické nebo také kritické pojetí**. V tomto typu jsou skryty negativní stránky společně s riziky volného času. **Realistické pojetí** tuto třetici uzavírá, jedná se o tvorbu hodnot ve volném času v reálném společenském kontextu.

Na pomyslné pomezí optimistického a realistického pojetí Knotová (2011, s. 27) zařadila jednoho z největších představitelů volného času, sociologa Joffreho Dumazediera. Ten ve svých publikacích definoval volný čas jako *„souhrn činností, které člověk může dělat úplně dobrovolně, proto aby si odpočinul, nebo aby se pobavil, nebo rozvinul své znalosti, dobrovolnou společenskou činnost nebo své tvořivé schopnosti potom, co se osvobodil od pracovních, rodinných a společenských závazků“* (Knotová, 2011, s. 28) V této definici můžeme opět vidět, že se autor zaměřil jak na pozitivní, tak i negativní stránku volného času.

Na volný čas se můžeme dívat z několika pohledů. Pávková a kol. (2002, s. 15–17) uvádí hned pět způsobů, jakými na volný čas lze nahlížet.

První hledisko je **ekonomické**. Zde se zohledňuje nejen to, kolik prostředků do svého volného času každý člověk investuje, ale hlavně v jaké podobě se mu jeho investice vrátí. Pokud člověk využívá volný čas např. k odpočinku a rekreaci, je výsledkem odpočinitý člověk, který poté podává lepší pracovní výkony, a investice vložená do volného času se mu tím pádem vrací. Pokud se člověk ve svém zájmu např. dále vzdělává, může mu to být prospěšné jak v jeho kariérním, tak v jeho společenském životě. Jak již bylo výše napsáno, toto hledisko se zaměřuje také na to, kolik prostředků do volného času člověk vloží, což poté svědčí o úrovni člověka a ve výsledku celé společnosti.

Následně se autorka a kol. zabývá **sociologickým a sociálně psychologickým** hlediskem. Tento pohled je zaměřen na to, jak volný čas pomáhá utvářet mezilidské vztahy. Do toho jsou zakomponovány další vlivy, které ovlivňují trávení volného času, jako jsou např. rodina, lokální prostředí, neformální vrstevnické skupiny, škola a jiná

výchovná zařízení apod. Vlivem, který se objevuje především v posledních letech čím dál častěji a který je ze všech jmenovaných vlivů možná nejsilnější, jsou hromadné sdělovací prostředky a média (Pávková a kol., 2002, s. 15–17).

Politické hledisko se zaměřuje na to, jak a v jaké míře ovlivňuje volný čas občanů stát. Stát by se měl zabývat především zakládáním, financováním a ovlivňováním zařízení volného času, měl by pomáhat organizacím s realizací jejich plánů, vytvářet vhodné podmínky pro volný čas všech členů společnosti a připravovat profesionální pedagogy i dobrovolníky pro tuto činnost.

Čtvrté hledisko je **zdravotně-hygienické**. Smysluplné trávení volného času by se totiž mělo zaměřovat jak na fyzický vývoj člověka, tak i na vývoj duševní. Pokud je volný čas správně využíván, odráží se to na celkovém zdravotním stavu člověka.

Poslední je **pedagogické a psychologické** hledisko. Toto hledisko se zaměřuje na individuální zvláštnosti každého člověka, na potřeby a s nimi související motivaci, seberealizaci, sociální kontakty apod. Pedagogická část je zde prezentována skrze vhodné pedagogické působení, jímž by měli být lidé vhodně motivováni k dobrovolné účasti na různých příležitostech, které jim poskytnou prostor pro rozvoj všech stránek osobnosti (Pávková a kol., 2002, s. 15–17).

Bocan a Machalík (2012, s. 112–113) uvádí dva typy možného trávení volného času. Jeden z typů je organizované trávení volného času, které nám poskytují různé organizace a instituce k tomu určené. Řadí se sem návštěva různých zájmových kroužků, oddílů apod. Naproti tomu stojí neorganizovaný volný čas, do kterého patří pobyt venku s kamarády, návštěvy kamarádů nebo rodiny, sledování televize a sport mimo různé zájmové kroužky.

Další přístup k volnému času uvádí MŠMT (2012, s. 6–7), které rozděluje volný čas podle toho, zda je využíván aktivně nebo pasivně. Do aktivního volného času se řadí např. činnosti s fyzickou aktivitou, zájmové činnosti v kroužcích nebo oddílech, aktivity a pohyb na čerstvém vzduchu a další společenské činnosti prováděné venku. Mezi pasivní využívání volného času se zařazuje sledování televize a filmů, četba knih, návštěvy restauračních zařízení apod.

1.2 Funkce volného času

Na definování pojmu volný čas byla zaměřena předešlá podkapitola. Následující část se bude věnovat funkcím, které volný čas plní. Vzhledem k tomu, že různí autoři chápou volný čas různě a také jej jinak definují, je patrné, že se jednotlivá členění od sebe budou lišit. Funkce volného času se týkají buď člověka jako jednotlivce, nebo celé společnosti.

Na začátek budou přestaveny funkce podle Dumazediera (1962, citováno podle Knotové, 2011, s. 33). Ten se zaměřil na tři hlavní funkce, mezi které patří **odpočinek, rozptýlení a rozvoj osobnosti**.

Odpočinek zde Dumazedier charakterizuje jako čas na zregenerování a načerpání nových sil, zotavení a odstranění psychické i fyzické únavy. Rozptýlení můžeme chápat jako zábavu nebo kompenzaci monotónní práce. Funkce rozvojová se zaměřuje na celkový rozvoj osobnosti např. pomocí kreativních nebo kulturních činností.

Společné prvky s předchozím dělením nalezneme u funkcí dělených podle Opaschowského, kterého cituje Knotová (2011, s. 33), a ten funkce volného času rozděluje na:

- rekreační funkce
- kompenzační funkce
- enkulturační a edukační funkce
- kontemplační funkce
- komunikační funkce
- participační funkce
- konzumní funkce.

Do funkcí rekreační a kompenzační zahrnuje Opaschowski stejné prvky jako Dumazedier, tedy odpočinek a čas na zotavení, rozptýlení a zábavu. Do funkce enkulturační a edukační se řadí kulturní aktivity a účast na celoživotním vzdělávání, funkce kontemplační zahrnuje duchovní rozměr a činnosti zaměřené na hledání smyslu života a funkce komunikační se zaměřuje na podporu sociálních a mezilidských

kontaktů. Participační funkce obsahuje účast na občanských aktivitách a do funkce konzumní se řadí spotřeba materiálních statků.

Znamé dělení podává také slovenská autorka Kratochvílová (2004, s. 87–88), která ve volném čase shledává pět funkcí, mezi které řadí funkci **zdravotně-hygienickou**, **seberealizační** funkci, **formativně-výchovnou** funkci, funkci **socializační** neboli společenskou a funkci **preventivní**.

Funkce zdravotně-hygienická by mohla najít shodu s předešlými dvěma děleními ve funkcích odpočinku, rekreace, kompenzace a kontemplace. Kratochvílová se také zaměřuje na fyzické i psychické zdraví, které tato funkce podporuje. Do této funkce je zahrnut odpočinek, rekreace, ale i spontánní aktivity, do kterých mimo jiné autorka řadí také „nicnedělání“.

Do seberealizační funkce se řadí uspokojování individuálních potřeb a zájmů člověka. Zaměřuje se také na osobní rozvoj a růst.

Výchovu chápe pedagogický slovník jako „*proces záměrného působení na osobnost člověka s cílem dosáhnout pozitivních změn v jejím vývoji*“ (Mareš, Průcha, Walterová, 2003, s. 277). K této definici můžeme tak vztáhnout formativně-výchovnou funkci, která je zaměřena na formování osobnosti, ale také na její potřeby, zájmy, návyky, rozvoj motivace, tvořivosti apod. Základním principem je vytvořit vhodné podmínky na seberealizaci a rozvoj ve volném čase.

Socializační neboli společenská funkce má opět společné prvky s funkcí komunikační a participační, které nalezneme u Opaschowského. Také tato funkce se zaměřuje na navazování sociálních kontaktů a vztahů ve společnosti, osvojování společenských norem a vzorců, pozicí ve skupinách apod.

Poslední preventivní funkce představuje možnosti na využívání volného času, které jsou ochranou před konzumním způsobem života a negativními společenskými jevy (nebo také sociálně-patologickými jevy).

Ve vztahu k poslední funkci se krátce zaměříme na oblast prevence. Prevenci se věnují Pávková a kol. (2002, s. 41), kteří chápou prevenci ve třech rovinách. První je prevence primární, která je zaměřena na celou populaci. Tuto rovinu můžeme také rozdělit na specifickou primární prevenci, která cíleně ovlivňuje populaci a snaží se

předcházet konkrétnímu sociálně-patologickému jevu a prevenci nespécifickou primární, která je zaměřena na podporu zdravého životního stylu. Další rovinou je prevence sekundární, která již pracuje s jedinci, kteří jsou kriminálně riziková, nebo je u nich zvýšená pravděpodobnost výskytu sociálně-patologických jevů. Poslední rovinou je prevence terciární, která se zabývá jedinci zasaženými některým z negativních jevů, snaží se o jejich léčbu a zabránění recidivě.

Na prevenci se také zaměřilo MŠMT (2002, s. 4), které uvádí, že základním principem prevence je vést děti a mládež ke zdravému životnímu stylu a k tomu, aby si osvojili pozitivní sociální chování. Jedním ze způsobů realizace prevence mohou být právě volnočasové programy a aktivity. Ne všechny volnočasové aktivity jsou však preventivní a široká nabídka těchto aktivit není vždy zárukou kvalitní prevence.

Hodnotná náplň volného času však není jediným cílem prevence. Jestliže však mají děti širokou nabídku činností a šanci, že budou v některé z činností úspěšné, může se zmenšit pravděpodobnost výskytu sociálně-patologických jevů (MŠMT, 2002, s. 6).

1.3 Faktory ovlivňující volný čas

Trávení volného času může ovlivňovat spousta faktorů, které si člověk ani neuvědomuje. Jejich význam se může měnit dle věku, pohlaví nebo také doby, ve které lidé žijí.

Hušťák (1978, citováno podle Kominarece, 2003, s. 22) rozděluje determinanty volného času do tří skupin. První skupinu tvoří **osobní** determinanty, kam autor řadí např. vzdělání, věk, pohlaví, původ a povahu člověka, rodinu a její materiální zázemí. Do kategorie **společenské** determinanty řadíme např. společenský pořádek, materiální a duchovní kulturu společnosti a celkovou organizaci společnosti. Do **prostorových** determinantů autor řadí např. kvalitu životního prostředí, přírodní podmínky, dopravní podmínky v okolí, služby obyvatelstva, strukturu zařazení volného času apod.

Kominarec (2003, s. 22) k těmto třem skupinám přidává další doplňující faktory, mezi které řadí **časové** determinanty, kam patří celková délka volného času, časové ztráty při výkonu volného času (např. přesuny dopravou, příprava na volný čas). Další skupinou jsou **materiální a finanční podmínky** pro využívání volného času (kolik finančních prostředků může člověk investovat do volného času celkově). Třetí skupinu

tvoří vliv **formálních a neformálních skupin** na volný čas člověka (u dospělých to může být třeba pracovní kolektiv, který ho ovlivňuje, u dětí např. školní třída nebo vrstevnické skupiny).

S materiálními faktory souvisí i názor Dvořáčka (in Čech, 2007, s. 101-106), který uvádí, že velikost rodiny může omezit finanční možnosti rodiny, jedná-li se především o rodiny s více členy

Přehlednější dělení faktorů, které ovlivňují volný čas, uvádí Vyhnálková (2013, s. 14), která činitele dělí na **vnitřní** (endogenní) a **vnější** (exogenní). Vnitřní činitele zahrnují demografické charakteristiky (kam patří věk a pohlaví jedince), zdravotní stav jedince a jeho psychické charakteristiky. Do vnějších činitelů se řadí rodina jedince, vrstevnické skupiny, místo bydliště, celospolečenské podmínky a masmédia.

U faktorů vnitřních se na trávení volného času nejvíce podílí věk. S věkem člověka se mění jeho zájmy, člověk se stává více samostatným, což vede k různým náplním volného času.

V předškolním věku dětí naplňuje jejich volný čas hra a je velkou částí jejich běžného dne. V tomto období jsou za volný čas dětí zodpovědní rodiče. V mladším školním věku se čas dítěte díky školní docházce začíná dělit na čas povinností a volný čas. Rodiče by v tomto věku dítě měli podporovat tak, aby se orientovalo v široké nabídce zájmových činností, a zároveň tak, aby rozvíjelo svá nadání. V tomto věku je dítě typické velkou šíří zájmů, a tím pádem i značnou přelétavostí. Je důležité, aby rodiče a další subjekty (např. učitelé, vychovatelé apod.) dítě vedli k pravidelné účasti na zájmových aktivitách, ale zároveň je důležité, aby dítě nebylo přetěžované. Ve starším školním věku o sobě dítě začíná rozhodovat samo a hledá vlastní identitu. Skrze volný čas se může projevit jeho osobnost a může vyjadřovat své zájmy a hodnoty. V tomto období dítě vyhledává společnost hlavně svých vrstevníků a nastává odklon od rodiny (Vyhnálková, 2013, s. 15).

V adolescenci se jedinec začíná stabilizovat a stává se za sebe čím dál více odpovědným. Dosavadní výchovné působení rodičů a vychovatelů začíná jedinec přebírat sám a přechází do sebevýchovy. V následujícím období dospělosti je člověk ovlivňován rodinným a profesním životem. Volný čas je zde hlavně uvolněním od starostí a povinností, časem na koníčky, sport a rodinu. Stáří je poté charakterizováno

nástupem do důchodu a velkým množstvím volného času, který je potřeba naplňovat tak, aby jedinec prospíval. Je třeba se na toto období připravovat např. navazováním a prohlubováním přátelských kontaktů, rozvíjet své zájmy a hledat aktivity, které budou prospívat člověku i jeho okolí.

Pohlaví ovlivňuje volný čas člověka především tím způsobem, že již od malička jsou děti většinou vedeny k typickým činnostem a kroužkům, které jsou spojeny s jejich pohlavím. Rozdíl může nastat ale také díky hodnotám, které jsou pro dané pohlaví typické, nebo díky normám společnosti, které se zase liší napříč celým světem (Vyhnálková, 2013, s. 16).

Velký vliv na způsob trávení volného času má také zdravotní stav jedince a jeho fyzická kondice, která může být někdy dost limitující (např. s přibývajícím věkem). Psychický stav člověka s sebou nese hodně složek, které se na trávení volného času podílejí. Může to být např. paměť člověka, inteligence, schopnost pozornosti nebo představitivosti a v neposlední řadě také emocionální stav člověka. Důležitá je i vůle a motivace člověka prohlubovat své zájmy a věnovat se jim. Dalšími složkami, které je potřeba zmínit, jsou charakter a temperament jedince a také hodnotová orientace (Vyhnálková, 2013, s. 16–17).

Jak je uvedeno výše, mezi vnější faktory řadíme např. rodinu nebo místo bydliště, čemuž jsou v této práci věnovány další kapitoly, proto jsou zde tyto faktory jen stručně zmíněny a dále nerozepisovány. K dalším činitelům se poté řadí celospolečenské podmínky, do kterých bychom mohli zařadit úroveň společnosti ze stránky materiální, technické, kulturní a vzdělanostní. Důležitou roli hraje také stát, který se může v oblasti volného času zapojovat a podporovat ji, nebo ji také opomíjet. Další faktor, který se do volného času zapojuje, je komerční sektor. Zmínit je potřeba hlavně masmédiá a moderní komunikační technologie, které se v poslední době dostávají do popředí a ovlivňují volný čas všech věkových skupin, zejména však dětí (Vyhnálková, 2013, s. 17–18).

Média mohou být velmi užitečným prvkem, který se dá ve volném čase využívat. Důvody by se daly najít ve čtyřech základních funkcích masmédií, kterými jsou funkce informativní, komunikativní, formativní a rekreativní. Z těchto funkcí se dá odvodit, k čemu jsou média užitečná. V dnešní době je to hlavně vyhledávání informací a komunikace mezi lidmi obecně, což odpovídá prvním dvěma funkcím. Funkce

formativní by se dala jiným slovem označit jako výchovná a funkce rekreativní pokrývá pole regenerace, odpočinku a zábavy. (Kraus, Poláčková, 2001, str. 64–65) Přestože se u masmédií nachází spousta pozitivních faktorů a důvodů, proč je využívat, mají také své negativní stránky, které jsou v posledních letech čím dál více zjevné. U různých typů masmédií (především u těch elektronických a hlavně internetu) dochází k velkému rozvoji a velkému užívání. Kvůli nezodpovědnosti a anonymitě některých uživatelů nebo tvůrců na internetu bývají ohrožovány postoje a chování hlavně nejmladší generace (avšak nejen jí). Hlavně díky anonymitě dochází u spousty uživatelů k absenci morálních zábran, která může vyústit v aroganci nebo agresivitu (Kraus, Poláčková, 2001, s. 70–71).

Dělení od Kominarce i Vyhnákové se v určitých faktorech shoduje a autoři uvádí víceméně faktory stejné nebo podobné. Rozdělení se liší hlavně v pojmenování kategorií, které si každý z autorů určil podle vlastního uvážení. Rozdíl může být patrný také v rozsahu textu, kdy je zpracování od Vyhnákové popsáno podrobněji, než zpracování faktorů od Kominarce.

1.4 Volný čas dětí a dospělých

Jelikož je tato práce a zejména její empirická část zaměřena na volný čas žáků navštěvujících první stupeň základní školy a jejich rodičů, je zde na místě kapitola o specifikách a zvláštностech volného času jak dětí mladšího školního věku, tak i dospělých. Nejprve bude každé období života stručně charakterizováno a poté poukázáno na rozdíly v trávení volného času obou těchto skupin.

1.4.1 Mladší školní věk

Na začátek bude stručně charakterizován mladší školní věk. Vágnerová (2005, s. 236–237) charakterizuje tento věk jako důležitý sociální mezník v životě dětí. Děti získávají novou roli a stávají se školáky. Děti ví, že se od této chvíle něco podstatného změnilo. Autorka dělí školní věk na tři fáze: **raný školní věk** (od 6 do 8–9 let), **střední školní věk** (od 8–9 let do 11–12 let) a **starší školní věk** (období od 11–12 let do 15 let). Dále se bude práce věnovat prvním dvěma fázím, jelikož odpovídají období, kdy děti navštěvují první stupeň (tzn. mladšímu školnímu věku), což je podstatné pro další části práce.

Mladší školní věk můžeme chápat jako oficiální vstup dítěte do společnosti a je také označován jako období píle a snaživosti, kdy hlavním cílem dítěte je prosadit se svým výkonem. Střední školní věk je období charakterizované jako fáze latence neboli klidového stavu a pohody. Dítě se začíná rozvíjet ve všech oblastech a vytváří se předpoklady pro budoucí proměnu v dalším období. Považujeme ho za období přípravy na další, většinou dynamičtější období (Vágnerová, 2005, s. 237–238).

Změny v mladším školním věku pozorujeme především v proměně uvažování dětí, kdy se postupně začíná vyvíjet logické myšlení. Děti v mladším školním věku jsou v myšlení vázány na realitu a vlastní zkušenost, ze které vycházejí. Nedokážou však ještě odhadnout vlastní schopnosti a neuvědomují si, co samy dovedou. Rozvíjí se však koncentrace pozornosti, což můžeme považovat za jednu ze složek školní zralosti. Mění se také emoční stav dětí, kdy je toto období charakterizováno zvýšením emoční stability a odolnosti vůči zátěži (Vágnerová, 2005, s. 242–261).

Hájek a kol. (2011, s. 88–89) uvádí, že se v tomto období u dětí zdokonaluje jejich vnímání, což souvisí s vývojem smyslových orgánů. Zlepšuje se pozornost dětí, přestože na začátku tohoto období je většinou více rozptýlují jiné podněty. Dětské představy jsou většinou velmi konkrétní a živé a jsou založeny na vlastní zkušenosti, jak výše uvádí autorka Vágnerová. Paměť dětí mladšího školního věku je velmi názorná a snadno si zapamatují konkrétní údaje. Kvůli malé slovní zásobě děti sklouznou spíše k mechanickému učení než k volné reprodukci údajů. Jednání dětí je v tomto věku spíše impulzivní a začíná se rozvíjet schopnost vědomé regulace vlastního chování.

Vágnerová (2005, s. 266–267) dále uvádí, že ze socializačního hlediska je vstup do školy velmi důležitý. Dítě se odklání od výlučného vlivu rodiny a podřizuje se instituci, kterou nově navštěvuje a která je připravuje na život ve společnosti. Dítě začíná rozvíjet nové vztahy s různými lidmi i mimo rodinu. Pro děti jsou v tomto věku důležité tři oblasti, a to: rodina, škola a vrstevnická skupina.

Právě odklon od výlučného vlivu rodiny z důvodu nástupu do školy může způsobit změny v prožívání společného volného času dětí s jejich rodiči. Empirická část této práce se pokusí zjistit, zda vůbec a jakým způsobem děti a jejich rodiče tráví společný volný čas.

1.4.2 Dospělost

Hájek a kol. (2011, s. 111–114) uvádí, že dospělost je chápána jako dlouhé životní období. Rozdělit ji můžeme na **mladší dospělost** (od 20 do 30 let), **střední dospělost** (od 30 do 45 let), **pozdní dospělost** (od 45 do 65 let) a **stáří** (nad 65 let), které je však někdy uváděno jako samostatné období.

V části mladší dospělosti většina lidí buď dokončila svoji profesní přípravu, nebo ji dokončuje a začíná budovat svoji pracovní kariéru. Zde se objevuje velké množství nových povinností a tím pádem méně volného času. V této době se také utváří a sjednocuje životní styl člověka a volný čas zde hraje významnou roli. U jedinců, kteří již založili rodinu, je vhodné a prospěšné, když mají rodiče a děti společné zájmové činnosti, kterým se věnují.

Střední dospělost je někdy také označována jako období krize životního středu. Ve své profesi většinou člověk již dosáhnul vrcholu a v některých profesích bývá dokonce považován za starého. Partnerské vztahy se mění a získávají klidnější charakter. Lidé zde většinou přemýšlejí o svých úspěších a neúspěších, životních cílech apod. Zájmové činnosti přináší pocity uspokojení, relaxace a možnost navazovat sociální kontakty.

V pozdní dospělosti se objevuje velké množství změn. Začíná se zhoršovat fyzická, psychická i intelektuální zdatnost člověka. Odchod do důchodu, který se začíná blížit, přináší člověku očekávání i obavy. Hledání nového pracovního místa je v tomto bodu velmi obtížné. Zde je důležité, aby si člověk uchoval co nejvíce zálib a koníčků, kterým se po odchodu do důchodu může věnovat v plném nasazení (Hájek a kol., 2011, s. 111–114).

1.4.3 Rozdíly v trávení volného času dětí a dospělých

Hájek a kol. (2011, s. 68) uvádí, že volný čas dětí a mládeže se samozřejmě liší od volného času dospělých. Odlišnosti jsou zřejmé hlavně v **rozsahu** volného času, **obsahu** volného času, **míře samostatnosti a závislosti** a **nezbytnosti pedagogického ovlivňování**. Dospělí nemají většinou tolik volného času jako děti, kterým volný čas vyplňuje většinu dne. Objevují se však i děti, které mají nedostatek volného času, ale také děti, které mají volného času nadbytek. Takové děti je potřeba vést a pomoci jim

utřídít aktivity ve volném čase, nebo nadbytek času aktivitami vyplnit. Rozdíly v obsahu volného času většinou odpovídají individuálním zvláštnostem jedinců. Míru samostatnosti ovlivňuje z velké části věk dítěte a jeho fyzická a psychická zralost. Dále také rodinné prostředí a nabídka využití volného času v regionu.

S dětským volným časem se pojí také pojem výchova mimo vyučování, který směřuje k vymezení negativního pojetí volného času, které bylo popsáno v podkapitole 1.1 Definice volného času. Pojmy výchova mimo vyučování a výchova ve volném čase bývají často zaměňovány, i když nemají stejný význam. Výchova mimo vyučování se váže pouze k dětem a je určena čtyřmi hlavními znaky, které jsou: výchova probíhá mimo povinné vyučování, probíhá většinou ve volném čase, mimo bezprostřední vliv rodiny a bývá institucionálně zajištěna. Vedle toho výchova ve volném čase je pojem širší, jelikož se do něj zahrnuje nejen výchova dětí a mládeže, ale i dospělých a seniorů (Hájek a kol., 2011, s. 68).

I přes zjištěné odlišnosti zde můžeme najít podobnost u volného času dětí i rodičů. U obou skupin je to doba, která je vyplněna určitou povinností. Touto povinností je u dospělých jejich zaměstnání a u dětí mladšího školního věku školní vyučování. Po odečtení této doby zjistíme rozsah volného času u obou skupin, který výše popisuje Hájek a kol.

2 RODINA A LOKÁLNÍ PROSTŘEDÍ

Jelikož se diplomová práce zabývá volným časem v kontextu rodinného života, je důležité si definovat a ujasnit pojem rodina, zaměřit se na to, jaké může mít rodina podoby, jaké by měla plnit funkce a jak vůbec ovlivňuje trávení volného času. S rodinným ovlivňováním souvisí také lokální prostředí, v rámci nějž rodina žije, proto jsou jeho charakteristice a vlivu věnovány dvě poslední podkapitoly.

2.1 Rodina

Tato podkapitola bude věnována nejprve pojmu rodina, který bývá různě vymezován, a dále funkcím, které by každá rodina měla plnit. Následně jsou stručně zmíněny typy rodin, které literatura rozlišuje, charakteristiky české rodiny v současnosti a na závěr vliv rodiny na volný čas.

2.1.1 Vymezení pojmu rodina

Pokud bychom chtěli najít definici pojmu rodina v zákoně, hledali bychom ji v Občanském zákoníku, který se ve své druhé části zabývá rodinným právem. Definici rodiny však přímo nepodává, na úvod charakterizuje spíše manželství, které definuje jako *„trvalý svazek muže a ženy vzniklý způsobem, který stanoví tento zákon. Hlavním účelem manželství je založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc.“* (Zákon č. 89/2012 Sb. § 655).

Mareš, Průcha a Walterová v Pedagogickém slovníku (2003, s. 202) charakterizují rodinu jako *„nejstarší společenskou instituci, která plní socializační, ekonomické, sexuálně-regulační, reprodukční a další funkce, vytváří určité emocionální klima, formuje interpersonální vztahy, hodnoty a postoje, základy etiky a životního stylu.“*

Naopak Psychologický slovník podává poněkud jednodušší popis rodiny, který zní: *„spol. skupina spojená manželstvím, pokrevními vztahy a odpovědností a vzájemnou pomocí“* (Hartl, Hartlová, 2004, s. 512).

Třetici slovníkových definicí završí Sociologický slovník (Jandourek, 2001, s. 169), který podává definici Murdocka (1949), jež zní: *„skupina charakterizovaná*

společným bydlením a spoluprací dospělých obou pohlaví a dětí, které zplodili nebo adoptovali.“

Poněkud starší definici podává Matějček (1994, s. 15), dle kterého je rodina jednou z nejstarších lidských společenských institucí a vznikla nejen z přirozeného pudu, který vede k plození dětí, ale hlavně z potřeby se o své děti postarat, ochraňovat je, učit je, vzdělávat je a připravovat na život.

Vymezení, které se dotýká funkcí rodiny, podávají také Seidler a Kurincová (2006, s. 27), kteří ji popisují jako společnost lidí (dětí a rodičů), která je založena na naplňování potřeb všech jejích členů a na naplňování základních funkcí rodiny.

V těchto definicích můžeme vidět již náznaky určitých funkcí, které by měla rodina plnit. Podrobněji se jim bude věnovat další podkapitola. Dále můžeme v definicích vidět podobnost v tom, že většina definic obsahuje i zmínku o dětech (ať už o jejich plození, výchově apod.), což v dnešní době, kdy stále přibývá dvoučlenných bezdětných rodin, přestává být podstatou rodiny.

2.1.2 Funkce rodiny

Jak již vyplynulo z některých výše uvedených definic, rodina by měla plnit určité funkce. V tomto tématu se autoři většinou shodují a uvádějí funkce v podstatě stejné.

Kraus (2014, s. 81–83) vyčleňuje celkem šest funkcí, mezi které patří: funkce **biologicko-reprodukční**, funkce **sociálně-ekonomická**, funkce **ochranná** (zaopatřovací, pečovatelská), funkce **socializačně-výchovná**, funkce **rekreační**, **relaxační**, **zábavná** a funkce **emocionální**.

První funkce je důležitá nejen pro jedince, kteří rodinu zakládají, ale také pro celou společnost. Aby se mohla rozvíjet, potřebuje společnost růst a mít dobrou reprodukční základnu. Vzhledem k současnému stavu rodiny, kdy chtějí rodiče budovat kariéru a profesní život, je dítě často bráno jako překážka. Z toho důvodu je tato funkce naplňována čím dál tím méně. Souvisí s tím také fakt, že se ženy stávají matkami v pozdějším věku, než tomu bylo dříve (Kraus, 2014, s. 81–83)

Funkce sociálně-ekonomická je také důležitá z hlediska celé společnosti. Rodina se zapojuje do výrobní i nevýrobní sféry, kdy rodiče vykonávají určité povolání a zároveň se stávají spotřebiteli, na nichž je závislý trh.

Další funkce se zaměřuje hlavně na zajištění základních životních potřeb, tzn. biologických, hygienických a zdravotních potřeb. Do roku 1989 tuto funkci zčásti plnil stát v podobě různých pečovatelských služeb např. pro seniory (domovy seniorů), pro zdravotně postižené, ve formě různých preventivních prohlídek a očkování apod. Od roku 1990 je tato funkce zpět v kompetenci rodiny, která je zde více zainteresována (Kraus, 2014, s. 81–83).

Rodina se také stává první skupinou, která má vliv na socializaci jedince. Plní tedy funkci socializačně-výchovnou, tzn., že její hlavní funkcí je připravit jedince na vstup do společnosti a začlenit ho do života v ní. Někdy tuto funkci rodiče nesprávně přenechávají škole a čekají, že jejich špatný výchovný přístup nebo chyby ve výchově napraví učitelé. Chyby ve výchově bývají často způsobeny používáním nevhodného výchovného stylu. V literatuře se doporučuje buď kombinace více výchovných stylů, anebo demokratický styl výchovy.

Funkce rekreační, relaxační a zábavná asi nejvíce souvisí s celkovým zaměřením této diplomové práce. Autor uvádí, že plnění této funkce se mimo jiné zobrazuje v tom, jak rodina tráví společně svůj volný čas, čemu se jako celek věnují, jaké mají zájmy apod.

Poslední, ale neméně důležitou funkcí je funkce emocionální. Rodina je v tomto nezastupitelnou institucí, která jako jediná dokáže vytvořit potřebné citové zázemí doprovázené pocitem bezpečí, lásky a jistoty. Přibývá však rodin, které tuto funkci neplní a objevuje se tedy stále větší procento dětí, které nemají naplněnou potřebu lásky a jsou citově deprivované nebo dokonce týrané (Kraus, 2014, s. 81–83).

Dunovský (1986, s. 13–16) uvádí celkem čtyři funkce rodiny, mezi které řadí funkci **biologicko-reprodukční**, funkci **ekonomicko-zabezpečovací**, funkci **emocionální** a funkci **socializačně-výchovnou**. Autor se zde zaměřuje na poruchy těchto funkcí. Při první funkci autor spatřuje problém např. v nezodpovědném přivedení dětí do nepříznivých životních podmínek. V druhé funkci je to např. problém, kdy rodiče nemohou, nebo se nechtějí zapojovat do výrobního procesu společnosti

a nemohou tak zabezpečit svoji rodinu dostatkem prostředků k životu. U emocionální funkce shledáváme problém hlavně v tom, že je ohrožena vyrovnaná rodinná atmosféra. Pokud rodina neplní socializačně-výchovnou funkci, je u dítěte ohrožen proces socializace a dítě pociťuje ztrátu citového zázemí a pocitu bezpečí a jistoty. Zde se autor zaměřuje na tři důvody, proč tato funkce není naplněna: rodiče se nemohou o dítě starat, rodiče se nedovedou o dítě postarat a rodiče se nechtějí o dítě starat.

Oba zmínění autoři se v pojetí funkcí rodiny docela shodují, avšak Kraus podává podrobnější výčet a popis těchto funkcí. Kraus se zaměřuje spíše na popis a vysvětlení funkcí, zatímco Dunovský se při jejich popisu zaměřuje spíše na problémy, které vznikají, když funkce nejsou plněny.

2.1.3 Typy rodiny

Funkce, které byly zmiňovány v minulé podkapitole, jsou jakýmsi ideálem toho, jak by správná rodina měla vypadat a fungovat. Tento ideál však často není naplňován a v každé rodině se čas od času objeví krize nebo problémy, které funkce rodiny narušují.

Z hlediska funkčnosti můžeme tedy rodinu rozdělit do několika kategorií. Kraus (2014, s. 80) např. definuje tyto typy rodin: rodina **funkční**, rodina **dysfunkční** a rodina **afunkční**.

Rodina funkční je většinou bezproblémová a plní své funkce tak, jak má. Psychologický slovník toto heslo definuje takto: „*taková rodina, v níž dochází k úspěšnému řešení problémů, existuje příznivé emocionální klima a dochází ke stálému vyrovnávání vztahů uvnitř rodiny v souladu s životním cyklem jejích členů*“ (Hartl, Hartlová, 2004, s. 512).

V dysfunkčním typu rodiny nejsou zcela dostatečně naplněny některé funkce, nejde však o zásadní ohrožení života rodiny. Podobně definují dysfunkci rodiny Hartl a Hartlová (2004, s. 127), podle nichž je dysfunkce narušenou schopností rodiny, která nedokáže vykonávat některou ze základních rolí, hlavně ve vztahu k dětem, a nedokáže zajišťovat základní potřeby dětí.

Afunkční rodina však již nezvládá plnit své základní funkce, je narušen vývoj dětí, které v rodině žijí, a je také ohrožena socializace dítěte.

Celková funkčnost rodiny má velký vliv právě na volný čas, kterému se věnuje tato práce. Děti často nemají zájem o nabídku volnočasových činností, což může souviset s tím, že nejsou svým rodinným stylem života vedeny k účasti na těchto aktivitách a nejsou dostatečně motivovány. Důvodem můžou být chybějící základní postoje k aktivnímu odpočinku, k pohybu, sociálnímu kontaktu, seberealizaci apod., které se nevytvořily právě díky nefunkčnosti rodiny (MŠMT, 2002, s. 7).

Z hlediska složení rodiny definuje Kraus (2014, s. 80) další typy, mezi které řadí rodinu **nukleární** (jadernou) a k ní jako protiklad rodinu **rozšířenou**. Dále potom rodinu **orientační** a rodinu **prokreační**.

Do nukleárního typu patří rodina tvořená rodiči (nebo také jedním rodičem) a dětmi. Do rodiny rozšířené řadíme poté další blízké příbuzné jako prarodiče, tety, strýce apod. Hartl a Hartlová (2004, s. 512) tento typ charakterizují také jako početnější skupinu, která je svázána nejen pokrevními pouty, ale také rodinnými tradicemi, postoji, rysy a jazykem. Toto dělení poskytuje také Sociologický slovník (Jandourek, 2001, s. 169).

Orientační rodina je taková, ve které jedinec vyrůstá jako dítě. Rodina, kterou později tento jedinec sám zakládá, se nazývá rodina **prokreační**.

Poslední rozdělení se týká úplnosti rodiny. Rodina může být **úplná** nebo **neúplná**. Rodina úplná zahrnuje rodiče a jejich děti. Rodina neúplná může být charakterizována jako rodina, kde chybí matka nebo otec. Důvodem neúplné rodiny bývá často rozvod manželství, příčinou vzniku však může být i úmrtí jednoho z rodičů (Helus, 2015, s. 245).

2.1.4 Česká rodina v současnosti

Z předešlých podkapitol vyplývá, že se definice, typy a funkce rodin napříč časem příliš nemění. Pokud ano, jde pouze o drobné změny, ale podstata zůstává stejná. Co se však mění, je vnímání rodiny, které je v každé době a společnosti jiné. Zaměříme se tedy na charakteristiky, znaky a zvláštnosti současné rodiny 21. století.

Hodně se hovoří o tom, že rodina v současné době prožívá krizi a neumí naplňovat rodinné hodnoty, které se poté rozpadají. Tyto výroky jsou spojovány

s protikladem tradiční a ideální rodiny (Gjuričová, Kubička, 2009, s. 92). Žádná rodina však nebyla ideální ani dříve, a není ani v současnosti.

Gjuričová a Kubička (2009, s. 93–94) podávají výčet charakteristik, které se změnilly od původního chápání rodiny až k chápání rodiny ve 21. století.

Mezi tyto charakteristiky autoři řadí rozvod, který se postupně stával méně a méně společensky odsuzovaným a v dnešní době je chápán jako normální a běžná věc. Od dob, kdy byly rozvody povoleny, přetrvává trend, že rozvody iniciují většinou spíše ženy než muži.

Přestalo se také opovrhovat dětmi, které se narodily mimo manželství nebo v neúplné rodině (většinou u matek samoživitelek). S tím souvisí další bod, a to je pokles dětské a kojenecké úmrtnosti díky novějším metodám a technikám v lékařství.

Nastal také rozvoj antikoncepce, která se stala dostupnější a již není tak odsuzovaná a tabuizována jako v dřívějších letech. Díky rozvoji antikoncepce se začaly objevovat rodiny, které měly jedno nebo dvě děti, což byla také velká změna oproti dřívějším letem. V dnešní době se čím dál více setkáváme s rodinami s počtem jednoho nebo dvou dětí, anebo s rodinami, které děti nemají vůbec. Zde můžeme vidět spojitost i s funkcemi rodiny, kdy u rodin začíná ustupovat biologicko-reprodukční funkce (Gjuričová, Kubička, 2009, s. 93–94).

Muž a žena jsou v manželství rovnoprávní a ženy nyní běžně pracují a zastávají mocenské pozice v široké společnosti, což dříve také nebylo obvyklé. S prací souvisí vzdělávání, kde je také nastolena rovnoprávnost a ženy se začínají dostávat do oborů, které byly dříve určeny výhradně mužům.

Posledním znakem dnešních rodin, který se pomalu stává nejčastějším, je, že přibývá rodin, kde spolu rodiče žijí dlouhodobě bez uzavřeného formálního sňatku (Gjuričová, Kubička, 2009, s. 93–94).

2.1.5 Vliv rodiny na volný čas

Rodině je věnována celá předešlá podkapitola, zde budou uvedeny jen základní body, ve kterých rodina ovlivňuje volný čas každého člověka. Z rodiny si přinášíme určitý pohled na volný čas jako na hodnotu a učí nás s ním hospodařit a naplňovat ho. Děti většinou napodobují návyky, které mají jejich rodiče, je tedy žádoucí, aby rodiče

a děti trávili volný čas společně a aby rodiče podporovali zájmové činnosti dětí. Rodiče by měli být pro děti dobrými vzory. V rodině by měla fungovat tolerance mezi všemi členy a jejich samostatnými koníčky, a také dohoda o tom, jak budou trávit volný čas všichni společně. Společné prožívání volného času je totiž důležité pro vytvoření dobrých rodinných vztahů. Je vhodné, aby aktivity a činnosti byly voleny tak, aby se na nich mohli podílet všichni členové rodiny. Dobré je také trávit čas i s jinými rodinami, od kterých mohou převzít nové návyky nebo nápady na nové činnosti. Podpora zájmů dětí je jednou z dalších možností rodičů, jak ovlivňovat volný čas dětí. Je také dobré zmínit, že kromě rodičů ovlivňují děti např. i prarodiče, široká rodina, přátelé rodiny atd. (Pávková, 2014, s. 29–31).

Hofbauer (2004, s. 56) uvádí rodinu jako primární sociální skupinu, která je pro většinu dětí a mladých lidí rozhodující, a je také prvním prostředím jejich volnočasového života. Na volný čas dětí mají nejvýraznější vliv především velikost rodiny, úplnost rodiny, životní úroveň a vybavenost domácnosti včetně vybavenosti potřebami pro volný čas.

Pro tuto práci je stěžejní část, kterou popisuje také Hofbauer (2004, s. 57) a tou je realizace volného času uvnitř rodiny. Ta je podmíněna hlavně způsobem života rodiny, postoji v rodině, výchovnou praxí rodičů nebo časovými a hmotnými předpoklady. Rodiče zde mají hrát roli spíše inspirátorů, spoluorganizátorů nebo iniciátorů aktivit, které se týkají dětí a celé rodiny.

Rodina by měla pro děti vytvářet příznivé podmínky pro trávení volného času. Cílem by pro rodiny měl být zájem o to, aby jejich děti trávily čas bohatě, smysluplně a dobrovolně s pomocí jemného vedení ze strany rodičů nebo dalších rodinných příslušníků. K tomu by si rodiče měli vyhradit dostatek času a používat aktivní přístup k tomu, aby děti vedli k rozvoji. Aktivity, které rodiče s dětmi vedou, přispívají k utváření životního stylu rodiny. Rodina pomáhá rozvíjet pozitivní podněty a zároveň zabraňovat těm negativním. Opakem je, když rodiče řídí volný čas svých potomků příliš direktivně a děti tak nemají možnost se zapojit do rozhodování. Působení rodiny může mít různé podoby, řadí se sem např. napodobování a zvnitřnění vzorců pozitivního chování, uskutečnění jak individuálních, tak i společenských zájmových činností a dále sledování potřeb, nadání a zájmů dětí a promyšlené reagování na ně (Hofbauer, 2004, s. 61–69).

Střelec (1998, s. 158–159) nepíše přímo o volném čase, ale o celkovém výchovném působení rodičů na děti, které se však s volným časem úzce pojí. Rodiče mají celkově za výchovu dětí hlavní odpovědnost, kterou však od určitého věku přebírají také jiné instituce, které se poté podílí na výchově společně s rodinou. Autor však uvádí, že rodiče jsou nejdůležitější vychovatelé v životě dítěte a ostatní je pouze doplňují. Důležitý je ale čas, který rodiče svým dětem věnují. Tento čas autor popisuje jako hodnotu, která působí už sama o sobě kladně. Další předpoklad dobrého výchovného působení je společný životní způsob rodiny.

Kromě společného volného času je také důležité, jak rodiče ovlivňují samostatně trávený čas svých dětí. Autorka Barker (2014) ve svém průzkumu uvádí, že pokud rodiče nechávají dětem více neorganizovaného volného času, jsou děti schopné v budoucnosti lépe řešit problémy, zvládat kritické situace a umí lépe řídit svůj výkon, než děti, které většinou svůj volný čas tráví organizovaně.

MŠMT (2002, s. 10) uvádí, že nejde o to, kolik finančních prostředků do volného času se svými dětmi rodiče investují, ale že jde zejména o společně trávený čas s cílem pocíťovat rodinné vztahy. Je důležité, aby rodiče výchovou učili děti odpovědnosti a umění zacházet se svobodou volby.

Střelec (1998, s. 162–163) dále uvádí, že rodina ovlivňuje volný čas jedinců třemi hlavními faktory, mezi které autor řadí: **demograficko-psychologické faktory** (emocionální atmosféra rodiny, přirozená struktura rodiny, vnitřní stabilita apod.), **kulturně-pedagogické faktory** (připravenost rodičů na výchovu dětí, postoje dětí k práci, vzdělání, kultuře a politice, hodnoty v rodině a vzdělání rodičů) a **materiálně-ekonomické faktory** (zařazení rodiny do ekonomického systému, zaměstnanost rodičů, vliv techniky na rodinný život, materiální podmínky rodiny apod.).

S předešlým dělením souvisí také informace získané ve Výzkumu hodnotové orientace dětí ve věku 6–15 let z roku 2011. Bocan a kol. (2001, s. 55) uvádí, že rodiče s vysokoškolským vzděláním tráví se svými dětmi více času než rodiče se středním nebo základním vzděláním. Nejčastějšími aktivitami, kterým se věnují, jsou výlety, sport a návštěvy restaurací a kina. Vzdělání rodičů je zde v podstatě přímo úměrné socioekonomickému statusu rodiny, což znamená, že čím vyšší vzdělání mají rodiče v rodině, tím lépe je rodina postavená. Z výzkumu např. plyne, že téměř všichni rodiče z lépe situovaných rodin s dětmi ve věku 6–9 let (což je přibližně věk dětí, na které je

zaměřena tato práce a dále její empirická část) sportují, zatímco u špatně situovaných rodin se sportu věnuje zhruba 60 % rodin s dětmi. Shrnutím by mohla být informace, že čím jsou rodiče vzdělanější, tím více se ve volném čase věnují společným činnostem s dětmi. Zde se nachází souvislost s prevencí, která v této práci byla také zmiňována. Výzkum uvádí, že díky společnému trávení volného času rodičů s dětmi jsou děti chráněny před sklony k rizikovému chování a mívají většinou bezproblémovější vývoj (Bocan a kol., 2011, str. 55–60).

Socioekonomické postavení a vzdělání rodičů má vliv také na to, s kým děti tráví svůj volný čas. Když je rodina dobře situovaná a vzdělání rodičů je vyšší, tráví děti svůj volný čas spíše s rodiči, prarodiči nebo sourozenci. Děti, které pochází z hůře situovaných rodin a jejichž rodiče mají nižší vzdělání, tráví až dvakrát více svého volného času samy než právě děti z lépe situovaných rodin (Bocan a kol., 2011, s. 81).

Dalším faktorem, který významně ovlivňuje volný čas rodin, jsou finance. Autoři Höhne, Kuchařová a Paloncyová (2016, s. 109) uvádí, že materiální potřeby dětí je schopno pokrýt více než 90 % rodin, avšak s výjimkou vybavení na volnočasové aktivity, které zvládne zajistit necelých 90 % rodin, jelikož různé aktivity (zejména sportovního rázu) mohou být velmi finančně náročné. Výzkum se zde zaměřuje hlavně na úplné a neúplné rodiny s jedním, dvěma nebo třemi dětmi. Z výzkumu je patrné, že čím více mají rodiny dětí, tím méně aktivit rodiny zvládají financovat.

Volný čas rodiny zde můžeme propojit také s typologií rodiny, která byla uváděna v podkapitole 2.1.3. Pokud je rodina funkční, dalo by se předpokládat, že se rodiče budou volnému času svých dětí více věnovat a ovlivňovat ho tak, aby děti trávily volný čas smysluplně. Pokud rodina neplní základní funkce rodiny a je tedy nefunkční, můžeme předpokládat, že se volnému času dětí rodiče nebudou věnovat v takové míře. Volný čas souvisí také s úplností rodiny. Pokud je rodina neúplná a tím pádem v ní jeden z rodičů chybí, může volný čas dětí ovlivnit např. nedostatek financí nebo času jednoho rodiče.

2.2 Lokální prostředí

Tato podkapitola podá stručný pohled na dalšího významného činitele ovlivňujícího volný čas, kterým je lokální prostředí. To zde bude nejdříve charakterizováno a následně bude popsán jeho vliv na volný čas.

2.2.1 Vymezení pojmu lokální prostředí

Pojem prostředí osvětlují Kraus a Poláčková (2001, s. 99), kteří ho charakterizují jako „*předměty a jevy existující kolem nás, nezávisle na našem vědomí, kdy se jedná o určitý prostor a objektivní realitu.*“ Pokud nám tento prostor vytváří podmínky pro život, jedná se o životní prostředí. Prostředí celkově však zahrnuje nejen hmotné předměty, ale také vztahy neboli duchovní systém zahrnující prvky jako umění, morálka, věda apod. Důležité je, aby tento prostor obsahoval podněty, které jsou nezbytné pro rozvoj osobnosti.

Kraus a Poláčková (2001, s. 100) dále prostředí dělí na čtyři části nebo typy. Prvním typem je **makroprostředí**, které charakterizuje podmínky pro existenci celé společnosti. Užším typem je **regionální prostředí**, které se zaměřuje na život širší sociální skupiny na určitém rozsáhlejší teritoriu uvnitř celé společnosti. Pojem, který bude charakterizován podrobně v další části práce, je **lokální prostředí**, které je spojeno především s bydlíštěm a zahrnuje většinou městskou čtvrť, obec, případně blízké okolí. Nejužším článkem je **mikroprostředí**, které zahrnuje bezprostředně nejbližší prostor, ve kterém jedinec pobývá. Tato typologie je určena dle velikosti prostoru.

Autoři zařazují také další dělení prostředí, které závisí na povaze realizovaných činností, a tam se řadí prostředí pracovní, obytné a rekreační. Dále se zaměřují také na obsah prvků, kterými je prostředí tvořeno, a podle toho rozlišují: přírodní prostředí, společenské prostředí, sociální prostředí a kulturní prostředí. Podle povahy daného teritoria člení prostředí na venkovské, městské a velkoměstské. Poslední dělení je z hlediska působících podnětů, kdy autoři rozdělují prostředí z hlediska frekvence podnětů na prostředí podnětově ochuzené a přesycené, z hlediska pestrosti podnětů na jednostranné a mnohostranné a z hlediska kvality podnětů na zdravé a závadné (Kraus a Poláčková, 2001, s. 100).

Lokální prostředí Kraus (2014, s. 94–95) definuje jako skupinu lidí, kteří žijí v ohraničeném teritoriu, uznávají společné tradice, hodnoty a symboly, využívají stejné instituce a služby, žijí v určitém pocitu sounáležitosti, bezpečnosti a jsou připraveni ke společným činnostem. Autor rozděluje lokální prostředí na dva typy, a to na městské a venkovské prostředí, přičemž každý typ má své zvláštnosti. Městské prostředí charakterizuje Pilch (citováno podle Krause, 2014, s. 95–96) těmito znaky: dominuje

zde konzumní přístup a méně hluboké lidské vztahy, tradiční autority zanikají a je nedostatek společenských autorit, nefunguje neformální společenská kontrola, je zde výrazná anonymita v celkovém životě i činnostech, na významu ztrácí institut sousedství, dochází ke značným rychlým změnám v celém životě a je zde výrazná diferenciacie ve společenském rozvrstvení i profesní struktuře.

Venkovské prostředí je charakterizováno protikladnými rysy, zdůrazňuje se zde blízkost přírody, zachování lidové kultury a folkloru, nižší úroveň služeb než u městského prostředí a významnější role školy a učitele. Je zde typický jazyk (většinou nářečí), tradice a zvyky, místní architektura a činnosti kulturních institucí. Kraus (2014, s. 96–97) uvádí, že v poslední době se však obě tato prostředí začala více podobat jedno druhému, venkovský život se postupně měnil hlavně díky zásahu hromadných sdělovacích prostředků a vědecko-technickému pokroku. Ten poznamenal život hlavně zemědělských rodin, u kterých např. vzrostl podíl volného času, i když je jejich život stále ovlivněn sezonností. V současné době velká část obyvatel dojíždí za prací do měst, z čehož vychází fakt, že jejich profesní zaměření nemá s venkovem nic společného. Určité rozdíly se však mezi těmito prostředími stále najdou, jde např. o způsob bydlení a celkový styl života či rozšíření obchodních sítí. Specifickým typem lokality je sídliště. Jde o speciální typ městského prostředí, který obsahuje specifický komplex vztahů. Často zde neexistují žádné kulturní tradice, většinou ani sítě služeb a ani zdravotnické nebo kulturní instituce. Při jejich stavbě se většinou zapomínalo na travnaté plochy, parky i hřiště – tedy místo pro děti. V dnešní době jsou však sídliště modernizována, a proto jsou tyto informace vztahovány spíše ke starším typům sídlišť (Kraus, 2014, s. 96–97).

Knotová (in Střelec, 1998, s. 177) popisuje lokální prostředí jako dalšího významného socializačního činitele, se kterým přichází každý pravidelně do styku v každodenním životě, a zahrnuje do něj nejen přírodní prostředí, ale také instituce, které slouží ke společnému životu občanů, vztahy mezi lidmi, hodnoty, sociální normy, vzorce chování a také prostor pro činnosti ve volném čase. U tohoto typu prostředí nastává změna v tom, že přestává být typicky společnou organizací, a jde spíše o vymezení geografické příslušnosti. Lidé např. z velkých měst žijí v jedné čtvrti, jezdí za volným časem do jiné čtvrti, pracovní prostředí se nachází také v jiné části města. Přesto však je i tak role lokálního prostředí důležitá a nezastupitelná. Autorka rozděluje toto prostředí na tři typy, a to: město, tradiční vesnice a moderní vesnice. Toto prostředí

plní výchovnou funkci hlavně pro dospívající generace, jelikož ovlivňuje jejich jazyk, hodnoty, ideály, vzory chování, regionální tradice apod.

Gulová (in Němec, 2002, s. 118–119) uvádí, že ve městě obyvatelé naleznou širší a bohatší nabídku volnočasových aktivit a tyto služby jsou snadněji dostupné. Protipólem k těmto pozitivům může být větší anonymita a nižší bezpečnost občanů. Na venkově bývá nabídka naopak menší a občané za volnočasovými aktivitami většinou dojíždí do větších měst. Proto je na venkově důležité, aby se ve volném času občanů zapojovala obec a různé organizace nebo spolky, které na vesnici či v menším městě fungují. Do této oblasti se většinou zapojuje také škola nebo farnost. Tyto dva subjekty mohou mít na vesnici větší vliv na trávení volného času občanů než ve větších městech. Výhodou venkova je větší blízkost přírody a podpora tradic a zvyků, které je potřeba uchovávat pro další generace.

2.2.2 Vliv lokálního prostředí na volný čas

Lokální prostředí ovlivňuje také výchovu a celkovou úroveň života včetně volného času. Poznamenává především aktéry výchovného procesu – především děti a mládež. Většinou je při práci s dětmi znatelný rozdíl mezi dětmi z venkova a dětmi z města. Hlavní rozdíly Kraus (2014, s. 98–100) spatřuje v sociální přizpůsobivosti (dětí z měst bývají přizpůsobivější a samostatnější), v kontaktech s lidmi (v městském prostředí existuje více kontaktů, avšak méně osobních styků), v míře radikalismu a konzervatismu (obyvatelé venkova bývají většinou konzervativnější) a v životní aspiraci a náročnosti na povolání (vzdělání bývá vyšší u městských dětí, i když se rozdíly postupně vyrovnávají). Ve městech bývá vyšší výskyt sociálně-patologických jevů a autor poukazuje také na to, že na venkově děti způsobují méně výchovných problémů a mají lepší postoj a vztah ke škole, což se však nemusí projevovat na jejich školních výsledcích. Rodiče ve městech své děti vedou více k dalšímu vzdělávání než rodiče na venkově. Významným faktorem je také úroveň společenského a kulturního života, a to především možnost využívání divadel, kin či galerií a navštěvování koncertů. Autor uvádí, že děti samotné většinou zájem o tyto prožitky neprojevují a zprostředkovatelem jsou většinou rodiče nebo celá rodina. Jinak je tomu u sportovních a tělovýchovných akcí, které pořádají tělovýchovné jednoty, ty většinou více fungují na venkově, kde jsou obyvateli přijímány velice pozitivně. Ve městech je

zase naopak větší možnost využití fitcenter, bazénů, stadionů apod. (Kraus, 2014, s. 98–100).

3 SUBJEKTY PODÍLEJÍCÍ SE NA VOLNÉM ČASE

Většinu faktorů, které člověka ovlivňují při jeho trávení volného času a které byly uvedeny v začáteční kapitole, člověk ovlivnit nemůže (např. svůj věk, původ, složení celkové společnosti apod.). Může si však vybrat to, jaké subjekty nechá ovlivňovat svůj volný čas. Subjektů, které se podílí na volném čase, je celá řada. Na začátek bude uvedeno dvoje dělení, dle kterého můžeme chápat rozdíly mezi jednotlivými subjekty, a následně bude uveden výčet i s charakteristikou jednotlivých subjektů.

3.1 Hledisko formální, neformální a informální výchovy

Instituce můžeme dělit podle toho, jakým výchovným působením směřují k účastníkům. Hájek a kol. (2011, s. 70) uvádí, že se jedná o formální, neformální a informální učení.

Formální výchova se vztahuje k působení škol nebo jiných odborných vzdělávacích zařízení. Ukončení tohoto vzdělání je doloženo určitým dokladem (většinou vysvědčení, osvědčení o ukončení apod.).

Neformální výchova se zaměřuje na aktivity člověka, které probíhají ve volném čase a mimo vyučování. Tento typ vzdělávání může, ale nemusí být zakončen udělením určitého dokladu. Do tohoto typu výchovy patří celoživotní vzdělávání, které je založeno na principech dobrovolnosti, participace a demokratismu.

Informální učení zahrnuje většinou učení náhodné v běžných denních situacích a využívá působení vlivu prostředí. Řadí se sem však také učení záměrné a cílené, které není poskytováno žádnou institucí.

Na tuto podkapitulu pozvolna navazuje podkapitola následující, která dělí subjekty z hlediska národního hospodářství. Navazuje především na instituce, které jsou zaměřeny na poskytování neformální výchovy a vzdělávání, a které se volnému času občanů věnují v největší míře většinou v podobě nestátních neziskových organizací, jak jsou nazývány právě v oblasti týkající se národního hospodářství (Hájek a kol., 2011, s. 70).

3.2 Hledisko národního hospodářství a financování

Národní hospodářství můžeme rozdělit na dva sektory. První sektor nazýváme ziskový neboli tržní a je financován z prostředků, které subjekty samy získaly z prodeje statků. Hlavní funkcí subjektů, které v tomto sektoru podnikají, je tvorba zisku. Do tohoto sektoru bychom mohli zařadit subjekty pracující na komerčním základě, kterým se věnuje jedna z následujících podkapitol (Rektořík, 2010, s. 14).

Druhá část národního hospodářství se označuje jako neziskový neboli netržní sektor. Tento sektor můžeme rozdělit na tři části, kterými jsou sektor veřejný, sektor soukromý a sektor domácností. Tyto subjekty získávají prostředky pro svoji činnost pomocí přerozdělovacích procesů. Cílem těchto organizací není tvorba zisku, ale dosahování užitku, který má většinou podobu veřejné služby.

Neziskový veřejný sektor je financován z veřejných financí, je řízen veřejnou správou a podléhá veřejné kontrole. Do této kategorie bychom mohli zařadit např. školy a školská zařízení, která jsou podrobněji charakterizována níže v této práci. Pokud by se tento sektor vztáhnul k předešlému dělení, řadila by se sem hlavně formální výchova.

Neziskový soukromý sektor je financován ze soukromých financí daného subjektu, který službu provozuje, tedy z financí fyzických nebo právnických osob, které se rozhodly vložit své finanční prostředky do produkce nebo distribuce určitých statků, aniž by očekávaly, že jim tento krok přinese zisk. Není zde však vyloučen příspěvek z veřejných financí. Do této skupiny se řadí např. neziskové organizace. K tomuto sektoru by bylo možné vztáhnout neformální výchovu z předešlého členění.

Poslední skupinou je sektor domácností, které jsou svou existencí důležité pro začlenění do koloběhu finančních toků a vstup na trh. Jsou potřebné proto, že nabízejí peněžní prostředky, ale také např. dobrovolníky pro práci v neziskovém soukromém sektoru. Zastávají také roli klienta, který nakupuje a spotřebovává služby (Rektořík, 2010, s. 14–18). K sektoru domácností by bylo vhodné pak vztáhnout informální učení, jelikož ho neposkytuje žádná organizace.

3.3 Školy a školská zařízení

Jak vyplývá z předešlého členění, školy a školská zařízení vytváří především prostor pro výchovu formální. Jejich role ve sféře volného času je však nezastupitelná, a proto je určitě důležité je zde zmínit.

ŠKOLY

Pávková (2014, s. 31–34) uvádí jako jeden z prvních subjektů pro realizaci volnočasových aktivit školu. Škola se zaměřuje nejen na výchovu ve vyučování, ale právě také na výchovu mimo vyučování. Ředitelé škol se snaží vytvořit zajímavé programy k naplnění volného času dětí tak, aby byly přitažlivé nejen pro žáky, ale také pro jejich rodiče. Zde se může jednat o pravidelné a organizované zájmové činnosti, ale i o činnosti příležitostně pořádané nárazově. Velkou roli při tom hrají tradice školy a to, o jaké aktivity a činnosti je v dané lokalitě zájem. Učitelé by se měli zajímat o to, jak jejich žáci tráví volný čas a vytvořit si tak o žákovi celkový obraz pomocí nejen studijních výsledků, ale také pomocí rodinného prostředí a právě způsobu trávení volného času.

MŠMT (2002, s. 8) poukazuje i na volný čas mezi vyučováním tzn. o přestávkách. Tento čas by měl být využit k rekreaci žáků a škola by k tomu měla poskytnout vhodné podmínky a umožnit žákům přístup do všech prostor školy, jako jsou chodby, atria, školní hřiště apod. Vhodné by bylo také zřídit koutky pro jednotlivé aktivity a umístit je v objektu školy. Koutky by měly být různě zaměřené, např. sportovní koutek by mohl být vybaven stolem pro stolní tenis, výtvarný koutek stíratelnými tabulemi pro malbu a fixem, společenský koutek plastovými stolky a lavicemi apod.

ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ

Zařízení, která se také výrazně podílejí na ovlivňování volného času dětí i dospělých, jsou zařízení školská. Jsou vázána právními normami, nachází se u nich však větší volnost při přípravě celkové struktury činností. Do školských zařízení řadíme školská zařízení pro zájmové vzdělávání, školská výchovná a ubytovací zařízení a školská zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu (Pávková, 2014, s. 34–35).

Školská zařízení pro zájmové vzdělávání

Školským zařízením pro zájmové vzdělávání se věnuje vyhláška o zájmovém vzdělávání č. 74/2004 Sb., která mezi tato zařízení řadí středisko volného času (dále rozděleno na dům dětí a mládeže a stanici zájmových činností), školní družinu a školní klub.

Vyhláška také udává formy, kterými je zájmové vzdělávání realizováno. Mezi tyto formy patří: **zájmová činnost příležitostná** (většinou jednorázové akce, které mají stanovený začátek a konec, může se jednat o různé soutěže, představení, výlety apod.), **pravidelná zájmová činnost** (jedná se o zájmové útvary, většinou o kroužky, soubory, kluby, oddíly apod., účastníci jsou zde přihlášení k pravidelné docházce), **táborová činnost** (organizovaná činnost s dětmi, která se koná většinou v období volna a prázdnin a většinou mimo sídlo SVC), **osvětová činnost** (zahrnuje poskytování odborné pomoci ostatním subjektům, např. různé semináře, školení, přednášky apod.), **individuální práce s účastníky** (jedná se většinou o vytváření speciálních zájmových útvarů pro děti s nadáním, nebo také o individuální konzultace s dětmi mimo zájmové útvary), **nabídka otevřených spontánních aktivit** (většinou se jedná o otevřená hřiště, sportovní areály, herny apod., tyto aktivity nemají stanovený začátek a konec a nejsou nijak organizovány) a **organizace soutěží a přehlídek** (Hájek a kol., 2011, s. 144–146).

Školní družiny a kluby nalezneme většinou při základních školách, mohou však existovat i samostatně pro žáky z více škol. Družina je určena většinou pro žáky prvního stupně a má žákům umožňovat klidové činnosti, přípravu na vyučování a odpočinek, zařazují se však také pohybové aktivity, aktivity venku, relaxační cvičení apod. Družina má možnost také zřizovat zájmové kroužky. Školní klub je určen většinou pro žáky druhého stupně. Docházka do klubu je dobrovolná a není nijak nařízena, k evidenci slouží kniha docházky, kam se žáci zapisují. Nabídka činností by měla vycházet z přání a zájmů žáků. Třetím zařízením je středisko volného času, které nabízí služby pro různé věkové skupiny, od dětí přes žáky a studenty až k dospělým osobám (Pávková, 2014, s. 35–40).

Středisko volného času může mít dva typy, první je dům dětí a mládeže, který nabízí více druhů zájmových činností, druhý je stanice zájmových činností, která je zaměřena na jednu zájmovou oblast. Střediska volného času se snaží reagovat na aktuální zájem klientů. Věnují se také osvětovým akcím, kde poskytují informace

širokému spektru zájemců (např. dětem, studentům, rodičům, pedagogům a dalším) (Pávková, 2014, s. 35–40).

Školská výchovná a ubytovací zařízení

Mezi tato zařízení řadí Hájek a kol. (2011, s. 150–51) domov mládeže, internát a školu v přírodě.

Domov mládeže jako další typ školského zařízení zajišťuje žákům středních škol a studentům vyšších odborných škol ubytování, stravování a kvalifikované výchovné působení. Domov mládeže může být zřízen pro jednu školu nebo učiliště, nebo může být spojený pro více škol najednou.

Pojem internát bývá poměrně často zaměňován s pojmem domov mládeže, i když se nejedná o pojmy s totožným významem. Internáty jsou určeny pro žáky a studenty se zdravotním postižením a navazují na činnost škol pro ně zřízených.

Školská zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu

Do této kategorie řadíme diagnostické ústavy, dětské domovy, dětské domovy se školou a výchovné ústavy.

Diagnostický ústav plní úkony diagnostické, výchovně-vzdělávací, sociální a zdravotní, a to většinou po dobu osmi týdnů. Poté na základě diagnózy, kterou stanoví, rozhodne o umístění dítěte do rodiny nebo příslušného zařízení.

Dětský domov je zařízení, které pečuje o děti bez závažnějších poruch chování, a to většinou po dobu od tří do osmnácti let, nebo do ukončení školního působení. Dětský domov se školou se odlišuje od klasického dětského domova tím, že pečuje o děti s poruchami chování a různými dalšími poruchami, jako např. mentální retardace nebo duševní poruchy, a to většinou do ukončení povinné školní docházky.

Výchovné ústavy navazují na činnost dětských domovů se školou, jelikož pečují o děti od patnácti let, které mají závažné poruchy chování (Hájek a kol., 2011, s. 151).

3.4 Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Tato zařízení se věnují klientům, kteří se nachází v obtížné životní situaci, jsou ohroženi sociálně-patologickými jevy nebo mají vyhraněný životní styl, který není příliš

akceptovaný společností. Nízkoprahová zařízení mají sociální poslání a jejich cílem je zlepšit kvalitu života klientů a pomoci jim lépe se orientovat v sociálním prostředí a společnosti. Fungují na základě principu nízkoprahovosti, což znamená, že jsou maximálně přístupná všem a jsou založena na odstranění sociálních nebo jiných bariér. Účast bývá bezplatná, klient se nemusí nikde registrovat nebo přihlašovat k činnostem. Nízkoprahová zařízení se snaží nabízet atraktivní škálu činností. Existují zde základní formy služeb, mezi které patří: volný vstup a pobyt v zařízení, volnočasové aktivity, sociální služby, aktivity a činnosti zaměřené na prevenci (Hájek a kol., 2011, s. 153–154).

3.5 Nestátní neziskové organizace

Dalším širokým subjektem, který se v této oblasti angažuje, jsou nestátní neziskové organizace. Pávková (2014, s. 55–56) uvádí, že sem patří spolky (dříve občanská sdružení), obecně prospěšné společnosti, ústavy a nadace. Volnému času se věnují jak sdružení dětí a mládeže, tak i sdružení dospělých. Autorka jako příklady jmenuje např. organizace Junák a Pionýr, které řadí do sdružení s všestranným obsahem. Sdružení zaměřená na zájmové činnosti jsou nejčastěji orientovaná na tělovýchovné a sportovní zájmy občanů a jako příklad s nejdelší tradicí by zde mohl být uveden Sokol. Dále sem patří organizace zaměřené na pobyt v přírodě a zálesáckou činnost, kde se objevuje např. Česká tábornická unie. V oblasti zaměřené na ochranu přírody a ekologii je známé např. hnutí Brontosaurus. Veřejně prospěšná sdružení se zaměřují na působení ve prospěch ostatních lidí a jejich životního prostředí. Většinou jsou to sdružení dospělých, u kterých se objevují i složky pro děti a mládež. Příkladem může být např. Český červený kříž nebo Svaz dobrovolných hasičů.

Obce

Podle svých možností se na ovlivňování volného času svých občanů podílejí také obce se samostatnou působností, které mohou nabízet např. možnosti kulturního vzdělávání pomocí muzeí, galerií, kin či kulturních domů díky tomu, že tyto instituce zřizují (Pávková, 2014, s. 59). Dále mají vytvářet předpoklady pro kulturní, sportovní, vzdělávací a zájmové aktivity dětí a nabízet jim programy pro využití volného času (Hájek a kol., 2011, s. 153).

Rektořík (2010, s. 61–62) popisuje, že obec provozuje samostatnou působnost, do které spadá oblast správy záležitostí, které jsou v zájmu obce celkově, ale hlavně v zájmu občanů. Má vytvářet vhodné podmínky pro uspokojení potřeb bydlení občanů, rozvoje zdraví občanů, rozvoje sociální péče, výchovy a vzdělávání a celkového kulturního rozvoje, kam se řadí i volný čas občanů. Zabezpečení těchto oblastí se může věnovat obec jako taková samostatně, nebo k tomu může zřizovat právě různé příspěvkové organizace, společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti, zájmová sdružení právnických osob apod.

Círky a náboženské společnosti

Círky a náboženské společnosti jsou dalším subjektem, který se podílí na ovlivňování volného času občanů. Známa je katolická kongregace salesiánů, kterou založil Giovanni Bosco, a která se zaměřuje na péči o sociálně slabší a delikventní mládež. Cílem je zajistit jim kvalitní trávení volného času, vzdělání a také náboženskou výchovu. Mezi další známá sdružení patří YMCA a YWCA, která mají dlouholetou tradici (Pávková, 2014, s. 57). Způsoby trávení volného času i různé aktivity mohou však poskytovat i jednotlivé farnosti v obcích, které pořádají různé akce jak pro děti, tak i pro dospělé.

3.6 Subjekty pracující na komerčním základě

Pávková (2014, s. 59) dále uvádí subjekty, které existují na komerčním základě. Jsou zřizovány jako živnosti a realizují se v široké oblasti působení, jako je např. zájmové vzdělávání (v oblasti hudby, výtvarné výchovy, tance apod.), sociální sféra (kam patří např. hlídací agentury nebo doučovací služby) a v neposlední řadě provozování táborů. Na základě formy zřízení není pro tyto subjekty vyžadována odborná způsobilost, není tedy kontrolována úroveň nabízených služeb.

4 VOLNÝ ČAS VE MĚSTĚ LANŽHOT

Tato kapitola se bude věnovat konkrétnímu využívání volného času rodičů a dětí ve městě Lanžhot. Popíše možnosti, které se pro jejich společné trávení volného času nabízí a také subjekty, které jsou hlavními organizátory činností a aktivit, kterých se rodiče a děti mohou společně účastnit. Ve městě Lanžhot se nenachází žádné středisko volného času ani jiná organizace, která by se tomuto odvětví věnovala. Podobné organizace se nacházejí ve vedlejších okresním městě Břeclav. Náplň volného času tedy zajišťuje hlavně město Lanžhot, Masarykova základní škola Lanžhot spolu se školní družinou, Mateřská škola Lanžhot, Farnost Lanžhot a jednotlivé spolky existující ve městě Lanžhot. Každý subjekt bude postupně krátce představen a budou uvedeny aktivity, které daný subjekt organizuje.

Město Lanžhot je nejjihněji položené město na jižní Moravě, a proto je také potřeba dodat, že je typické svými folklorními tradicemi a zvyky, které jsou ve městě stále živé a stále se dodržují. Tento fakt je zmiňován z toho důvodu, že se folklor bude objevovat jako téma některých aktivit uvedených níže.

4.1 Město Lanžhot

Lanžhot můžeme popsat jako město, které se nachází na státní hranici se Slovenskem a Rakouskem. K roku 2018 je ve městě zapsáno 3 738 obyvatel a 27. 6. 2001 se Lanžhot stal městem (Město Lanžhot, 2018). Patří také do regionu Podluží spolu s okolními městy a vesnicemi, mezi které se řadí Ladná, Stará Břeclav, Poštorná, Charvátská Nová Ves, Hlohovec, Kostice, Tvrdonice, Týnec, Hrušky a Moravská Nová Ves. V oblasti celého Podluží a tedy i v okolí města Lanžhot můžeme najít rozsáhlé louky a lužní lesy a tato oblast je také označována jako jedna z nejteplejších oblastí na Moravě, co se podnebí týče (Jeřábek a kol., 1962, s. 7–9).

Město Lanžhot se snaží vyplňovat volný čas svých občanů. Z akcí, kterých se mohli zúčastnit společně rodiče a děti, můžeme vyzdvihnout závod Běh městem Lanžhot. Účastníci byli rozděleni do kategorií nejmladší děti a žáci z 1.–5. tříd, dále následovaly už samotné jednotlivé závody, mezi kterými byl např. závod na 1 500 metrů, rekreační závod na 1 500 metrů (ve kterém mohli společně závodit rodiče s dětmi), a hlavní závod na 5 000 metrů akci zakončoval (Redakce ZŠ, 2018).

Kulturní komise města Lanžhot pořádá mnoho akcí, příkladem může být např. akce Muzeum a tradice v Lanžhotě, která zahrnovala program pro děti, mládež i dospělé. Pro děti byly připraveny soutěže, které byly zaměřeny na lidové tradice v Lanžhotě, pro dospělé (hlavně ženy) byla připravena přednáška s možností vyzkoušet si pečení tradičních lanžhotských pokrmů. Dále byly připraveny ukázky tvoření tradičních součástí kroje. Celé odpoledne bylo zakončeno programem cimbálové muziky. Akce byla připravována tak, aby zaujala návštěvníky všech věkových skupin (Tučková, 2018).

Kulturní komise dále pořádá i různé hudební akce, vystoupení a koncerty, které se konají během celého roku. Tyto akce jsou většinou vhodné i pro rodiny s dětmi, jelikož se většina koná v odpoledních hodinách. Město tak nabízí další možnost trávení volného času.

Dále město podporuje setkávání maminek a dětí tím, že hradí prostory, kde se setkává tzv. Klubík. Tato skupina maminek a dětí se začala setkávat na popud právě jedné z maminek. Jedná se o maminky a jejich děti ve věku zhruba do tří let, které se setkávají ve stanovený čas, děti mají prostor si spolu pohrát a maminky na chvíli odpočinout a popovídat si. Maminky společně pořádají různé procházky, menší výlety a akce, jako např. návštěvu mini lanžhotského ZOO koutku U Berty nebo letní táborák (Uhrová L., 2018).

4.2 Masarykova základní škola Lanžhot a školní družina

Masarykova základní škola Lanžhot je příspěvkovou organizací a jejím zřizovatelem je město Lanžhot. Hlavním účelem je poskytovat kompletní základní vzdělání dětem z města i blízkého okolí. Základní školu tvoří první a druhý stupeň a také třídy pro děti se speciálními potřebami, které se nenachází přímo v budově školy, ale na odloučeném pracovišti. Hlavními cíli jsou poskytnout žákům kvalitní všeobecné vzdělání, vést je k samostatnosti a rozvíjet jejich osobnost v souladu s mravními a životními hodnotami. Škola je mimo jiné zaměřena na aktivity spojené s regionem Podluží a lidovými tradicemi, výuku cizích jazyků, ekologii, sport a využívání komunikačních a informačních technologií; učí také žáky plnohodnotně využívat jejich volný čas. Dále je chce vést k tvořivému a logickému myšlení, komunikaci, toleranci, rozvoji spolupráce a respektu k ostatním (Pláteníková, 2016, s. 4–8).

Mezi akce, které škola pořádá pro veřejnost, můžeme zařadit např. Literární procházku, která se koná už několikátý rok. Ulice ve městě Lanžhot jsou pojmenované po mnoha známých osobnostech, a proto si žáci ze základní školy připraví ke každé ulici stanoviště, kde poté účastníkům akce vypráví o životech známých osobností, o zajímavostech z jejich životů nebo přednáší krátké úryvky z jejich děl. Akce byla určena jak pro žáky školy, tak i pro dospělé občany, kteří tak mohli poznat zákoutí nebo ulice, o kterých dříve nevěděli a strávit tak příjemný den na čerstvém vzduchu (Petrlová, 2018).

4.3 Mateřská škola Lanžhot

Mateřská škola Lanžhot je příspěvkovou organizací, kterou zřizuje město Lanžhot a jejím hlavním posláním je poskytovat vzdělání dětem předškolního věku. Ředitelkou a zároveň statutárním zástupcem je Mgr. Lucie Sztanko. Celkem mateřská škola zaměstnává třináct zaměstnanců. Škola je koncipována do pěti tříd s celkovou kapacitou 111 dětí. Kromě své dvoupatrové moderně vybavené budovy disponuje také velkou zahradou s prolézačkami a malým hřištěm (Sztanko, 2017, s. 3).

Obsah vzdělávání se řídí podle školního vzdělávacího programu „Naše školička“, který je tvořen ze čtyř bloků. Ty jsou organizovány do jednotlivých měsíčních témat a týdenních podtémat. Mezi jednotlivé bloky patří témata: Rád si hraji, tam kde žiji, Prožíváme, slavíme, Já a ti druzí a Chci být při tom, když se něco děje. Jednotlivá témata jsou provázána s lidovými zvyky, obyčeji a tvořivostí. Dětem poskytují kromě předškolního vzdělávání také zájmové aktivity, mezi které patří angličtina, hudební hrátky, bruslení, plavání a logopedie (Sztanko, 2017, s. 4).

Mateřská škola organizuje také akce pro rodiče a veřejnost. Mezi největší organizované akce patří Školičkové hody, Rozsvěcování vánočního stromu s jarmarkem, Hudební hrátky – vánoční jarmark na náměstí, Dětský karneval, Slet čarodějů a čarodějnic, Den matek, Hudební hrátky – kulturní léto v muzeu a další (Sztanko, 2017, s. 8).

Mezi největší pořádané akce patří právě Školičkové hody, které jsou obdobou klasických hodů konajících se ve městě Lanžhot. Do přípravy jsou zapojeny děti i jejich rodiče. Rodina dětského stárka zajišťuje spolu s učitelkami mateřské školy celý průběh hodů. Maminky dětí pomáhají s oblékáním dětí do kroje, učením se hodových písní

a pečením hodového cukroví. Tatínkové zase pomáhají se stavěním máje, která tvoří symbol hodů, na zahradě mateřské školy. Rodiče s dětmi se účastní také dalších akcí, např. Sletu čarodějů a čarodějnic nebo Podzimních slavností, kde rodiče pomáhají na připravených stanovištích a mohou si tak se svými dětmi užít krásné odpoledne (Uhrová I., 2018).

Mateřská škola již opakovaně pořádala slet čarodějnic, který měl už po několikáté velký úspěch. Pro děti je připraveno odpoledne plné her a soutěží, které jsou orientované na čarodějnickou tematiku. Na stanovištích s připravenými soutěžemi čekají nejen učitelky, ale také rodiče, kteří s přípravou pomáhají. Odpoledne je zakončeno společným zpíváním u táboráku (Kužmová, 2018).

Mateřská škola podporuje společné trávení volného času rodičů a dětí i dalšími způsoby. Vyzývá rodiče a děti k pečení cukroví na vánoční jarmark, letos při zapojení školky do charitativního projektu „Krabice od bot“ děti a rodiče společně vybírali dárky pro ostatní děti apod. Rodiče jsou zváni na většinu akcí, které mateřská škola pořádá, jako je např. Den matek, různé besídky a vystoupení dětí a další, někdy se i podílí na jejich přípravě (např. oblékáním dětí do krojů, nácvikem básniček a písniček apod.) (Uhrová I., 2018).

4.4 Farnost Lanžhot

První zmínky o lanžhotské farnosti se objevují v roce 1384 a od roku 1612 je obsazena katolickými duchovními. Kostel ve městě je zasvěcen Povýšení svatého Kříže a první zmínky o něm jsou ze 17. století. Poté se usilovalo o jeho rozšíření a kostel byl za přispění knížete Jana z Lichtenštejna v roce 1893 přestavěn. Nevyhnul se však ani poničení, např. v roce 1945 byl kvůli válce poničen a poté díky usilovné práci farníků znovu opraven a uveden do nynější podoby (Farnost Lanžhot, 2018).

Od roku 2017 působí ve farnosti p. Pavel Römer, který se snaží vyplňovat volný čas farníků různými akcemi. Převzal tradici pořádání Farního dne, který se koná jednou ročně a jedná se o zábavné odpoledne jak pro děti, tak i pro rodiče. Pro děti jsou připraveny různé hry a soutěže, se kterými rodiče pomáhají, je připraveno občerstvení, a to vše většinou za doprovodu živé hudby. Začal také nově pořádat schůze Filmového klubu, kdy se vždy jeden večer v týdnu promítá film (většinou vhodný i pro děti), následuje krátké posezení a diskuze.

K farnosti patří také Farní schóla, což je skupina farníků, která jednou za určitý čas hudebně doprovází kostelní mše svaté. Mají pravidelné zkoušky, kde nacvičují moderní písně za doprovodu různých nástrojů, jako jsou bubny, kytary, housle apod. Zajímavostí je, že vše probíhá bez omezení věku a tudíž ve schóle mohou zpívat a hrát jak malé děti, tak i dospělí lidé (Farnost Lanžhot, 2018).

4.5 Spolky a organizace ve městě Lanžhot

Spolků a různých organizací se ve městě Lanžhot vyskytuje více, než je popsáno v této podkapitole. Byly sem ale zařazeny pouze ty celky, které se nějakým způsobem podílí na náplni volného času právě rodin s dětmi, na které je tato práce orientována.

Spolek Koňské stezky Podluží

Tento spolek existuje od roku 2010 a blízce spolupracuje s městem Lanžhot. Jeho členové jsou nadšenci a milovníci koní, kteří se dobrovolně sdružují. Hlavním účelem spolku je provozování koňských stezek a koňské stanice regionu Podluží. Chtějí vytvořit vhodné podmínky pro jezdeckví, koňskou turistiku a agroturistiku. Pořádají také vzdělávací, osvětové a kulturní akce pro veřejnost. Co se týče aktivit pro děti a mládež, zaměřují se na výuku jízdy na konci a práci s koňmi. Spolek má zhruba třicet členů.

Pro veřejnost pořádají čtyři hlavní akce, kterými jsou Májová vyjížd'ka, Den Koní, Hubertova jízda a Svatoštěpánské žehnání koní (Město Lanžhot, 2018). Na všech akcích vyjma žehnání koní je připraven doprovodný program nejen pro děti, ale také pro jejich rodiče. Na dni koní se např. koná vozatajská soutěž a westernové rychlostní závody. Následují také různé ukázky práce s koňmi a veřejnost má možnost se na koních projet (Uhrová P., 2018).

Skautský oddíl Bantuové

Skautský oddíl Bantuové má asi čtyřicet členů a pět vedoucích. Vlastní klubovnu, ve které se každý pátek schází, hrají hry, učí se morseovku, poznávají krásy přírody, luští šifry, vážou uzly a celkově se připravují na táboření a trávení času v přírodě. Kromě těchto pátečních schůzek oddíly minimálně dvakrát ročně jezdí na

vícedenní výpravy, pořádají cyklo-výlety, jezdí do kina a divadla a jejich celoroční činnost je každoročně ukončena pobytovým táborem (Město Lanžhot, 2018).

Skauti pořádají pro veřejnost akce jako Slavnosti světél, což je lampionový průvod městem Lanžhot za doprovodu Mikuláše a čertů. Na akci se objevuje jak zpívání koled, tak společné pouštění lampionů a zakončena bývá táborákem. Další akcí bývá Bantuden, kdy skauti připravují zábavné odpoledne plné her, sportu a dalších věcí nejen pro děti, ale také pro rodiče, kteří se mohou zapojit (Kořínek, 2019).

Sbor dobrovolných hasičů Lanžhot

Sbor dobrovolných hasičů existuje v Lanžhotě od roku 1883. Jednotka dobrovolných hasičů zabezpečuje ochranu zdraví a majetku občanů nejen z Lanžhota, ale také z blízkého okolí. Sbor organizuje každoročně soutěž v požárním útoku, kde soutěží jak družstva mužů, tak i družstva žen. Sbor má do budoucna představu, že obnoví také družstvo dětí, které by mohlo obec reprezentovat na konaných soutěžích (Gál, 2018).

Sbor dobrovolných hasičů společně se skautským oddílem se věnují také aktivitám volného času v oblasti ekologie a životního prostředí a každoročně pořádají akci Uklid'me Česko, které se účastní jak děti, tak dospělí. Hasiči se účastní také např. zmíněného Běhu Lanžhotem, ale i dalších akcí, kde vystavují hasičskou techniku, popř. dělají ukázky hasičských zásahů (Bača, 2017).

Subjekty a akce, které pořádají, jsou zde uvedeny z toho důvodu, že hrají důležitou roli v následující empirické části a je proto důležité, aby byl čtenář s těmito akcemi a jejich organizátory předem seznámen.

5 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

Tato kapitola vychází z předešlé teoretické části a bude se zabývat nejprve zhodnocením současného stavu zkoumané problematiky, dále nastíní hlavní i dílčí cíl výzkumu a metodologii, která byla použita. Budou stanoveny hypotézy, které následně ověříme. Na konci kapitoly budou shrnuty výsledky plynoucí z výzkumu, doporučení pro praxi a porovnání s ostatními výzkumy.

5.1 Současný stav zkoumané problematiky

Rodina a volný čas jsou proměnné, jejichž vztah je popisován a zkoumán poměrně dlouho. V nynější době se touto problematikou zabývá např. Jiřina Pávková, Břetislav Hofbauer a Bedřich Hájek. Jejich publikace jsou zaměřeny celkově na pedagogiku volného času, a tím pádem i na volný čas a jeho ovlivňování rodinou. Publikací používanou v této práci je *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času* z roku 2011. Samostatně se tomuto tématu věnuje Jiřina Pávková ve své novější publikaci *Pedagogika volného času* z roku 2014. Stanislav Střelec je jeden z dalších autorů, kteří se věnují volnému času rodin. V této práci byla využívána jeho kapitola v knize *Teoretické základy ve volném čase* z roku 1994 od Vladimíra Spousty a kolektivu.

Co se týče výzkumů na toto téma, je zde důležité zmínit výzkum *Hodnotové orientace dětí ve věku 6–15 let*, který provedli v r. 2011 Miroslav Bocan a kolektiv ve spolupráci s Národním institutem dětí a mládeže. Z tohoto výzkumu byla nejen čerpána data pro teoretickou část této práce, ale bude využit i dále pro porovnání s výzkumem, který vznikl při zpracování této diplomové práce. Další výzkum, který je určitě vhodné zmínit, je výzkum *Jak Češi tráví čas?*, který uskutečnil Sociologický ústav Akademie věd ČR spolu s Fakultou Sociálních věd Masarykovy univerzity v roce 2016. V roce 2010 vydal Sociologický ústav Akademie věd ČR ve spolupráci s Ondřejem Špačkem a kolektivem výzkum *Rodina a výchova 2010*. Tento výzkum se zaměřuje mimo jiné na trávení volného času rodin s dětmi, ve kterých rodiče dosáhli středního a vysokoškolského vzdělání.

Začíná se také rozrůstat počet bakalářských a diplomových prací z různých univerzit na téma rodiny a volného času. Na volný čas rodin s dětmi předškolního věku se zaměřovala bakalářská práce Barbory Pavelkové z roku 2015. Téma opět podobné

zaměření této práce nabízí bakalářská práce Michaely Pavelkové z roku 2014, která se zabývala vlivem rodičů na výběr volnočasových aktivit dětí staršího školního věku.

Na téma volného času v obci Lanžhot se zaměřuje bakalářská práce Ludky Ferstlové z roku 2015, která se zaměřovala na možnosti trávení volného času se zaměřením na dospělé občany.

5.2 Cíl výzkumu

Na začátku výzkumného šetření byl stanoven hlavní cíl a následně jeden cíl dílčí.

Hlavním cílem práce je charakterizovat a zhodnotit způsob společného trávení volného času dětí a jejich rodičů žijících v obci Lanžhot.

Na základě hlavního cíle byl stanoven jeden dílčí cíl, který hlavní cíl rozšiřuje a prohlubuje.

Dílčím cílem práce je analyzovat faktory ovlivňující společné trávení volného času rodičů s jejich dětmi.

Proto, aby mohl být dosažen hlavní i dílčí cíl, byly stanoveny tyto **výzkumné otázky**:

Výzkumná otázka 1: Jaké neorganizované aktivity společně nejčastěji realizují děti a jejich rodiče?

Výzkumná otázka 2: Co nejčastěji ovlivňuje rodiče při výběru společných organizovaných i neorganizovaných volnočasových aktivit?

Výzkumná otázka 3: V jaké míře se děti a jejich rodiče společně účastní organizovaných volnočasových akcí v obci Lanžhot?

Výzkumná otázka 4: Jak rodiče hodnotí nabídku organizovaných volnočasových akcí pro rodiče a děti v rámci obce Lanžhot?

Výzkumná otázka 5: Jaké akce mimo město Lanžhot společně navštěvují rodiče s dětmi?

5.3 Hypotézy

Pro tuto práci byly stanoveny hypotézy, které budou výzkumem potvrzeny, nebo vyvráceny. Celkem byly formulovány dvě hypotézy v tomto znění:

H1: Počet dětí v rodině významně ovlivňuje, zda rodiče vnímají finanční kritérium jako důležité pro volbu volnočasových aktivit.

Tato hypotéza byla stanovena na základě literatury a výroku Dvořáčka (in Čech, 2007, s. 101–106), který tvrdil, že velikost rodiny může omezit její finanční možnosti.

H2: Vzdělání rodičů významně ovlivňuje, v jaké míře rodiče s dětmi navštěvují organizované volnočasové akce v obci Lanžhot.

Tato hypotéza byla stanovena na základě výzkumu Hodnotové orientace dětí ve věku 6–15 let, ve kterém se Bocan a kol. (2011) také zaměřovali na souvislost mezi výkonem různých volnočasových aktivit a vzděláním rodičů.

Hypotézy budou ověřovány v podkapitole 5.7.

5.4 Metoda výzkumu

Metoda, která byla pro sběr dat zvolena, má kvantitativní charakter a nazývá se dotazník. Dotazníky jsou velmi frekventovanou a používanou metodou při sběru velkého množství dat jak v bakalářských, tak i diplomových pracích. Dotazník může být vnímán jako systém předem připravených otázek, které jsou pečlivě formulované a seřazené, a na které respondent odpovídá písemně. Velkou výhodou je, že pokud je dotazník odborně sestavený a vhodně použitý, umožňuje výzkumníkovi rychlé a ekonomické shromáždění dat od velkého počtu respondentů (Chráška, 2016, s. 158).

Jelikož je práce zaměřena na zkušenosti dětí a rodičů s volnočasovými aktivitami v Lanžhotě, byly pro tento výzkum zvoleny dva typy dotazníku vlastní tvorby, z nichž byl jeden určený pro rodiče a druhý pro děti mladšího školního věku.

Dotazníky byly distribuovány v tištěné podobě přes Masarykovu základní školu v Lanžhotě po domluvě s vedením školy a třídními učiteli. Se zástupkyní ředitelky Mgr. Evou Klvaňovou jsme obešly všechny třídy na prvním stupni, dětem bylo vysvětleno,

k čemu dotazníky jsou a jak je mají vyplňovat. Dětem byly rozdány i dotazníky určené pro rodiče, kteří je doma vyplnili a poté prostřednictvím dětí vrátili třídním učitelům. Se žáky prvního ročníku byly dotazníky vyplňovány ve školní družině, kdy vzhledem k tomu, že ještě neumí pořádně číst a psát jim byly otázky mnou předčítány a poté jejich odpovědi zaznamenávány do dotazníku.

Dotazníky určené pro rodiče obsahovaly celkem patnáct položek, které byly rozděleny do oddílů podle výzkumných otázek. Na začátku jim byl krátkým vzkazem představen smysl dotazníku a další doplňující informace. Typy položek v dotazníku byly různé. Na začátku se objevila jedna filtrační položka, dále celkem čtyři uzavřené polytomické položky s výběrem, dvě položky polouzavřené s výběrem a možností doplnění odpovědi. Rozsáhlé byly položky škálové, které se v dotazníku objevily celkem čtyřikrát. Ke zjištění názorů rodičů byly zvoleny tři otázky otevřené. Nakonec byl rodičům ponechán prostor na jejich připomínky k dotazníku v poslední otázce.

Druhý typ dotazníku byl určený pro žáky prvního stupně, a tím pádem tomu byl přizpůsoben. Byl tvořen sedmi otázkami. Na začátek byla zařazena filtrační položka. Dotazník obsahoval pět položek uzavřených, z toho tři položky byly polytomické a dvě dichotomické. Jedna otázka byla polouzavřená s možností doplnění odpovědi a jedna otázka otevřená ke zjištění zkušeností dětí. Dotazník byl doplněn obrázky, aby děti zaujal a měly větší chuť ho vyplnit.

Oba dotazníky jsou součástí práce a nachází se v přílohách.

5.5 Výzkumný soubor

Jako výzkumný soubor byli vybráni žáci prvního stupně Masarykovy základní školy v Lanžhotě a jejich rodiče. Tato základní škola je jedinou základní školou ve městě Lanžhot. Proběhl tedy úplný neboli totální výběr. To znamená, že byli osloveni všichni respondenti, kterých se výzkumné šetření týká. Žáci prvního stupně byli zvoleni z toho důvodu, že v tomto věku tráví čas se svými rodiči rádi a častěji než např. žáci druhého stupně základní školy nebo žáci střední školy, kteří jsou již spíše ovlivňováni vrstevnickými skupinami, a způsob trávení volného času se u nich začíná měnit. Tato práce se zaměřuje na společné trávení volného času rodičů a dětí, které je u dětí mladšího školního věku přirozenější a dá se více předpokládat. Avšak při dalším výzkumu by bylo vhodné uvažovat nad srovnáním trávení volného času právě mezi

děťmi mladšího a děťmi staršího školního věku, z čehož by mohly vzniknout zajímavé výsledky.

Dotazníky určené jak pro rodiče, tak i pro děti byly zvoleny proto, aby bylo možné porovnat vnímání společného volného času z pohledu rodičů a z pohledu dětí.

Celkový počet žáků na prvním stupni je 180. Dotazník pro rodiče byl distribuován vždy po jednom kusu do rodiny. Tím pádem je maximální možný počet vrácených dotazníků od rodičů 180.

Na začátek by bylo vhodné zobrazit návratnost dotazníků, tzn. kolik dotazníků z celkového počtu rozdaných dotazníků rodiče a děti vyplnili. Z následující tabulky je patrné, že dotazníky vyplnily necelé tři čtvrtiny dotazovaných.

Tabulka 1. Návratnost dotazníků

	Počet odpovědí	Podíl z celkového počtu
Rodičů celkem	180	100 %
Rodičů vyplnilo	124	69 %
Dětí celkem	180	100 %
Dětí vyplnilo	130	72 %

Na začátku dotazníků se objevila filtrační položka, která zjišťovala, v jakém městě respondenti bydlí. Tato otázka byla zvolena z důvodu vyřídění nevhodných respondentů, jelikož základní školu v Lanžhotě navštěvují i děti z okolních měst. Tato práce a výzkumné šetření se však týkají pouze obyvatel města Lanžhot, a přestože volnočasové aktivity v tomto městě mohou navštěvovat rodiče i děti z okolních měst, mohlo by být jejich hodnocení těchto aktivit a celé volnočasové nabídky zkreslené. Z celkového počtu 124 respondentů však uvedli Lanžhot jako město, ve kterém bydlí, **všichni respondenti**. Nebylo tedy nutné žádný z dotazníků vyřadit.

U dotazníků určených pro děti byla taktéž zvolena filtrační položka z toho důvodu, aby se do výzkumného souboru náhodou nezařadily děti z druhého stupně a také proto, aby bylo možné zjistit, zda jsou ve výzkumném souboru zastoupeny všechny věkové kategorie vyskytující se na prvním stupni, a výsledky mohou být

objektivní. První dvě otázky byly zaměřeny na věk respondentů a třídu, kterou navštěvují.

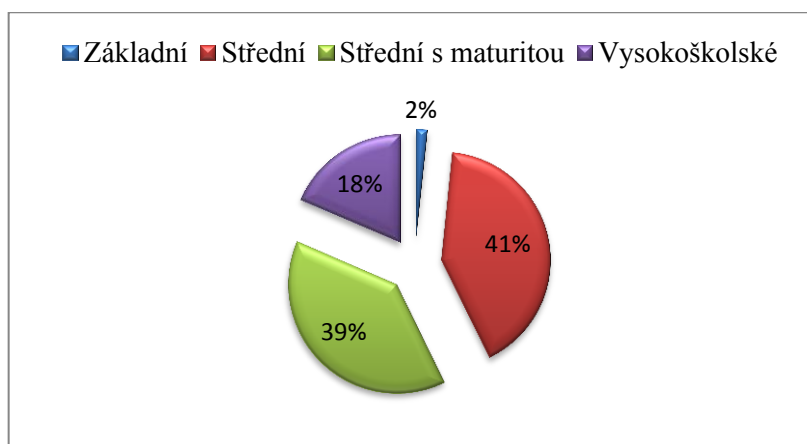
Tabulka 2. Složení dětských respondentů

	Počet odpovědí	Podíl počtu odpovědí
1. třída	27	21 %
2. třída	32	24 %
3. třída	34	26 %
4. třída	18	14 %
5. třída	19	15 %

Pro přesnou charakteristiku souboru jsou zde prezentovány výsledky položek č. 2 a 3. Položka č. 2 se zaměřovala na nejvyšší dosažené vzdělání otce a položka č. 3 na nejvyšší dosažené vzdělání matky.

Tabulka 3. Nejvyšší dosažené vzdělání otce

	Počet odpovědí	Podíl z celkového počtu
Základní	2	2 %
Střední	51	41 %
Střední s maturitou	48	39 %
Vysokoškolské	23	18 %

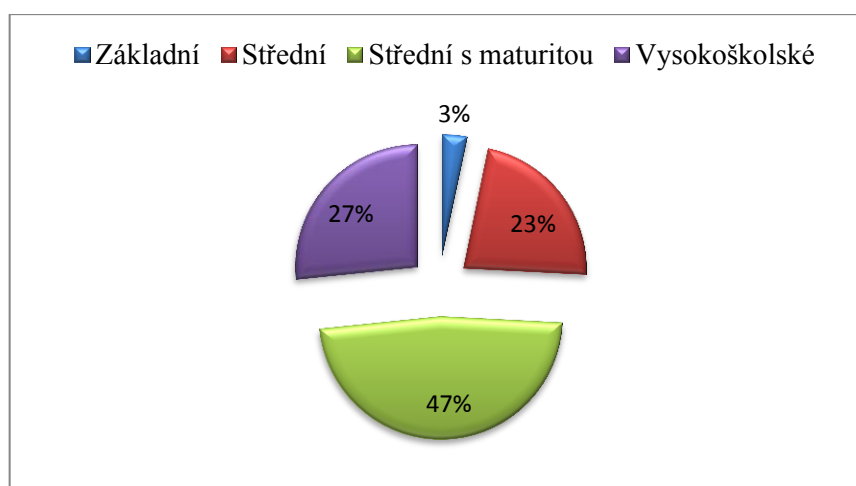

Graf 1. Nejvyšší dosažené vzdělání otce

Z celkového počtu 124 rodin, které se zapojily do tohoto šetření, jsou pouze 2 (2 %) otcové se základním vzděláním, nejširší kategorii představují otcové se středním vzděláním, kterých je 51 (41 %), otců se středním vzděláním s maturitou se objevilo 48 (39 %) a vysokoškolsky vzdělaných otců v tomto souboru nalezneme 23 (18 %).

Tabulka 4. Nejvyšší dosažené vzdělání matky

	Počet odpovědí	Podíl z celkového počtu
Základní	4	3 %
Střední	28	23 %
Střední s maturitou	59	47 %
Vysokoškolské	33	27 %

Graf 2. Nejvyšší dosažené vzdělání matky

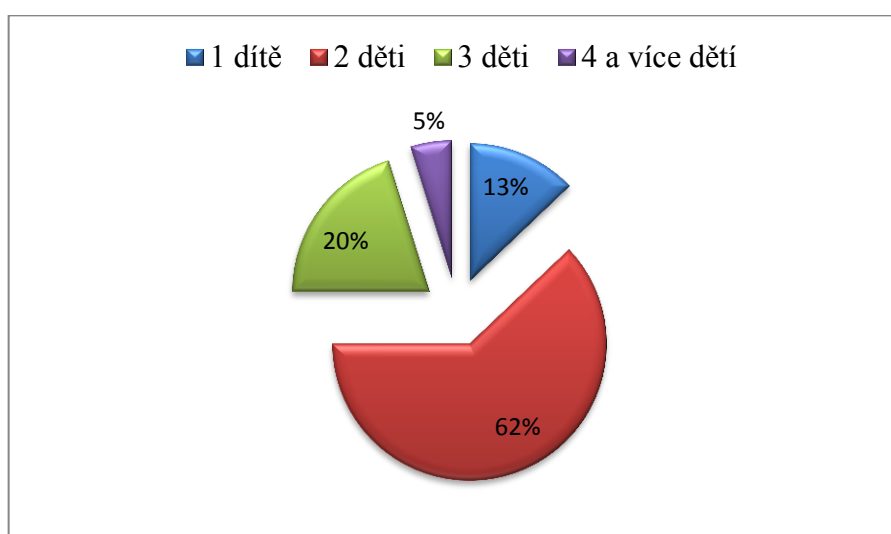
Z celkového počtu 124 rodin se v tomto souboru objevily 4 (3 %) matky se základním vzděláním, dále 28 (23 %) matek se středním vzděláním, nejpočetnější skupinou jsou matky se středním vzděláním s maturitou, kterých se zde objevilo 59 (47 %) a 33 (27 %) matek dosáhlo vysokoškolského vzdělání.

Z tabulek a grafů u tohoto souboru můžeme konstatovat, že matky dosáhly v průměru vyššího vzdělání než otcové.

Pro podrobnější charakteristiku souboru jsou zde zařazeny výsledky položky č. 4, která zjišťovala počet dětí v rodině.

Tabulka 5. Počet dětí

	Počet odpovědí	Podíl z celkového počtu
1 dítě	16	13 %
2 děti	77	62 %
3 děti	25	20 %
4 a více dětí	6	5 %

Graf 3. Počet dětí

Ze všech respondentů uvedlo 16 (12 %), že mají jedno dítě, 77 (62 %) respondentů označilo odpověď 2 děti, což byla nejčastěji označovaná odpověď. Druhá nejčastěji označovaná odpověď byla 3 děti a uvedlo ji 25 (20 %) respondentů. Celkem 6 (5 %) respondentů uvedlo, že má 4 děti a více.

5.6 Prezentace výsledků výzkumu

V této části budou prezentovány výsledky výzkumného šetření, které se zabývá společným volným časem rodičů a dětí ve městě Lanžhot. Toto šetření probíhalo během ledna 2019 a zúčastnilo se ho 124 rodičů a 130 dětí z prvního stupně Masarykovy základní školy v Lanžhotě.

Výzkumná otázka č. 1: Jaké neorganizované aktivity společně nejčastěji realizují děti a jejich rodiče?

Na tuto výzkumnou otázku byla zaměřena škálová položka č. 5 v dotazníku, kdy měli rodiče uvést, jak často se společně se svými dětmi věnují uvedeným činnostem. Poslední dvě pole byla ponechána volná na případné další činnosti, které v tabulce nebyly uvedeny a rodiče je považovali za důležité.

V obou tabulkách jsou zvýrazněny tučným písmem nejvyšší četnosti odpovědí.

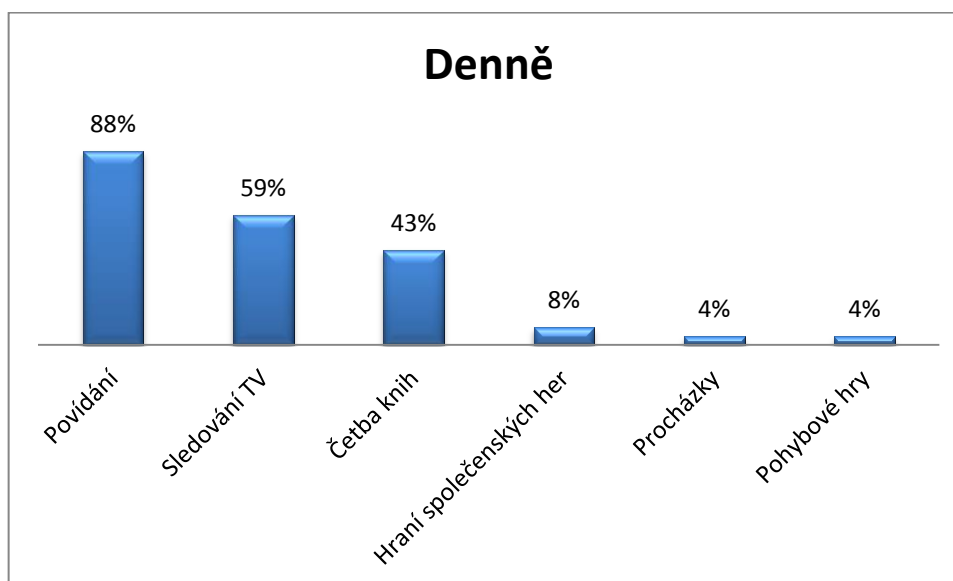
Tabulka 6. Četnost neorganizovaných společně provozovaných činností z pohledu rodičů

	Počet odpovědí					
	denně	vícekrát týdně	1x týdně	párkrát za	párkrát za rok	nikdy
výlety	0	1	13	66	44	0
procházky	5	45	32	32	8	2
hraní společenských her	10	50	21	31	12	0
pohybové hry (sportovní, hry venku	5	57	10	32	18	2
sledování TV	73	37	9	2	1	2
povídání	109	12	2	1	0	0
návštěva kina, divadla, muzea	0	0	0	26	97	1
návštěvy rodiny a známých	0	23	41	47	12	0
návštěva nákupních center	0	2	7	45	62	8
četba knih	53	34	21	8	5	3

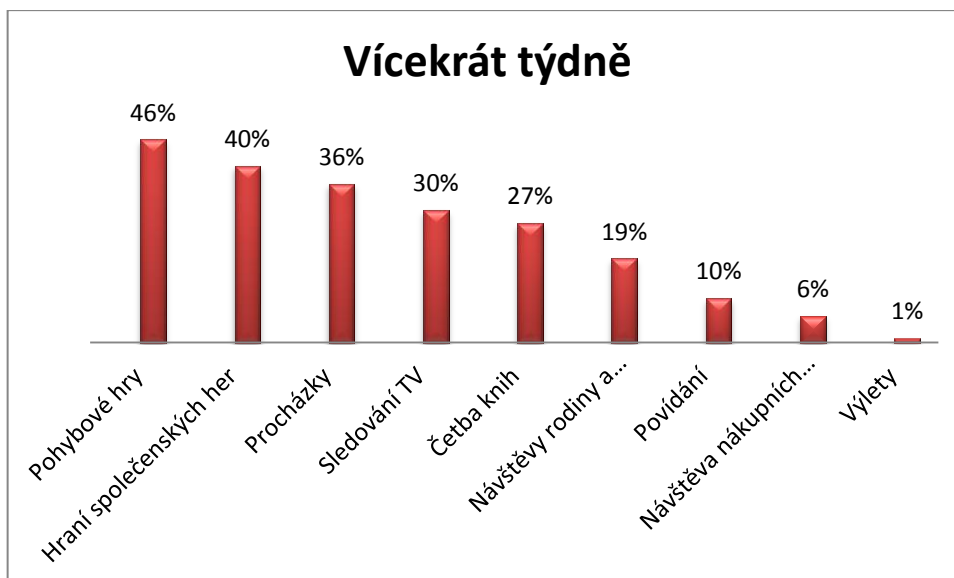
Tabulka 7. Podíl uvedených odpovědí u neorganizovaných společně provozovaných činností z pohledu rodičů

	Podíl uvedených odpovědí					
	denně	vícekrát týdně	1x týdně	párkrát za	párkrát za rok	nikdy
výlety	0 %	1 %	10 %	53 %	35 %	0 %
procházky	4 %	36 %	26 %	26 %	6 %	2 %
hraní společenských her	8 %	40 %	17 %	25 %	10 %	0 %
pohybové hry (sportovní, hry venku)	4 %	46 %	8 %	26 %	15 %	2 %
sledování TV	59 %	30 %	7 %	2 %	1 %	2 %
povídání	88 %	10 %	2 %	1 %	0 %	0 %
návštěva kina, divadla, muzea	0 %	0 %	0 %	21 %	78 %	1 %
návštěvy rodiny a známých	0 %	19 %	33 %	38 %	10 %	0 %
návštěva nákupních center	0 %	2 %	6 %	36 %	50 %	6 %
četba knih	43 %	27 %	17 %	6 %	4 %	2 %

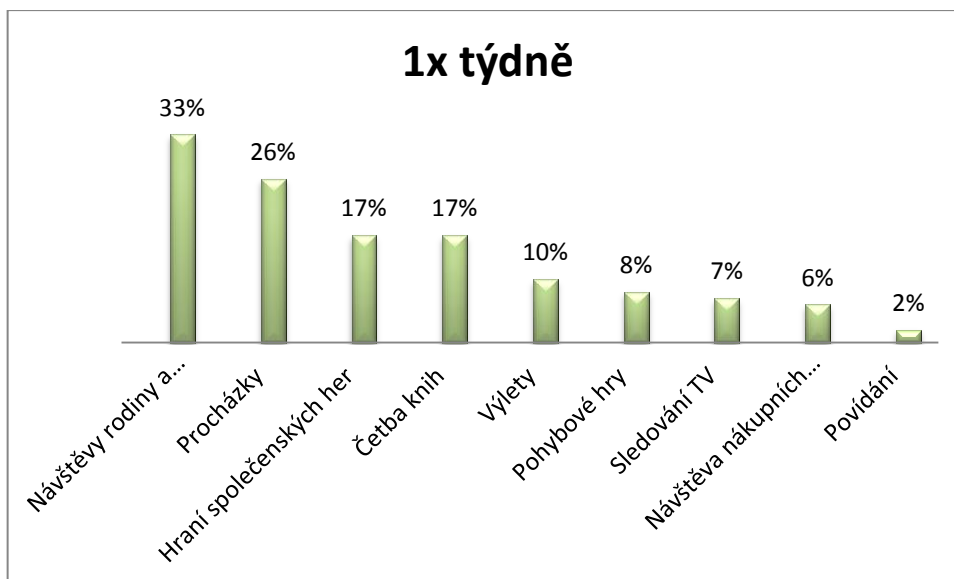
Do následujících grafů jsou zaneseny pouze aktivity s podílem odpovědí 1 % a vyšší.

Graf 4. Aktivity realizované denně

Graf 5. Aktivita realizované vícekrát týdně

Graf 6. Aktivita realizované 1x týdně

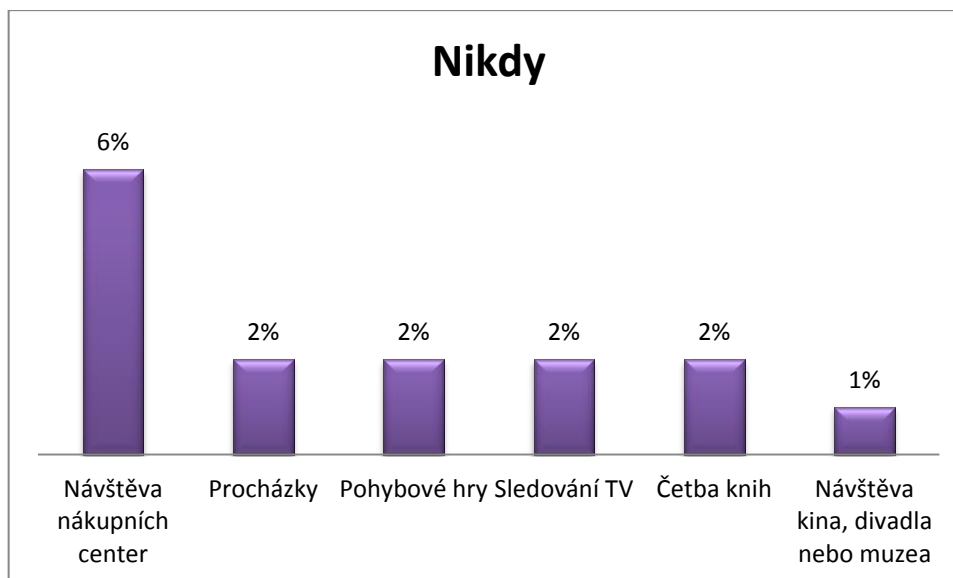

Graf 7. Aktivita realizované párkrát za měsíc

Graf 8. Aktivita realizované párkrát za rok

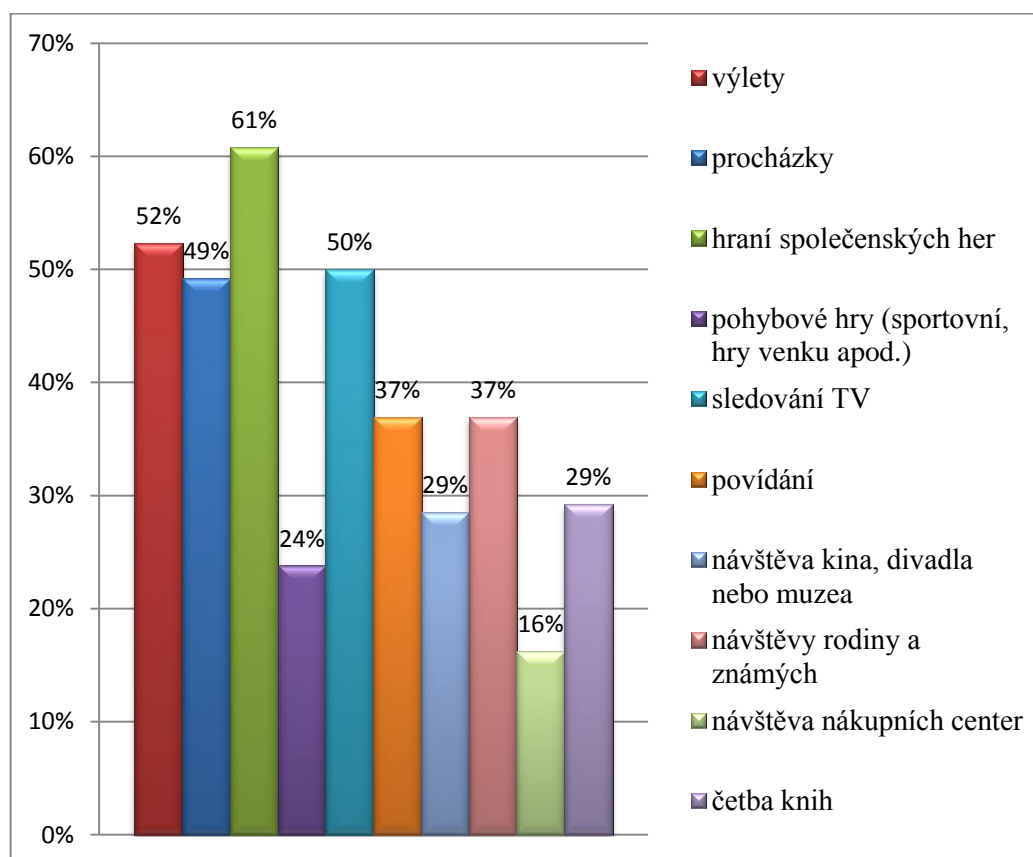
Graf 9. Aktivitty nerealizované nikdy

Výše uvedené tabulky a grafy podávají přehledné zhodnocení odpovědí rodičů. Nyní se zaměříme na nejčastěji uváděné odpovědi u každé činnosti, z nichž vyplývá odpověď na první výzkumnou otázku. U odpovědi výlety 66 (53 %) rodičů uvedlo, že na výlety s dětmi jezdí párkrát za měsíc. Na procházky se svými dětmi chodí 45 (36 %) rodičů vícekrát týdně, což byla nejčastější odpověď. Vícekrát týdně se také 50 (40 %) rodičů věnuje společnému hraní společenských her se svými dětmi. Pohybové a sportovní hry s dětmi venku také zařazuje 57 (46 %) rodičů vícekrát týdně do náplně svého volného času. Denně sleduje televizi se svými dětmi 73 (59 %) rodičů. Očividně nejvyššího počtu odpovědí dosáhlo povídání se svými dětmi, kterému se denně věnuje 109 (88 %) rodičů. Párkrát za rok byla nejčastější odpověď u návštěvy kina, divadla nebo muzea, kterou zahrlo 97 (78 %) rodičů. Podobnou frekvenci návštěv mají také nákupní centra, která párkrát za rok navštěvuje 62 (50 %) rodičů se svými dětmi, což je při dnešním trendu častých návštěv nákupních center příjemné zjištění. Poslední možnost četbu knih denně provozuje 53 (43 %) rodičů se svými dětmi.

U dětského dotazníku byla těmto činnostem věnována položka č. 1, kdy měly děti zatrhnout čtyři činnosti, které s rodiči dělají nejčastěji. Čtyři možnosti byly pro děti zvoleny proto, že pokud bychom jim nechali neomezený počet možností, děti by pravděpodobně zaškrtnuly všechny odpovědi nebo většinu z nich. Takto se alespoň musely zamyslet nad tím, které z uvedených činností považují za nejčastější.

Tabulka 8. Četnost neorganizovaných společně provozovaných činností z pohledu dětí

	Počet odpovědí	Podíl počtu odpovědí
výlety	68	52 %
procházky	64	49 %
hraní společenských her	76	61 %
pohybové hry (sportovní, hry venku apod.)	31	24 %
sledování TV	65	50 %
povídání	48	37 %
návštěva kina, divadla nebo muzea	37	29 %
návštěvy rodiny a známých	48	37 %
návštěva nákupních center	21	16 %
četba knih	38	29 %

Graf 10. Četnost neorganizovaných společně provozovaných činností z pohledu dětí

Děti ve svých dotaznících volily čtyři nejčastější činnosti, které s rodiči vykonávají. Nejčastěji děti volily odpověď hraní společenských her, kterou zahrhlo 76 (61 %) dětí, následovala odpověď výlety, kterou zvolilo 68 (52 %) dětí. Třetí a čtvrtá odpověď byla velmi vyrovnaná, sledování televize s rodiči se často věnuje 65 (50 %) dětí a na procházky s rodiči často chodí 64 (49 %) dětí. Na stejné úrovni skončily činnosti povídání a návštěvy rodiny a známých, které uvedlo 48 (37 %) dětí. Se skoro stejným počtem odpovědí se objevily také odpovědi návštěva kina, divadla nebo muzea a četba knih. Návštěvě kina, divadla nebo muzea se společně s rodiči věnuje 37 (29 %) dětí a četbě knih 38 (29 %)¹ dětí. Dle názoru dětí se pohybovým a sportovním hrám venku společně věnuje 31 (24 %) dětí s rodiči a nejnižší četností dosáhla návštěva nákupních center, kterou označilo 21 (16 %) dětí.

Celkově je u této výzkumné otázky potěšující fakt, že rodiče s dětmi dle jejich odpovědí tráví v nákupních centrech méně času, než bylo na začátku výzkumu předpokládáno. Potěšila nás i četnost četby knih, u níž byla na začátku předpokládána naopak nižší četnost.

Výzkumná otázka č. 2: Co nejčastěji ovlivňuje rodiče a děti při výběru společných organizovaných i neorganizovaných volnočasových aktivit?

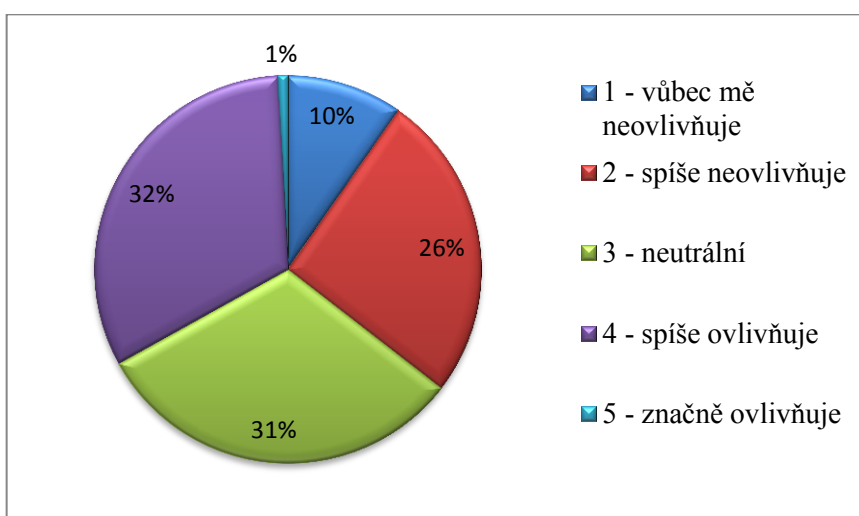
K této výzkumné otázce byla přiřazena položka č. 6, která byla provedena formou tabulky a byla opět škálová. Rodiče měli u každého faktoru označit, jak moc je ovlivňuje při výběru volnočasových aktivit. Jeden z faktorů je také součástí hypotézy, která bude v následující podkapitole ověřována. U dětských dotazníků byla k této otázce přiřazena položka č. 2, která podává přehled o tom, kdo nejvíce ovlivňuje trávení volného času dětí.

---

¹ Rozdílný počet dětí a stejná procenta jsou způsobena zaokrouhlováním.

Tabulka 9. Faktor finanční náročnost

Finanční náročnost	Počet odpovědí				
	1 – vůbec mě neovlivňuje	2 – spíše neovlivňuje	3 – neutrální	4 – spíše ovlivňuje	5 – značně ovlivňuje
	12	32	39	40	1
Podíl počtu odpovědí					
10 %	26 %	31 %	32 %	1 %	

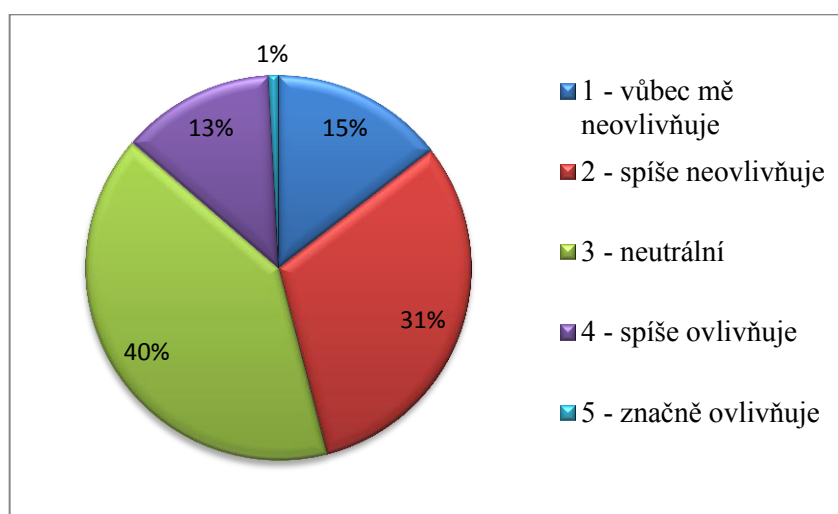

Graf 11. Faktor finanční náročnost

Finanční náročnost je faktor, který může návštěvnost volnočasových akcí poměrně dost ovlivnit. Respondenti se při odpovědích drželi spíše středních hodnot. Jen 12 (10 %) rodičů uvedlo, že se na finanční náročnost aktivit vůbec nezaměřují, 32 (23 %) rodičů odpovědělo, že jsou finanční náročností spíše neovlivněni, 39 (31 %) rodičů uvedlo, že mají k finanční náročnosti neutrální postoj. Jen o jednoho rodiče více než v předchozí odpovědi, tedy 40 (32 %) rodičů odpovědělo, že si aktivity spíše vybírají dle finanční náročnosti a pouze 1 (1 %) rodič odpověděl, že ho finanční stránka aktivity při výběru ovlivňuje značně.

Tabulka 10. Faktor organizace nebo pořadatel akce

Organizace nebo pořadatel akce	Počet odpovědí				
	1 – vůbec mě neovlivňuje	2 – spíše neovlivňuje	3 – neutrální	4 – spíše ovlivňuje	5 – značně ovlivňuje
	18	39	50	16	1
Podíl počtu odpovědí					
15 %	31 %	40 %	13 %	1 %	

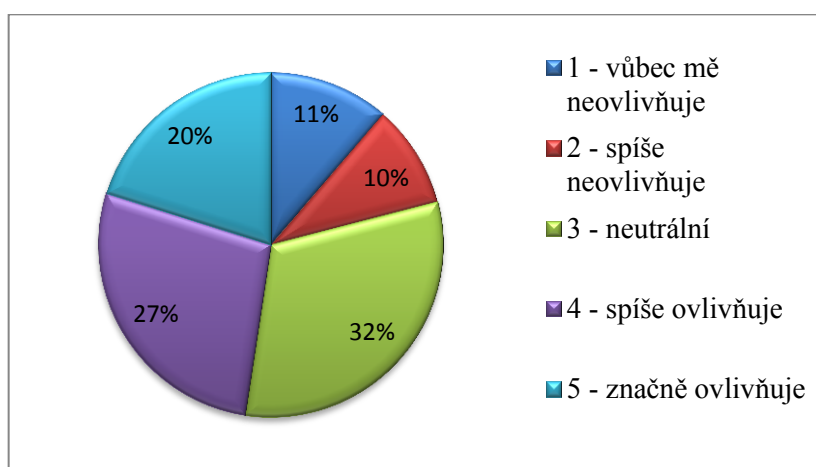

Graf 12. Faktor organizace nebo pořadatel akce

Organizátory nebo pořadateli akcí v Lanžhotě se zabývá také jedna z otevřených otázek, která bude zpracována níže. Zde jsme zjišťovali, zda organizátor nebo pořadatel akce ovlivní to, jestli rodiče s dětmi akci navštíví či nikoliv. Celkem 18 (15 %) rodičům nezáleží na tom, kdo akci pořádá a neovlivňuje to jejich rozhodnutí. Možnost spíše neovlivňuje zvolilo 39 (31 %) rodičů. Neutrální postoj k tomu, kdo akci pořádá, má největší počet rodičů, a to 50 (40 %). Lehce ovlivněno se cítí 16 (13 %) rodičů a pouze 1 (1 %) rodič uvedl, že ho tento faktor při výběru akce značně ovlivňuje.

Tabulka 11. Faktor Váš zájem

Váš zájem	Počet odpovědí				
	1 – vůbec mě neovlivňuje	2 – spíše neovlivňuje	3 – neutrální	4 – spíše ovlivňuje	5 – značně ovlivňuje
	14	12	39	34	25
Podíl počtu odpovědí					
11 %	10 %	32 %	27 %	20 %	

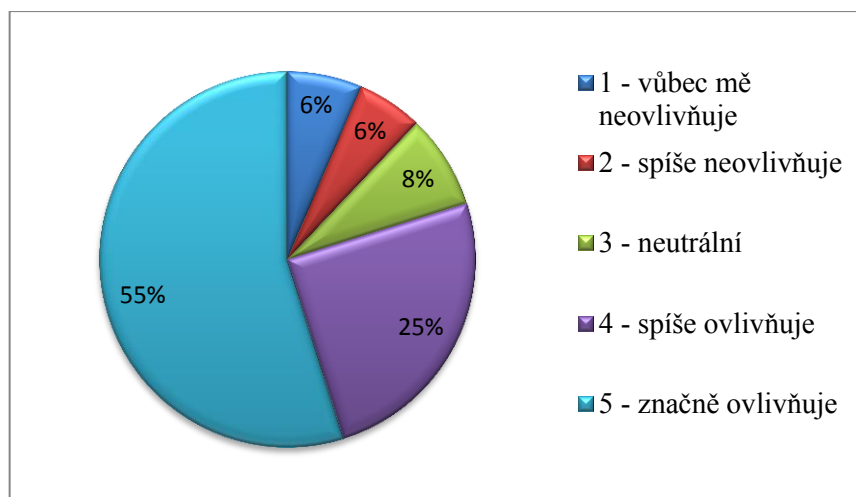

Graf 13. Faktor Váš zájem

Zájem rodičů hraje bezpochyby také velkou roli ve výběru aktivit. Svým zájmem se nenechá ovlivnit 14 (11 %) rodičů. Celkem 12 (10 %) je svým zájmem spíše neovlivněno. Neutrální postoj zaujímá nejpočetnější skupina, a to 39 (32 %) rodičů. Druhou nejčastěji volenou odpověď označilo 34 (27 %) rodičů, jejichž zájem je většinou ovlivňuje ve výběru volnočasové aktivity, a značně ovlivněno se cítí 25 (20 %) rodičů.

Tabulka 12. Faktor zájem Vašeho dítěte

Zájem Vašeho dítěte	Počet odpovědí				
	1 – vůbec mě neovlivňuje	2 – spíše neovlivňuje	3 – neutrální	4 – spíše ovlivňuje	5 – značně ovlivňuje
	8	7	10	31	68
Podíl počtu odpovědí					
6 %	6 %	8 %	25 %	55 %	

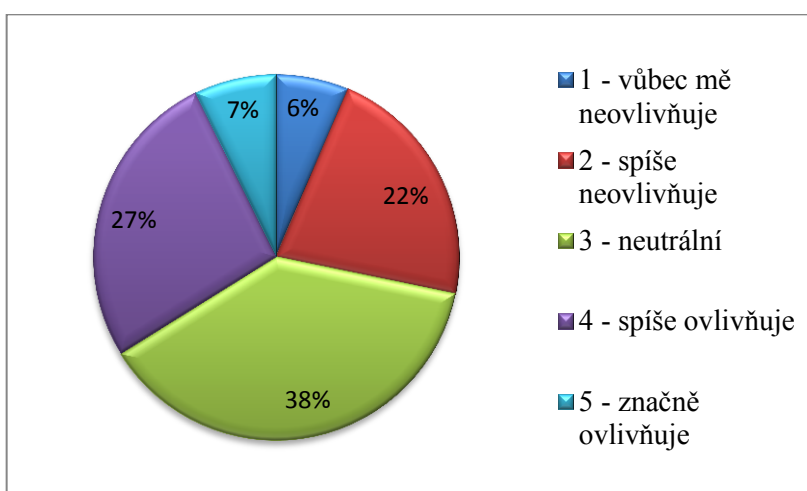
Graf 14. Faktor zájem Vašeho dítěte

Další faktor se týkal opět zájmu, ale tentokrát zájmu dětí. Rodiče odpovídali, jak moc je zájem jejich dětí o určitou aktivitu ovlivňuje v tom, zda ji navštíví. Celkem 8 (6 %) rodičů uvedlo, že se nerozhodují podle zájmu svých dětí, 7 (6 %) rodičů odpovědělo, že je zájem jejich dětí většinou neovlivní. Neutrální postoj zaujalo 10 (8 %) rodičů, kteří se zájmem dětí necítí ovlivněni ani neovlivněni. Dále 31 (25 %) rodičů se cítí spíše ovlivněno zájmem svých dětí a nejpočetnější skupina 68 (55 %) rodičů uvedla, že je zájem jejich dětí o volnočasovou akci značně ovlivňuje.

Tabulka 13. Faktor vzdálenost od místa bydliště

Vzdálenost od místa bydliště	Počet odpovědí				
	1 – vůbec mě neovlivňuje	2 – spíše neovlivňuje	3 – neutrální	4 – spíše ovlivňuje	5 – značně ovlivňuje
	8	27	47	33	9
Podíl počtu odpovědí					
6 %	22 %	38 %	27 %	7 %	

Graf 15. Faktor vzdálenost od místa bydliště

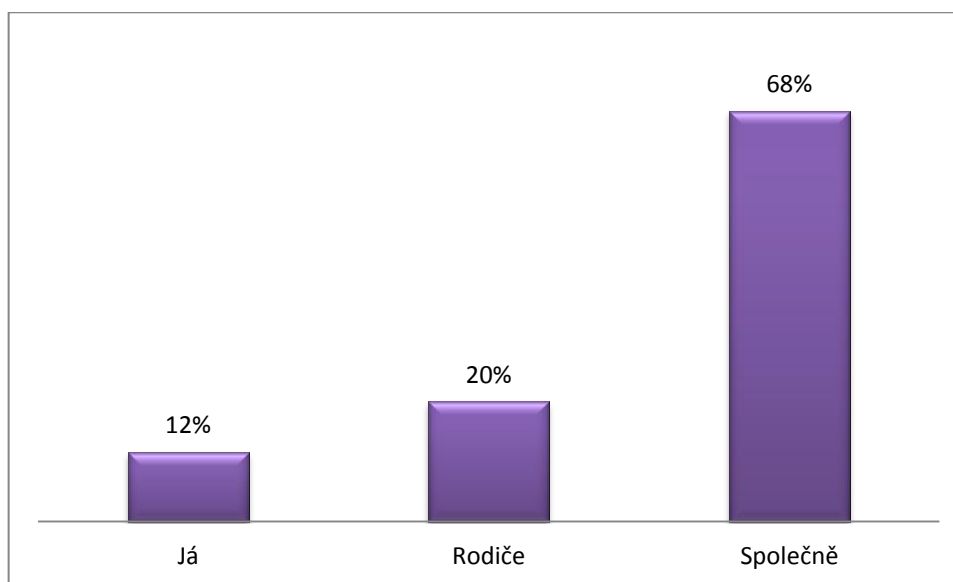
Poslední zvolený faktor se týkal vzdálenosti akcí od místa bydliště. Celkem 8 (6 %) rodičů uvedlo, že vzdáleností nejsou vůbec ovlivněni. Větší část, přesně 27 (22 %) rodičů, odpověděla, že je vzdálenost akce spíše neovlivňuje. Neutrální postoj zaujalo 47 (38 %) rodičů, kterým vzdálenost od místa bydliště nijak zvlášť nevádí. Dále 33 (27 %) rodičů uvedlo, že jsou při výběru akce vzdáleností spíše ovlivněni a 9 (7 %) rodičů uvedlo, že se vzdáleností od místa bydliště nechají ovlivnit velmi.

Příjemné, ne však překvapující zjištění je, že většina rodičů dává přednost zájmům svého dítěte před ostatními faktory, které byly výše jmenovány.

Co se týče dotazníků pro děti, zde zazněla otázka, kdo spíše vymýšlí, jaké aktivity ve volném čase budou dělat.

Tabulka 14. Iniciátoři aktivit ve volném čase z pohledu dětí

Počet odpovědí			Podíl počtu odpovědí		
Já	Rodiče	Společně	Já	Rodiče	Společně
15	26	89	12 %	20 %	68 %

Graf 16. Iniciátoři aktivit ve volném čase z pohledu dětí

Z celkového počtu 130 dětí odpovědělo 15 (12 %), že náplň volného času vymýšlí oni, 26 (20 %) odpovědělo, že aktivity vymýšlí rodiče a nejvyšší četnost zaznamenala odpověď společně, kterou zvolilo 89 (68 %) dětí.

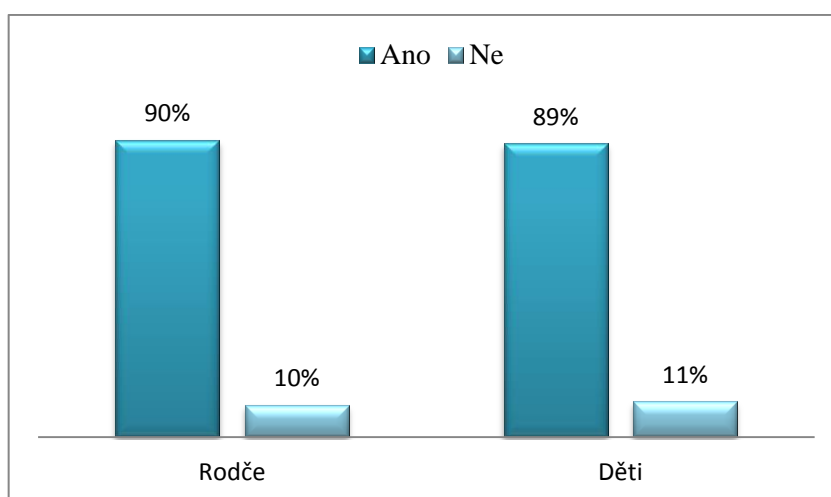
Zde můžeme hledat shodu s výsledky předchozích položek v dotazníku pro rodiče, hlavně u položek „Váš zájem“ a „zájem Vašeho dítěte“. Můžeme najít shodu v tom, že u otázky „zájem Vašeho dítěte“ největší část rodičů odpověděla, že je zájem jejich dětí značně ovlivňuje a při výběru volnočasových aktivit se jím řídí, což se v této položce z dětského dotazníku potvrzuje, jelikož největší část dětí uvedla, že aktivity s rodiči plánují společně. Možnost, že si děti volí volnočasové aktivity samy, uváděly spíše děti vyššího věku (většinou děti od 9 let). Děti mladší skoro ve všech případech uváděly, že aktivity plánují společně.

Výzkumná otázka č. 3: V jaké míře se děti a jejich rodiče společně účastní organizovaných volnočasových akcí ve městě Lanžhot?

Pro tuto výzkumnou otázku byly v dotazníku pro rodiče vytvořeny položky č. 7 a 8. První otázka byla dichotomická s možností výběru odpovědi ano, nebo ne. Druhá položka byla škálová, kdy měli rodiče za úkol ohodnotit akce pořádané ve městě Lanžhot známkami jako ve škole. Pokud se akce neúčastnili, políčko proškrtnli, z čehož nám vyplynul další údaj o celkové návštěvnosti těchto akcí. U dětského dotazníku se na tuto výzkumnou otázku váží položky č. 3 a 4, z nichž jedna byla dichotomická a druhá otevřená.

Tabulka 15. Četnost účasti na volnočasových akcích v Lanžhotě

	Počet odpovědí		Podíl počtu odpovědí	
	Ano	Ne	Ano	Ne
Rodiče	112	12	90 %	10 %
Děti	116	14	89 %	11 %

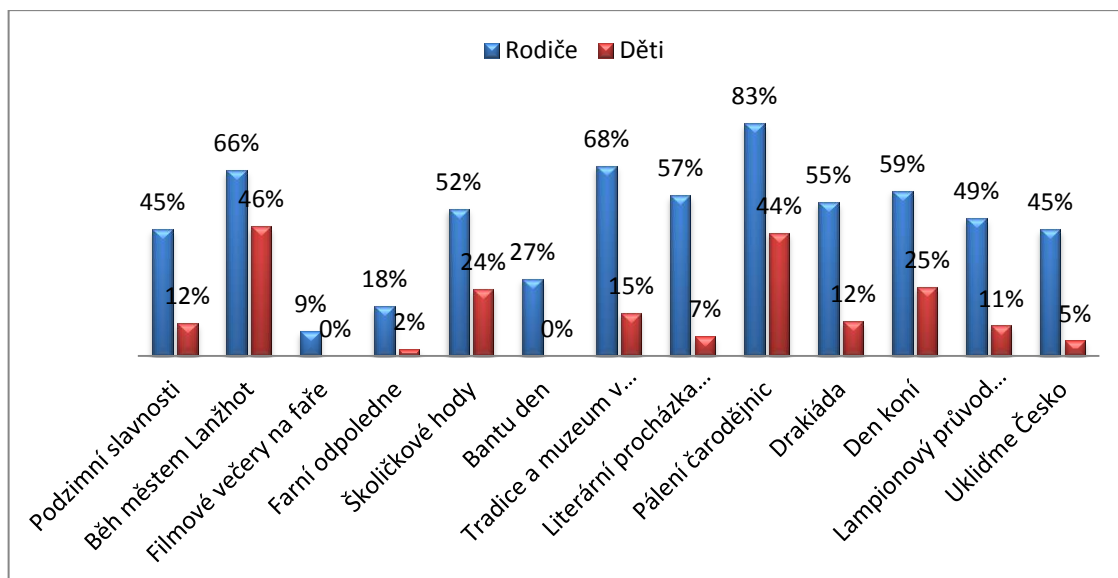

Graf 17. Četnost účasti na volnočasových akcích v Lanžhotě

Z tabulky a grafu vyplývá, že návštěvnost akcí u rodičů a dětí je skoro totožná. Z celkového počtu 124 rodičů se akcí zúčastnilo 112 (90 %) a z celkového počtu 130 dětí se akcí zúčastnilo 116 (89 %). Tato čísla ukazují, že o akce v Lanžhotě je velký zájem, což je potěšující fakt.

Tabulka 16. Četnost účasti rodičů a dětí na konkrétních akcích v obci Lanžhot

	Počet odpovědí		Podíl počtu odpovědí	
	Rodiče	Děti	Rodiče	Děti
Podzimní slavnosti	56	15	45 %	12 %
Běh městem Lanžhot	82	60	66 %	46 %
Filmové večery na faře	11	0	9 %	0 %
Farní odpoledne	22	3	18 %	2 %
Školičkové hody	65	31	52 %	24 %
Bantu den	34	0	27 %	0 %
Tradice a muzeum v Lanžhotě	84	20	68 %	15 %
Literární procházka ulicemi	71	9	57 %	7 %
Pálení čarodějnic	103	57	83 %	44 %
Drakiáda	68	16	55 %	12 %
Den koní	73	32	59 %	25 %
Lampionový průvod městem	61	14	49 %	11 %
Uklid'me Česko	56	7	45 %	5 %

Graf 18. Četnost účasti rodičů a dětí na konkrétních akcích v obci Lanžhot

Z pohledu účasti rodičů patří k nejnavštěvovanějším akcím Pálení čarodějnic, které navštívilo 103 (83 %) rodičů, na druhém místě se objevuje akce Tradice a muzeum v Lanžhotě, kterou navštívilo 84 (68 %) rodičů a třetí nejnavštěvovanější akce je Běh městem Lanžhot, které se zúčastnilo 82 (66 %) rodičů. Naopak nejméně navštěvované akce ze strany rodičů jsou filmové večery na faře, kterých se zúčastnilo jen 11 (9 %) rodičů a farní odpoledne, které v dotazníku uvedlo 22 (18 %) rodičů. Celkově je ale návštěvnost akcí poměrně vysoká, což je příjemným překvapením.

Z pohledu účasti dětí je nejnavštěvovanější akcí Běh městem Lanžhot, kterého se z celkového počtu 130 zúčastnilo 60 (45 %) dětí, druhé místo obsadilo Pálení čarodějnic s celkovou účastí 57 (44 %) dětí a třetí nejvíce navštěvovanou akcí je Den koní, který navštívilo 32 (25 %) dětí. Naopak žádné z dětí neuvádělo, že by se zúčastnilo akcí Bantu den a Filmové večery na faře, tyto akce jsou tedy ohodnoceny nulovou účastí.

Velké rozdíly mezi zaznamenanou účastí rodičů a dětí na těchto akcích mohou být způsobeny tím, že si děti nevzpomněly na všechny akce, kterých se zúčastnily, jelikož jejich položka byla otevřená a měly za úkol akce samy vypsat. Je škoda, že některé akce mají tak nízkou účast, což může být způsobeno jejich nízkou propagací oproti akcím navštěvovanějším, nebo okolnostmi, které pořadatelé nemohou ovlivnit, jako je např. počasí.

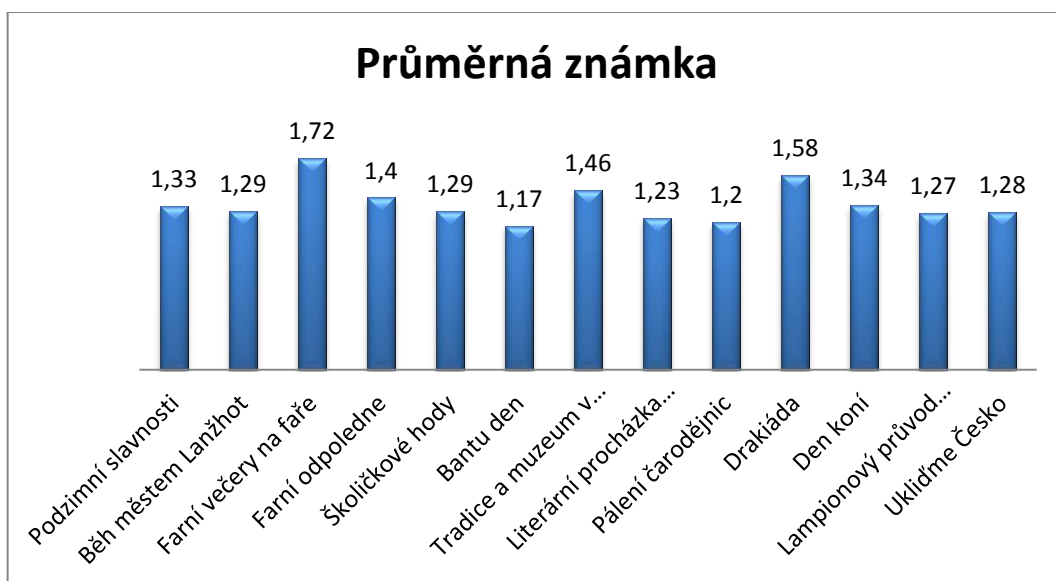
Výzkumná otázka č. 4: Jak rodiče hodnotí nabídku organizovaných volnočasových akcí pro rodiče a děti v rámci obce Lanžhot?

U dotazníku pro rodiče byla k této výzkumné otázce přiřazena opět položka č. 8, jelikož v ní rodiče hodnotili jednotlivé akce, které se uskutečnily ve městě Lanžhot. K této otázce se vztahuje také položka č. 9, kde měli rodiče uvést, kdo se podle nich nejvíce podílí na organizaci volnočasových aktivit v Lanžhotě. Položka č. 12 zjišťovala celkový pohled na nabídku volnočasových akcí v obci Lanžhot. Položka č. 13 zjišťovala způsoby, kterými se rodiče o akcích dozvídají, a položka č. 14 pokládala otázku, co rodičům v nabídce chybí a co by bylo vhodné zlepšit.

U dětského dotazníku bychom se u této výzkumné otázky zaměřili na položku č. 5, která zjišťuje, jakými způsoby se děti o volnočasových akcích dozvídají a položku č. 7, která odhaluje, jaké akce děti nejvíce lákají.

Tabulka 17. Hodnocení pořádaných akcí z pohledu rodičů

	Známka	Známka	Známka	Známka	Známka	Nezúčastnilo
	1	2	3	4	5	se
Podzimní slavnosti	40	13	3	0	0	68
Běh městem Lanžhot	62	17	2	1	0	42
Filmové večery na faře	5	4	2	0	0	113
Farní odpoledne	14	7	1	0	0	102
Školičkové hody	43	19	3	0	0	59
Bantu den	25	6	3	0	0	90
Tradice a muzeum v Lanžhotě	57	16	10	1	0	40
Literární procházka ulicemi	57	12	1	1	0	53
Pálení čarodějnic	86	14	2	1	0	21
Drakiáda	40	19	7	1	1	56
Den koní	54	14	4	1	0	51
Lampionový průvod městem	45	15	1	0	0	63
Uklid'me Česko	45	8	2	0	1	68

Graf 19. Průměrná známka pořádaných akcí

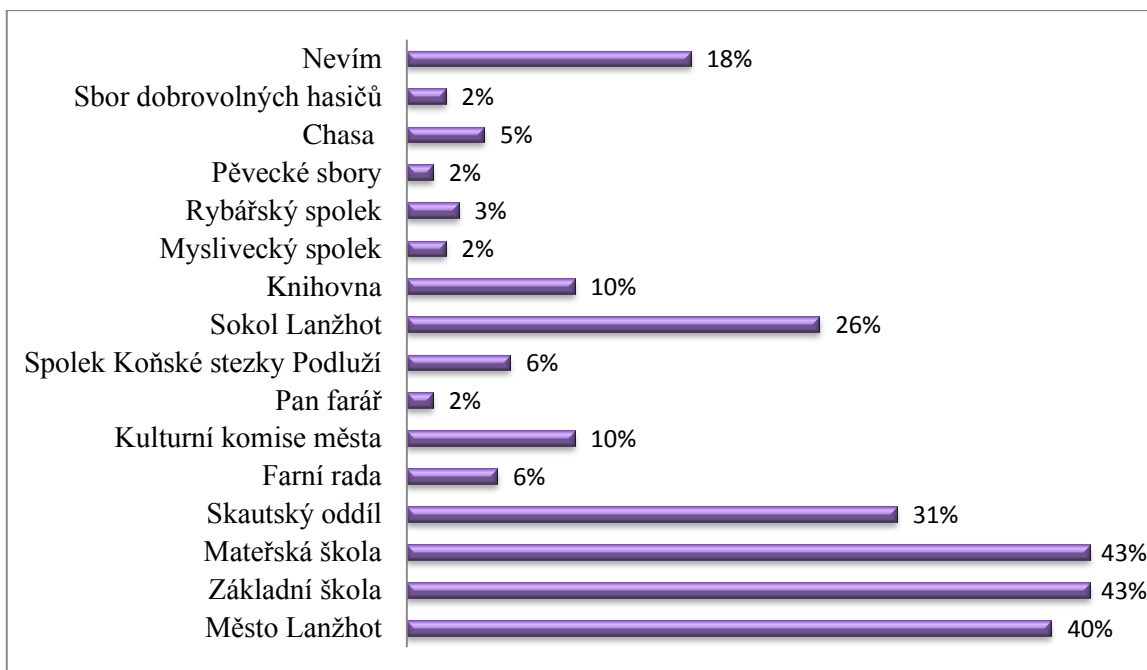
Rodiče hodnotili pořádané akce známkami jako ve škole, tedy od 1 do 5. Nejlépe hodnocenou akcí je Pálení čarodějnic, které přidělilo známku 1 celkem 86 rodičů. Akce Běh městem Lanžhot rodiče také zaujala, známku 1 jí přidělilo 62 rodičů. Na stejné úrovni se umístila akce Tradice a muzeum v Lanžhotě a Literární procházka ulicemi, které známku 1 udělil stejný počet rodičů, tedy 57. Je potěšující, že žádná akce nebyla hodnocena výrazně negativně a nezískala více špatných známek. To svědčí o většinové spokojenosti účastníků.

Položka č. 9, která zjišťovala názor rodičů na to, kdo se nejvíce podílí na akcích ve volném čase, byla otevřená a rodiče tak měli možnost dopsat více odpovědí.

Tabulka 18. Subjekty podílející se na pořádání volnočasových akcí z pohledu rodičů

	Počet odpovědí	Podíl počtu odpovědí
Město Lanžhot	50	40 %
Základní škola	53	43 %
Mateřská škola	53	43 %
Skautský oddíl	38	31 %
Farní rada	7	6 %
Kulturní komise města	13	10 %
Pan farář	2	2 %
Spolek Koňské stezky Podluží	8	6 %
Sokol Lanžhot	32	26 %
Knihovna	13	10 %
Myslivecký spolek	3	2 %
Rybářský spolek	4	3 %
Pěvecké sbory	2	2 %
Chasa	6	5 %
Sbor dobrovolných hasičů	3	2 %
Nevím	22	18 %

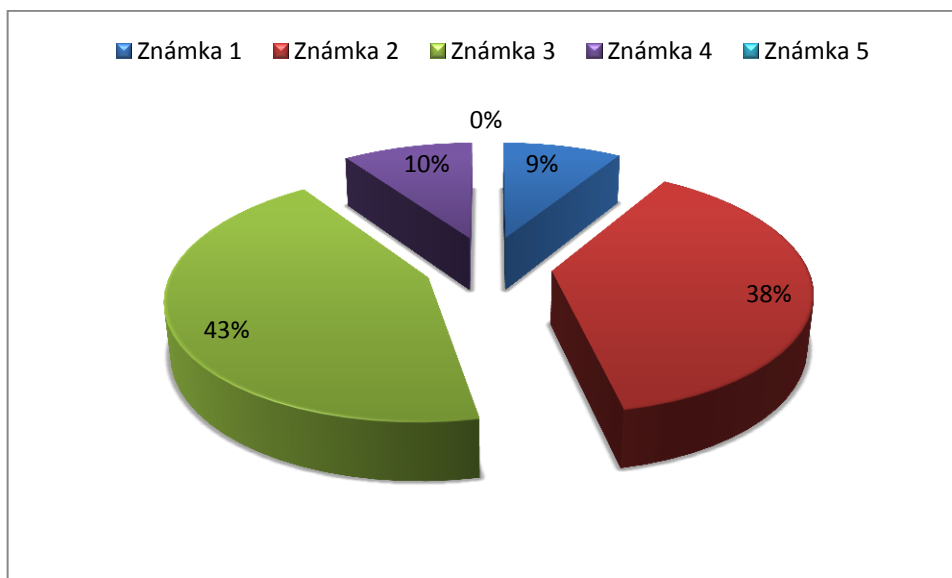

Graf 20. Subjekty podílející se na pořádání volnočasových akcí z pohledu rodičů

Některé odpovědi rodičů na tuto otázku byly rozsáhlé a podávaly výčet mnoha subjektů nebo osob. Některé byly stručnější a 22 (18 %) rodičů uvedlo odpověď Nevím. Největší zastoupení v pořádání volnočasových akcí má podle názoru rodičů Základní škola a Mateřská škola, které uvedl stejný počet rodičů, a to 53 (43 %). V těsném závěsu za nimi byla uváděna odpověď Město Lanžhot, kterou napsalo 50 (40 %) rodičů. Následně 38 (31 %) rodičů uvedlo Skautský oddíl Bantuové a 32 (26 %) rodičů Sokol Lanžhot. Další odpovědi již byly méně frekventované a do tabulky a grafu byly zaneseny pouze subjekty, které získaly tři a více hlasů. Dále se v odpovědích objevily následující subjekty nebo osoby, které byly uvedeny jednou nebo dvakrát: farní rada, kulturní komise města Lanžhot, pan farář, spolek Koňské stezky Podluží, knihovna Lanžhot, myslivecký spolek, rybářský spolek, Sbor dobrovolných hasičů, lanžhotská chasa, mužský a ženský pěvecký sbor, zahrádkářský spolek, školní družina a školní klub, rodina Moravcova, Martina Kužmová, Lenka Bačová, Boris Didov, Iveta Uhrová, Markéta Procházková a Martina Šestáková.

Tabulka 19. Hodnocení nabídky volnočasových akcí z pohledu rodičů

	Počet odpovědí	Podíl počtu odpovědí
Známka 1	11	9 %
Známka 2	47	38 %
Známka 3	54	43 %
Známka 4	12	10 %
Známka 5	0	0 %

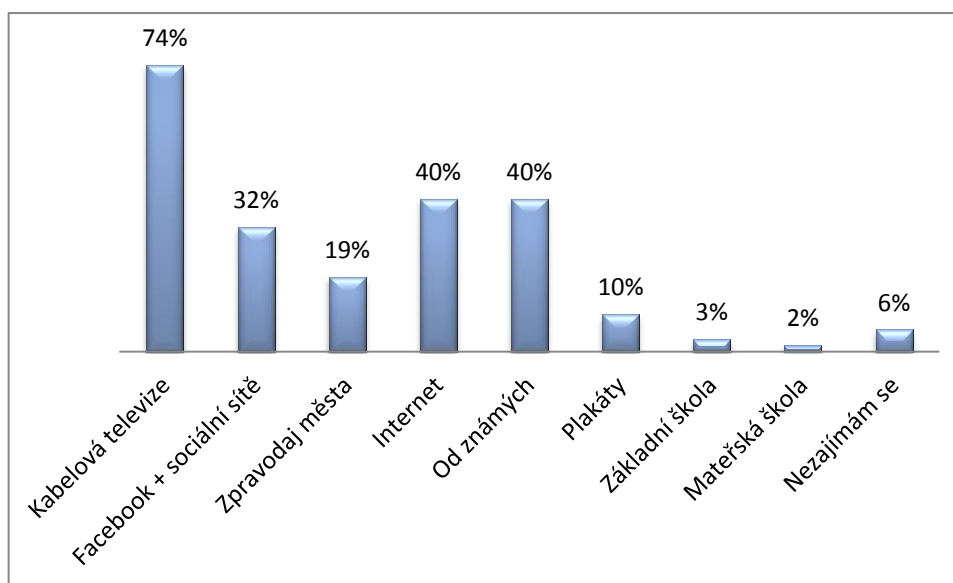

Graf 21. Hodnocení nabídky volnočasových akcí z pohledu rodičů

Hodnocení celé nabídky volnočasových akcí v obci Lanžhot bylo obsaženo v položce č. 12. Rodiče zde měli ohodnotit celkovou nabídku volnočasových aktivit známkou jako ve škole, tedy od 1 do 5. Známkou 1 udělilo nabídce volnočasových akcí 11 (9 %) rodičů, známku 2 udělilo 47 (38 %) rodičů, největší zastoupení měla známka 3, kterou použilo 54 (44 %) rodičů. Známkou 4 celkové nabídce udělilo 12 (10 %) rodičů a známku 5 nepoužil nikdo z rodičů. Průměrná známka byla vypočítána na hodnotu 2,54.

Tabulka 20. Způsoby, kterými se rodiče dozvídají o volnočasových akcích

	Počet odpovědí	Podíl počtu odpovědí
Kabelová televize	92	74 %
Facebook + další sociální sítě	40	32 %
Zpravodaj města	24	19 %
Internet	49	40 %
Od známých	49	40 %
Plakáty	12	10 %
Základní škola	4	3 %
Mateřská škola	2	2 %
Nezajímám se	7	6 %

Graf 22. Způsoby, kterými se rodiče dozvídají o volnočasových akcích

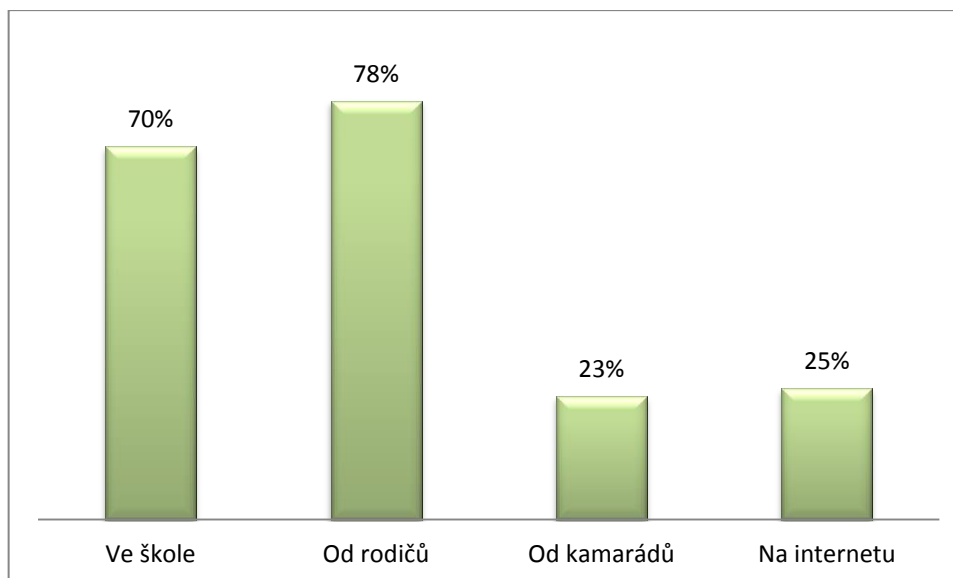
Položka č. 13 byla otevřená a rodiče zde měli sami vypsát způsoby, kterými se o akcích dozvídají. Nejvíce rodičů – 92 (74 %) zvolilo jako nejčastější způsob kabelovou televizi. Stejný počet odpovědí získaly možnosti internet a od známých, které uvedlo 49 (40 %) rodičů. Přes Facebook a další sociální sítě se o akcích dozvídá 40 (32 %) rodičů. Celkem 24 (19 %) rodičů uvedlo jako odpověď Zpravodaj města

Lanžhot, který vychází jednou za čtvrt roku. Mezi dalšími uvedenými odpověďmi byly plakáty, které uvedlo 12 (10 %) rodičů, informace ze základní školy, které uvedli 4 (3 %) rodiče a informace z mateřské školy, které uvedli 2 (2 %) rodiče. Odpověď nezajímám se napsalo celkem 7 (6 %) rodičů. V poslední době začalo město Lanžhot sdílet různé události na internetu ve větší míře díky vytvoření facebookového profilu, což hodně lidí ocenilo a chválili tento profil právě v této otázce.

Položka č. 14 zjišťovala, co rodičům v možnostech trávení volného času chybí. Vyskytovaly se zde následující odpovědi: více sportovních akcí (7 odpovědí), bazén (7 odpovědí), výtvarné dílničky (5 odpovědí), koncerty (5 odpovědí), kino (5 odpovědí), organizované výlety do přírody (4 odpovědi), naučné kroužky (4 odpovědi), kluziště (3 odpovědi) a výtvarné večery (2 odpovědi). Další odpovědi se vyskytovaly vždy jedenkrát a patří mezi ně: kroužek mladých hasičů, výtvarné soutěže, více přednášek, cvičení pro děti – gymnastika a atletika a hrací centrum. Celkem 54 rodičů odpovědělo, že jim zde nic nechybí. Odpovědi rodičů byly zajímavé, část z navrhovaných zlepšení však není uskutečnitelná v časovém úseku několika měsíců, jako je např. zřízení veřejného bazénu nebo kina, na rozdíl od různých sportovních akcí, koncertů, výletů apod., které se dají naplánovat a uskutečnit během pár měsíců.

Tabulka 21. Způsoby, kterými se děti dozvídají o volnočasových akcích

	Počet odpovědí	Podíl počtu odpovědí
Ve škole	91	70 %
Od rodičů	102	78 %
Od kamarádů	30	23 %
Na internetu	32	25 %

Graf 23. Způsoby, kterými se děti dozvídají o volnočasových akcích

U dětí byla ke zjištění způsobů, kterými se dozvídají o volnočasových akcích, zvolena polytomická polouzavřená otázka s možností dopsat svoji vlastní možnost. Tuto možnost však žádné z dětí nevyužilo, tabulka a graf pracují tedy pouze se čtyřmi předem danými odpověďmi. Celkem 102 (78 %) dětí uvedlo, že se o akcích dozvídá od rodičů, dále 91 (70 %) dětí odpovědělo, že se o akcích dozvídá ve škole. Podobně na tom byly dvě zbylé odpovědi, kdy 30 (23 %) dětí uvedlo, že je o akcích informují kamarádi a 32 (25 %) dětí hledá informace o akcích na internetu.

V dotaznících pro děti se tímto typem otázky zabývala položka č. 7, která zjišťovala, které akce děti nejvíce baví a lákají. Tato položka byla výběrová a děti mohly označit více odpovědí z nabízených možností.

Tabulka 26. Zájem dětí o akce dle charakteru akce

	Počet odpovědí	Podíl počtu odpovědí
Sportovní	87	67 %
Kulturní (hudební, taneční apod.)	54	42 %
Hry a soutěže	67	52 %
Informační (přednášky, výstavy apod.)	14	11 %
Výtvarné	39	30 %

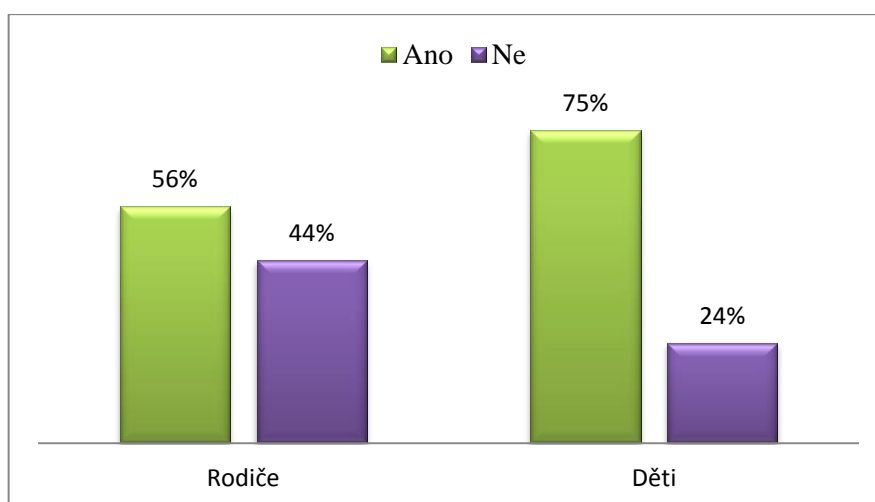
Z tabulky vyplývá, že děti nejvíce zajímají sportovní aktivity, jelikož tuto odpověď zvolilo 87 (67 %) dětí, následují hry a soutěže, které zvolilo 67 (52 %) dětí a na třetím místě můžeme najít aktivity kulturní, které zaškrtnulo 54 (42 %) dětí). Výsledek potvrzuje odpovědi rodičů, kteří by v největší míře požadovali více sportovních aktivit.

Výzkumná otázka č. 5: Jaké akce mimo město Lanžhot společně navštěvují rodiče s dětmi?

Odpověď na tuto výzkumnou otázku zjišťovaly položky č. 10 a 11 v dotazníku pro rodiče, které odhalují, zda rodiče jezdí do jiných měst, jaké akce navštěvují a jestli navštěvují nějakou organizaci, která se volnému času věnuje. U dotazníků pro děti se touto otázkou zabývala položka č. 6.

Tabulka 22. Návštěvnost volnočasových akcí mimo obec Lanžhot z pohledu rodičů a dětí

	Počet odpovědí		Podíl počtu odpovědí	
	Ano	Ne	Ano	Ne
Rodiče	70	54	56 %	44 %
Děti	97	31	75 %	24 %

Graf 24. Návštěvnost volnočasových akcí mimo obec Lanžhot z pohledu rodičů a dětí

Otázka byla stejná u dotazníků pro rodiče i u dotazníků pro děti a zjišťovala, jestli respondenti navštěvují volnočasové akce mimo obec Lanžhot. Celkem 70 (56 %) rodičů uvedlo, že akce mimo Lanžhot navštěvují a 54 (44 %) rodičů uvedlo, že se akcí neúčastní. Poměrně rozdílné odpovědi nalezneme u dotazníků pro děti, kde 97 (75 %) dětí uvedlo, že se akcí mimo Lanžhot účastní a 31 (24 %) dětí odpovědělo, že akce jinde nenavštěvují. Výsledky této otázky jsou zajímavé, protože by se dalo předpokládat, že odpovědi obou skupin respondentů budou podobné vzhledem k tomu, že dětské respondenty jsou dětmi rodičovských respondentů.

Tabulka 23. Města, ve kterých děti a rodiče navštěvují volnočasové akce

	Počet odpovědí		Podíl počtu odpovědí	
	Rodiče	Děti	Rodiče	Děti
Břeclav	56	49	45 %	38 %
Brno	12	14	10 %	11 %
Tvrdonice	10	24	8 %	18 %
Lednice	4	3	3 %	2 %
Velké Bílovice	3	4	2 %	3 %
Valtice	3	6	2 %	5 %
Kostice	3	10	2 %	8 %
Hodonín	3	4	2 %	3 %

Z měst, která uváděli rodiče i děti, se na první místo řadí sousední okresní město Břeclav, které uvedlo 56 (45 %) rodičů a 49 (38 %) dětí. Druhé nejnavštěvovanější město je Brno, které jako odpověď uvedlo 12 (10 %) rodičů a 14 (11 %) dětí. Třetí nejnavštěvovanější město jsou Tvrdonice, které uvedlo 10 (8 %) rodičů a 24 (18 %) dětí. Následující města měla menší zastoupení. V tabulce jsou uvedena pouze města, která měla zastoupení 3 a více hlasů. Mezi další města, která byla uváděna, se řadí: Jihlava, Čejkovice, Dolní Bojanovice, Rohatec, Velké Pavlovice, Mikulčice, Bořetice, Mikulov a Strážnice.

Tabulka 24. Akce, kterých se rodiče a děti nejčastěji účastní mimo obec Lanžhot

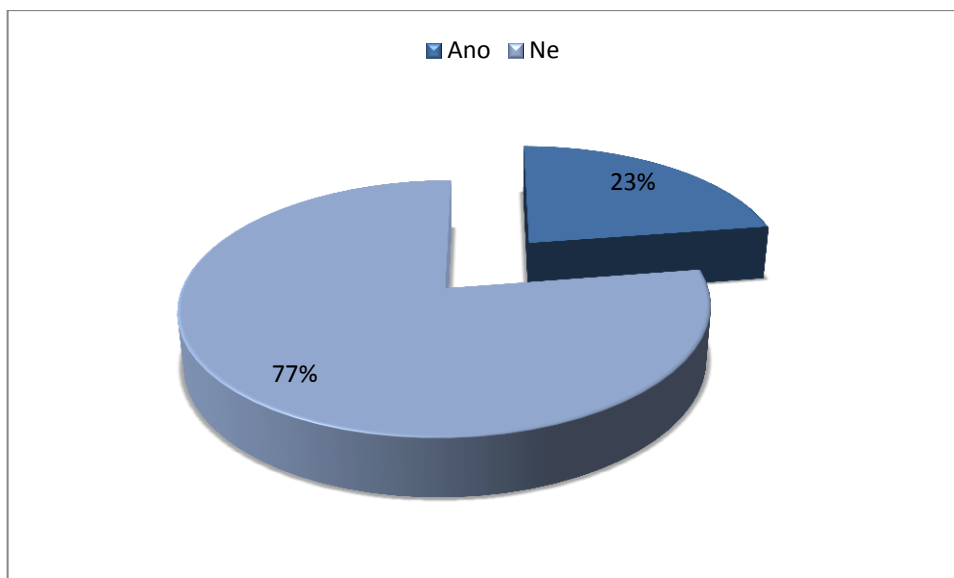
	Počet odpovědí		Podíl počtu odpovědí	
	Rodiče	Děti	Rodiče	Děti
Dětský den	17	25	14 %	19 %
Hasičské závody	3	2	2 %	2 %
Koncerty + festivaly	6	4	5 %	3 %
Lampionový průvod	4	7	3 %	5 %
Hody	9	13	7 %	10 %
Sportovní akce	7	6	6 %	5 %
Národopisné slavnosti	4	2	3 %	2 %
Vánoční jarmark	6	14	5 %	11 %
Výstavy	2	6	2 %	5 %
Kino	10	5	8 %	4 %

Mezi akce, za kterými rodiče s dětmi nejčastěji jezdí mimo Lanžhot, se řadí dětské dny, které označilo 17 (14 %) rodičů a 25 (19 %) dětí. Druhou nejnavštěvovanější položkou je kino, které uvedlo 10 (8 %) rodičů a 5 (4 %) dětí. Další položkou, která byla velmi frekventovaná, jsou hody, které označilo 9 (7 %) rodičů a 13 (10 %) dětí. Do tabulky byly zahrnuty pouze akce, které měly zastoupení hlasů větší než dva. Mezi další akce s nižším počtem hlasů se řadí: přehlídky dechovek, vinobraní, vánoční dílničky, rybářské závody, knihovna, mikulášský jarmark, karneval, ZOO, letní kino a vánoční trhy. Díky této položce a jejím výsledkům by bylo vhodné přemýšlet o zařazení akce Dětský den do akcí pořádaných ve městě Lanžhot. Zde se žádná taková akce nekoná a je patrné, že proto za ní musí rodiče a děti dojíždět do jiných měst.

Tabulka 25. Návštěvnost organizace zaměřené na oblast volného času

Počet odpovědí		Podíl počtu odpovědí	
Ano	Ne	Ano	Ne
28	96	23 %	77 %

Graf 25. Návštěvnost organizace zaměřené na oblast volného času

Položka č. 10 zjišťovala, zda rodiče s dětmi navštěvují nějakou organizaci zaměřenou na oblast volného času v jiném městě, vzhledem k tomu, že v obci Lanžhot se žádná taková organizace nevyskytuje. Celkem 28 (23 %) rodičů odpovědělo ano a 96 (77 %) rodičů odpovědělo, že žádnou organizaci nenavštěvují.

Vzhledem k nízkému počtu odpovědí ano jsme získali pouze několik odpovědí ohledně toho, jaký typ organizace rodiče s dětmi navštěvují. Mezi odpověďmi byly následující organizace: Středisko volného času Duhovka v Břeclavi, Centrum volného času Planetka v Břeclavi, Sbor dobrovolných hasičů Tvrdonice, Judo v Kosticích, Karate v Brně, Dětské centrum Parkáček v Břeclavi apod. Nízký počet odpovědí ano byl překvapující vzhledem k tomu, že na praxích v zařízeních SVC Duhovka a CVC Planetka nám byly sdělovány informace, že tyto instituce navštěvuje mnoho dětí i rodičů právě z Lanžhota. Očekávaná četnost odpovědí byla tedy vyšší.

Poslední položka sloužila pouze pro připomínky rodičů a byla volitelná. Vyplnili ji pouze tři rodiče, kteří uvedli, že by bylo dobré opravit a znovu zpřístupnit sál ve společenském domě, který je nyní ve špatném stavu a dříve se v něm konaly různé akce, kroužky apod. Další odpověď uváděla, že by bylo vhodné lépe využít plochu stadionu, který se v Lanžhotě nachází. Tato plocha byla před nedávnem opravena a postupně začíná být čím dál více využívána právě pro různé koncerty a volnočasové akce. Třetí rodič uvedl, že si myslí, že by se volnočasové akce mohly konat ve větší četnosti a s větší pravidelností.

5.7 Ověření hypotéz

Tato část je věnována ověření dvou hypotéz, které byly uvedeny dříve. Ověření obou hypotéz proběhne pomocí testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku. Hodnotu chí-kvadrátu jsme vypočítali z tabulek četností pomocí příložených vzorců. Následně jsme tuto hodnotu porovnali s kritickou hodnotou testového kritéria a dospěli k závěru. Pro ověření hypotéz byly důležité položky č. 2, 3, 4, 6 a 8 v dotazníku pro rodiče.

Vzorec pro výpočet testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku, který byl použit u ověření obou hypotéz (Chráska, 2016, s. 66):

$$\chi^2 = \sum \frac{(P - O)^2}{O}$$

Chráska (2016, s. 66) uvádí, že ve většině pedagogických výzkumů se pracuje s hladinou významnosti 0,05 nebo 0,01. Pro tento výpočet byla tedy zvolena hladina významnosti 0,05.

Vzorec pro výpočet stupňů volnosti uvádí taktéž Chráska (2016, s. 71) a zní:

$$f = (r-1) * (s-1)$$

Ověření obou hypotéz tedy proběhlo pomocí uvedených vzorců na hladině významnosti 0,05.

Ověření hypotézy č. 1

Jako podklad pro hypotézu č. 1 sloužily položky č. 4 a 6 v dotazníku pro rodiče. Celé znění hypotézy včetně alternativní a nulové hypotézy je:

H1: Počet dětí v rodině významně ovlivňuje, zda rodiče vnímají finanční kritérium jako důležité pro volbu volnočasových aktivit.

H1_A: Mezi počtem dětí v rodině a vnímáním důležitosti finančního kritéria pro volbu volnočasových aktivit existuje významný vztah.

H1₀: Mezi počtem dětí v rodině a vnímáním důležitosti finančního kritéria pro volbu volnočasových aktivit neexistuje významný vztah.

Pro určení četnosti byly údaje o síle vlivu finanční náročnosti aktivit z položky č. 5 rozděleny do tří částí: neovlivňuje = odpověď vůbec mě neovlivňuje a spíše neovlivňuje, neutrální postoj a ovlivňuje = odpověď spíše ovlivňuje a značně ovlivňuje.

Tabulka 27. Rozlišnost v počtu dětí a faktoru finanční náročnosti aktivit – pozorovaná četnost

	Neovlivňuje	Neutrální	Ovlivňuje	Σ
1 dítě	8	5	3	16
2 děti	22	27	28	77
3 děti	13	4	8	25
4 děti a více	1	3	2	6
Σ	44	39	41	124

Celý postup výpočtu testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku je uveden v příloze práce.

Vypočítaná hodnota testového kritéria χ^2 je 8,635278705. Při hladině významnosti 0,05 a vypočteném stupni volnosti 6 činí kritická hodnota testového kritéria: $\chi^2_{0,05}(6) = 12,592$ (Chráska, 2016, s. 234).

Vypočtená hodnota χ^2 je menší než kritická hodnota, tudíž přijímáme nulovou hypotézu:

H1₀: Mezi počtem dětí a vnímáním důležitosti finančního kritéria neexistuje významný vztah.

Ověření hypotézy č. 2

Podkladem pro tuto hypotézu byla data z položek č. 2, 3 a 8 z dotazníku pro rodiče. Celé znění hypotézy včetně alternativní a nulové hypotézy je:

H2: Vzdělání rodičů významně ovlivňuje, zda rodiče s dětmi navštěvují organizované volnočasové akce v obci Lanžhot.

H2_A: Rodiče s vysokoškolským vzděláním navštěvují se svými dětmi organizované volnočasové akce v obci Lanžhot častěji než rodiče s nejvýše dosaženým základním vzděláním.

H2₀: Mezi vzděláním rodičů a návštěvou organizovaných volnočasových aktivit v obci Lanžhot neexistuje významný vztah.

Celkem 124 respondentů se mohlo zúčastnit celkem 13 akcí, což bylo možné maximum. Kdyby se všichni respondenti zúčastnili všech akcí, znamenalo by to celkem 1 612 návštěv akcí. Pokud měli rodiče rozdílné vzdělání, do tabulky se počítalo vždy vzdělání toho rodiče, které bylo vyšší. Celkový počet rodin se základním vzděláním byl 4, se středním vzděláním bez maturity 25, se středním vzděláním s maturitou 56 a s vysokoškolským vzděláním 39.

Tabulka 28. Rozlišnost ve vzdělání rodičů a návštěvě organizovaných akcí –pozorovaná četnost

	Navštívilo	Nenavštívilo	Σ
ZŠ	17	35	52
SŠ bez maturity	165	160	325
SŠ s maturitou	378	350	728
Vysokoškolské	258	249	507
Σ	818	794	1612

Celý postup výpočtu testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku je uveden v příloze práce.

Vypočítaná hodnota testového kritéria χ^2 je 7,188652. Při hladině významnosti 0,05 a vypočteném stupni volnosti 3 činí kritická hodnota testového kritéria: $\chi^2_{0,05}(3) = 7,815$ (Chráška, 2016, s. 234).

Vypočtená hodnota χ^2 je menší než kritická hodnota, tudíž přijímáme nulovou hypotézu:

H2₀: Mezi vzděláním rodičů a návštěvou organizovaných volnočasových aktivit v obci Lanžhot neexistuje významný vztah.

6 SHRNUTÍ VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Tato kapitola bude zaměřena na shrnutí výsledků, které byly prezentovány v předchozí kapitole. Následně zde budou navržena doporučení pro praxi do budoucna a výsledky našeho výzkumu budou porovnány s výsledky plynoucími z jiných výzkumů nebo diplomových prací.

6.1 Shrnutí výsledků výzkumného šetření

Z celkového možného počtu 360 respondentů – 180 rodičů a 180 dětí vyplnilo dotazník 124 rodičů a 130 dětí.

První výzkumná otázka zjišťovala, jaké jsou nejčastěji provozované neorganizované činnosti rodin s dětmi. Z pohledu rodičů jde nejčastěji o povídání, sledování televize a čtení knih. Z pohledu dětí jde nejčastěji o hraní společenských her, ježdění na výlety a sledování televize. Zde si můžeme všimnout rozdílu, který je patrný při porovnání obou skupin respondentů. U dětí může být zkreslení odpovědí způsobeno tím, že větší výlet, na který s rodiči jely, si zapamatují více než povídání, které možná ani nechápou jako aktivitu a berou ji jako běžnou součást dne.

Druhá výzkumná otázka se zaměřila na faktory, které nejvíce ovlivňují rodiče v rozhodování o tom, kterým organizovaným i neorganizovaným aktivitám se budou s dětmi věnovat. Nejvíce rodiče při výběru ovlivňuje zájem jejich dítěte, jejich vlastní zájem a vzdálenost od místa bydliště. Zajímavé zjištění je, že u faktoru finanční náročnosti a vzdálenosti od místa bydliště se rodiče dělili do přibližně stejně velkých skupin a žádná odpověď výrazně nepřevažovala. Je tedy zřejmé, že pokud akce představuje zájem rodičů nebo jejich dětí, nebrání jim v navštívení této akce ani finanční náročnost, ani vzdálenost od místa bydliště. Pro případný budoucí výzkum by možná bylo vhodné zvolit pouze čtyři možnosti odpovědi bez střední (neutrální) hodnoty, kterou volilo poměrně dost rodičů, aby nad odpovědi rodiče museli více přemýšlet a přiklonili se tak více k možnosti ovlivňuje nebo neovlivňuje. U dětských dotazníků byla pro porovnání otázka, kdo vymýšlí aktivity, které budou společně s rodiči dělat. Většina dětí uvedla možnost společně, což potvrzuje výsledky z dotazníků rodičů, kde rodiče nejčastěji uváděli, že jejich zájem a zájem dítěte rozhoduje nejvíce.

Další výzkumná otázka zjišťovala, v jaké míře se děti a jejich rodiče účastní organizovaných akcí v obci Lanžhot. Drtivá většina rodičů i dětí (112 rodičů a 116 dětí) odpověděla, že se pořádaných akcí účastní. Z pohledu rodičů je nejnavštěvovanější akcí Pálení čarodějnic, dále Tradice a muzeum v Lanžhotě a Běh městem Lanžhot. Z pohledu dětí je to Běh městem Lanžhot, Pálení čarodějnic a Den koní. Tyto výsledky svědčí o vysokém zájmu rodičů i dětí o tyto akce.

Následující výzkumná otázka se zaměřila na hodnocení celkové nabídky volnočasových akcí z pohledu rodičů. Při hodnocení jednotlivých akcí jako nejlepší akce rodiče označili právě Pálení čarodějnic, Tradice a muzeum v Lanžhotě a Literární procházku ulicemi. Co se týče zapojení subjektů, které akce realizují, do organizace těchto akcí, vnímají rodiče nejvyšší zapojení u základní školy, mateřské školy a města Lanžhot. Co se týče hodnocení celkové nabídky volnočasových akcí, nejvíce rodičů nabídku ohodnotilo známkou tři (průměr 2,54). Při informování se o těchto akcích nejvíce rodičů využívá kabelovou televizi a internet, nebo se o akcích dozvídá od známých. Děti se o těchto akcích nejvíce dozvídají od rodičů a ve škole.

Poslední výzkumná otázka zjišťovala, jaké akce mimo město Lanžhot rodiče s dětmi navštěvují. Výsledkem je, že většina rodičů i dětí jezdí navštěvovat akce i mimo město Lanžhot a největší zastoupení mezi těmito městy měla města Břeclav, Brno a Tvrdonice. Rodiče s dětmi v těchto městech nejvíce navštěvují dětské dny, sportovní události, kino a folklorní akce. Pouze 28 rodičů uvedlo, že navštěvují nějakou organizaci věnující se volnému času. Mezi uvedené organizace patřily např. Středisko volného času, Centrum volného času a poté různé sportovní kluby. Rodiče by si přáli rozšířit nabídku volnočasových aktivit o více sportovních akcí, bazén, výtvarné dílničky, různé organizované výlety apod. Děti nejvíce lákají sportovní akce a hry a soutěže.

U obou stanovených hypotéz, které byly ověřovány testem nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku, byla přijata nulová hypotéza. U hypotézy první, kde se zjišťoval vztah mezi počtem dětí v rodině a vnímáním finanční náročnosti aktivit, zněla nulová hypotéza takto: Mezi počtem dětí a vnímáním důležitosti finančního kritéria neexistuje významný vztah. Tato hypotéza byla stanovena na základě literatury a výroku Dvořáčka (2007), který tvrdil, že velikost rodiny může omezit finanční možnosti rodiny. Tento výrok se však v tomto souboru díky ověření hypotézy

nepotvrdil, což může být způsobeno např. odlišností výzkumného souboru, co se týče původu (např. velké a malé město nebo venkov) nebo např. finanční situací ve zkoumané oblasti.

U druhé hypotézy, která zjišťovala vztah mezi vzděláním rodičů a návštěvou organizovaných akcí v obci Lanžhot, zněla nulová hypotéza takto: Mezi vzděláním rodičů a návštěvou organizovaných volnočasových aktivit v obci Lanžhot neexistuje významný vztah. Tato hypotéza byla stanovena na základě výzkumu Hodnotové orientace dětí ve věku 6–15 let, ve kterém se Bocan a kol. (2011) také zaměřovali na souvislost mezi výkonem různých volnočasových aktivit a vzděláním rodičů. Hypotéza byla stanovena také na základě domněnky, že vzdělanější rodiče budou mít více informací o tom, jak volnočasové akce vyhledávat a budou se o ně více zajímat. Ani tato domněnka se však nepotvrdila a ukázalo se, že i méně vzdělaní rodiče umí pro své děti zabezpečit pestrou škálu volnočasových aktivit.

6.2 Doporučení pro praxi

Výsledky z tohoto výzkumného šetření by bylo možné využít také do budoucna. Za důležité zde považujeme hlavně výsledky týkající se účasti na jednotlivých akcích, hodnocení těchto akcí a návštěvnosti akcí v jiných městech. Bylo by vhodné navrhnout program několika akcí, které by se uskutečňovaly v pravidelných intervalech a vycházely by z přání dětí a rodičů, jelikož do připomínek rodiče uváděli, že by se akce mohly konat s větší pravidelností. Do tohoto programu by se daly zakomponovat i akce, které se již pořádají a jsou rodiči i dětmi oblíbené. Nově navržené akce by se svým zaměřením týkaly hlavně sportovních a výtvarných činností, kterých je podle rodičů nedostatek a u dětí jsou dle výsledků výzkumného šetření v největší oblibě. Akce by mohly být pořádány ve frekvenci jednou za měsíc nebo maximálně jednou za dva měsíce. Při navržení tohoto programu předpokládáme spolupráci s jednotlivými subjekty obce Lanžhot, které projeví zájem o výsledky tohoto výzkumného šetření. Zájem projevila Mateřská škola Lanžhot a Masarykova základní škola Lanžhot. V nynější době pracujeme na navržení výše zmíněného programu společně právě s Mateřskou školou Lanžhot.

6.3 Diskuze

V této části budou porovnány výsledky z našeho výzkumného šetření s výsledky ostatních výzkumů nebo diplomových prací, které byly zmíněny v podkapitole 5.1. První porovnání bude s výzkumem Hodnotové orientace dětí ve věku 6–15 let od Bocana a kolektivu z roku 2011. Shoda může být viditelná v častých činnostech, které rodiče s dětmi společně provozují. V našem výzkumu se mezi tři nejčastější činnosti řadí povídání, sledování televize a četba knih. Ve výzkumu od Bocana a kol. se mezi tři nejčastější činnosti řadí povídání, sledování televize a společenské hry. Hraní společenských her sice rodiče ve svých dotaznících nejmenovali, u dětí ale tato činnost získala nejvíce bodů. Podle Bocana a kol. uváděly děti jako nejčastější aktivitu výlety, a to až v 90 %. V našem výzkumu tuto aktivitu uvedlo 52 % dětí, ale i přesto byla v dětském dotazníku uváděna jako druhá nejčastější. Bocan a kol. také zkoumali vliv vzdělání rodičů na volnočasové aktivity, u vysokoškolsky vzdělaných rodičů se sportovní aktivity vyskytovaly častěji než u rodičů s nižším vzděláním. Tato hypotéza se v našem zkoumaném souboru osob nepotvrdila.

Ve výzkumu od Höhne, Kuchařové a Paloncyové Rodiny s dětmi v České republice z roku 2016 se nachází informace, že pouze 70 % rodičů má dostatek finančních prostředků na volnočasové aktivity svých dětí. Zbýlých 30 % má finančních prostředků méně a nemůžou dětem zajistit všechny aktivity, které by chtěly. Z výzkumu tedy vyplývá, že 30 % rodičů je ovlivněno finanční náročností aktivit. V našem výzkumu se tato informace potvrdila, protože 32 % rodičů uvedlo, že jsou finanční stránkou aktivit spíše ovlivněni.

Ve výzkumu Jak Češi tráví čas z roku 2016 se potvrdil náš výsledek, že 53 % rodičů jezdí na výlety se svými dětmi alespoň párkrát za měsíc. Uvedený výzkum podává informaci, že 52 % rodičů jezdí na výlety se svými dětmi alespoň jednou za měsíc. Informace, která se neshoduje, je, že 69 % rodin s dětmi nikdy nenavštěvuje divadla. Tuto informaci v našem výzkumu uvedlo pouze 1 % rodičů.

V bakalářské práci Barbory Pavelkové, která se zaměřuje na rodiny s dětmi předškolního věku, a jejích výsledcích výzkumu je celkem 22 % rodičů ovlivněno finanční stránkou. Jak již bylo zmíněno výše, v našem výzkumu je tento výsledek 30 %, což není výrazně odlišné zjištění.

Michaela Pavelková ve své bakalářské práci, která se zaměřuje na rodiny s dětmi staršího školního věku, zjistila, že děti staršího školního věku si ze 70 % plánují svůj volný čas samy, a ne s rodiči. Zde se nám potvrzuje výběr cílové skupiny naše výzkumu, který byl schválně zaměřen na děti mladšího školního z toho důvodu, že v tomto věku tráví děti s rodiči hodně volného času, oproti dětem staršího školního věku.

ZÁVĚR

Diplomová práce byla zaměřena na způsob trávení volného času rodičů a dětí v obci Lanžhot. Práce byla rozdělena na teoretickou a praktickou část. Cílem teoretické části bylo popsat základní pojmy, které byly důležité pro celkový kontext práce, a souvislosti mezi nimi.

Teoretická část začínala první kapitolou, která se věnovala volnému času a jeho charakteristikám. Nejprve byl pojem volný čas objasněn a poté popsány jeho funkce a faktory, které jej významně ovlivňují. Nakonec byly objasněny rozdíly v trávení volného času dospělých a dětí.

Další kapitola se věnovala rodině a lokálnímu prostředí. Na začátek byla rodina charakterizována a byly uvedeny funkce, které by rodina měla plnit. Následně byly popsány typy rodin, které se ve společnosti mohou běžně vyskytovat, a nakonec byly charakterizovány znaky současné rodiny, která se neustále mění a vyvíjí. Poté byl popsán vliv, kterým rodina působí na volný čas. Další podkapitola se věnovala lokálnímu prostředí, které bylo charakterizováno a následně byl popsán jeho vliv na volný čas.

Třetí kapitola popisovala subjekty, které ovlivňují volný čas jak dětí, tak dospělých. Nejprve byl popsán dvojí pohled na dělení subjektů a poté byly subjekty představeny a charakterizovány.

Další část práce se věnovala volnému času v obci Lanžhot. Byly v ní představeny organizace a spolky, které se věnují volnému času občanů, i když to není primární účel jejich existence. Také byly představeny akce, které tyto subjekty pořádají.

Praktická část práce byla uskutečněna prostřednictvím výzkumného šetření skrze Masarykovu základní školu Lanžhot. Hlavním cílem práce bylo charakterizovat a zhodnotit způsob společného trávení volného času dětí a jejich rodičů, kteří žijí v obci Lanžhot. Dílčím cílem bylo analyzovat faktory, které ovlivňují rodiče při trávení společného volného času s jejich dětmi. Hlavní i dílčí cíl byl dosažen prostřednictvím zodpovězení výzkumných otázek a prostřednictvím výsledků výzkumu. Tato kapitola se také věnovala zhodnocení současného stavu zkoumané problematiky a popisu cílů a stanovených hypotéz. Dále byla charakterizována metoda a výzkumný soubor.

Poslední kapitola byla věnována souhrnu výsledků, doporučením pro praxi, která byla stanovena na základě výsledků výzkumu, a kapitola byla uzavřena diskuzí neboli porovnáním výsledků s ostatními výzkumy.

SEZNAM ZDROJŮ

TIŠTĚNÉ ZDROJE

BAČA, Tomáš, 2017. Sbor dobrovolných hasičů Lanžhot. *Lanžhot, zpravodaj městského úřadu*. Roč. XIII., č. 2

BOCAN, Miroslav a Tomáš MACHALÍK, 2012. Příspěvek k hodnotám dnešních dětí. *Sociální studia*. Brno: Masarykova univerzita, 9(2), s. 105–120. ISSN 1214-813X.

ČECH, Tomáš, 2007. *Výchova a volný čas 2*. Brno: MSD. 216 s. ISBN 978-80-86633-97-8.

DUNOVSKÝ, Jiří, 1986. *Dítě a poruchy rodiny*. Praha: Avicenum. 139 s.

GJURIČOVÁ, Šárka a Jiří KUBIČKA, 2009. *Rodinná terapie: systemické a narativní přístupy*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Praha: Grada. 280 s. Psyché. ISBN 978-80-247-2390-7.

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ, 2011. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. Praha: Portál. 239 s. ISBN 978-80-262-0030-7.

HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ, 2000. *Psychologický slovník*. Praha: Portál. 774 s. ISBN 807178303X.

HELUS, Zdeněk, 2015. *Sociální psychologie pro pedagogy*. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada. 399 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-4674-6.

HOFBAUER, Břetislav, 2004. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál. 173 s. ISBN 8071789275.

CHRÁSKA, Miroslav, 2016. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5326-3.

JANDOUREK, Jan, 2001. *Sociologický slovník*. Praha: Portál. 285 s. ISBN 8071785350.

JEŘÁBEK, Richard, Václav FROLEC a Dušan HOLÝ, 1962. *Podluží: kniha o lidovém umění*. Brno: Krajské nakladatelství. 196 s.

KOMINAREC, Igor, 2003. *Úvod do pedagogiky volného času*. Prešov: Grafotlač Prešov. 113 s. ISBN 80-968608-5-2.

KNOTOVÁ, Dana, 2011. *Pedagogické dimenze volného času*. Brno: Paido. 101 s. ISBN 978-80-7315-223-9.

KRATOCHVÍLOVÁ, Emília, 2004. *Pedagogika volného času: výchova v čase mimo vyučovania v pedagogickej teórii a v praxi*. Bratislava: Vydavateľstvo UK. 307 s. ISBN 8022319309.

KRAUS, Blahoslav, 2014. *Základy sociální pedagogiky*. Vyd. 2. Praha: Portál. 215 s. ISBN 978-80-262-0643-9.

KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ, 2001. *Člověk - prostředí - výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido. 199 s. ISBN 8073150042.

KUŽMOVÁ, Martina, 2018. Elixír štěstí. *Lanžhot, zpravodaj městského úřadu*. Roč. XIV., č. 2.

MATĚJČEK, Zdeněk, 1994. *O rodině vlastní, nevlastní a náhradní*. Praha: Portál, 98 s. ISBN 8085282836.

MAREŠ, Jiří, Jan PRŮCHA a Eliška WALTEROVÁ, 2003. *Pedagogický slovník*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Portál. 322 s. ISBN 8071787728.

NĚMEC, Jiří, 2002. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido. 119 s. ISBN 8073150123.

PÁVKOVÁ, Jiřina, Bedřich HÁJEK, Břetislav HOFBAUER, Vlasta HRDLIČKOVÁ a Anna PAVLÍKOVÁ, 2002. *Pedagogika volného času*. Vyd. 3. Praha: Portál. 231 s. ISBN 8071787116.

PÁVKOVÁ, Jiřina, 2014. *Pedagogika volného času*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta. ISBN 978-80-7290-666-6.

PETRLOVÁ, Romana, 2018. Literární procházka se zaměřila na odkaz prezidenta Masaryka a rok 1918. *Lanžhot, zpravodaj městského úřadu*. Roč. XIV., č. 3.

Redakce ŽS, 2018. V Lanžhotě se běhalo i posilovalo. *Lanžhot, zpravodaj městského úřadu*. Roč. XIV., č. 2.

REKTOŘÍK, Jaroslav, 2010. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Ekopress. ISBN 978-80-86929-54-5.

SEIDLER, Peter a Viera KURINCOVÁ, 2006. *(in)akosti v edukačnom prostredí*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa. 242 s. ISBN 8080508399.

SPOUSTA, Vladimír aj., 1994. *Teoretické základy ve volném čase*. Brno: Masarykova Univerzita. ISBN 80-210-1007-X.

STŘELEČ, Stanislav, 1998. *Kapitoly z teorie a metodiky výchovy. 1*. Brno: Paido. 189 s. ISBN 8085931613.

TUČKOVÁ, Hana, 2018. Muzeum a tradice v Lanžhotě. *Lanžhot, zpravodaj městského úřadu*. Roč. XIV., č. 2.

UHROVÁ, Lenka, 2018. Setkávání maminek s dětmi. *Lanžhot, zpravodaj městského úřadu*. Roč. XIV., č. 4.

UHROVÁ, Petra, 2018. 8. ročník Dne koní. *Lanžhot, zpravodaj městského úřadu*. Roč. XIV., č. 3.

VÁGNEROVÁ, Marie, 2005. *Vývojová psychologie. I, Dětství a dospívání*. Praha: Karolinum. 467 s. ISBN 8024609568.

VÁŽANSKÝ, Mojmír, 2001. *Základy pedagogiky volného času. 2. dopl. vyd.* Brno: Print-Typia. 175 s. ISBN 8086384004.

VYHNÁLKOVÁ, Pavla, 2013. *Základy pedagogiky volného času. 1. vyd.* Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 978-80-86768-73-1.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

BARKER, Jane E, 2014. *Less-structured time in children's daily lives predicts self-directed executive functioning* [online]. [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2014.00593/full>

BOCAN, Miroslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Adam SPÁLENSKÝ, 2011. *Hodnotové orientace dětí ve věku 6–15 let* [online]. [cit. 2014-02-01]. Klíče pro život. Dostupné z: <http://www.vyzkum-mladez.cz/zprava/1310479648.pdf>

Farnost Lanžhot, 2018 [online]. [cit. 2018-12-15]. Dostupné z: <https://www.farnostlanzhot.cz/kostel/>

GÁL, František, 2018. *Historie a současnost sboru dobrovolných hasičů v Lanžhotě* [online]. [cit. 2019-01-12]. Dostupné z: <http://www.lanzhot.cz/institute/hasici/>

HÖHNE, Sylva, Věra KUCHAROVÁ a Jana PALONCYOVÁ, 2016. *Rodiny s dětmi v České republice: sociodemografická struktura, finanční a materiální podmínky* [online]. Praha: VÚPSV [cit. 2019-03-16]. ISBN 978-80-7416-246-6. Dostupné z: http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_416.pdf

Město Lanžhot, 2019. *Skautský oddíl Bantuové* [online]. [cit. 2019-01-20]. Dostupné z: <http://www.lanzhot.cz/organizace-a-spolky/?pageshowing=2&more=141#msg141>

MŠMT, 2012. *Volný čas a prevence u dětí a mládeže*. Praha. [online]. [cit. 2019-01-17]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/olnycas.pdf>

PLÁTENÍKOVÁ, Helena, 2016. *Školní vzdělávací plán* [online]. [cit. 2018-12-3]. Dostupné z: <https://www.zslanzhot.cz/dokumenty>

Sociologický ústav AV ČR, 2016. *Jak Češi tráví čas?* [online]. [cit. 2019-03-15]. Dostupné z: http://www.promenyceskespolecnosti.cz/aktuality/aktualita22/Jak_Cesi_travi_cas_TK_20-06-2016.pdf

SZTANKO, Lucie, 2017. *Výroční zpráva o činnosti a hospodaření 2017/2018* [online]. [cit. 2018-12-9]. Dostupné z: <https://mslanzhot.cz/dokumenty/>

ŠPAČEK, Ondřej, Jiří ŠAFR a Kateřina VOJTÍŠKOVÁ, 2010. *Rodiče a výchova 2010* [online]. [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1441/podzim2013/SP7MK_MTO2/46631648/Text_A_JEN_DO_STRANY_8_Rodice_a_vychova.pdf

Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník [online]. [cit. 2019-02-08]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

ROZHOVORY

KOŘÍNEK, Matěj, 2019. Rozhovor s členem skautského oddílu. Lanžhot 4. 1.

UHROVÁ, Iveta, 2018. Rozhovor s učitelkou mateřské školy v Lanžhotě. Lanžhot 8. 11.

BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

PAVELKOVÁ, Barbora, 2015. *Způsoby trávení volného času rodin s dětmi předškolního věku*. Olomouc. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Fakulta tělesné kultury.

PAVELKOVÁ, Michaela, 2014. *Vliv rodičů na výběr volnočasových aktivit dětí staršího školního věku*. Zlín. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta humanitních studií.

SEZNAM TABULEK

- Tabulka 1. návratnost dotazníků
- Tabulka 2. Složení dětských respondentů
- Tabulka 3. Nejvyšší dosažené vzdělání otce
- Tabulka 4. Nejvyšší dosažené vzdělání matky
- Tabulka 5. Počet dětí
- Tabulka 6. Četnost neorganizovaných společně provozovaných činností z pohledu rodičů
- Tabulka 7. Podíl uvedených odpovědí u neorganizovaných společně provozovaných činností z pohledu rodičů
- Tabulka 8. Četnost neorganizovaných společně provozovaných činností z pohledu dětí
- Tabulka 9. Faktor finanční náročnost
- Tabulka 10. Faktor organizace nebo pořadatel akce
- Tabulka 11. Faktor Váš zájem
- Tabulka 12. Faktor zájem Vašeho dítěte
- Tabulka 13. Faktor vzdálenost od místa bydliště
- Tabulka 14. Iniciátoři aktivit ve volném čase z pohledu dětí
- Tabulka 15. Četnost účasti na volnočasových akcích v Lanžhotě
- Tabulka 16. Četnost účasti rodičů a dětí na konkrétních akcích v obci Lanžhot
- Tabulka 17. Hodnocení pořádaných akcí z pohledu rodičů
- Tabulka 18. Subjekty podílející se na pořádání volnočasových akcí z pohledu rodičů
- Tabulka 19. Hodnocení nabídky volnočasových akcí z pohledu rodičů
- Tabulka 20. Způsoby, kterými se rodiče dozvídají o volnočasových akcích
- Tabulka 21. Způsoby, kterými se děti dozvídají o volnočasových akcích
- Tabulka 22. Návštěvnost volnočasových akcí mimo obec Lanžhot z pohledu rodičů a dětí
- Tabulka 23. Města, ve kterých děti a rodiče navštěvují volnočasové akce
- Tabulka 24. Akce, kterých se rodiče a děti nejčastěji účastní mimo obec Lanžhot
- Tabulka 25. Návštěvnost organizace zaměřené na oblast volného času
- Tabulka 26. Zájem dětí o akce dle charakteru akce
- Tabulka 27. Rozlišnost v počtu dětí a faktoru finanční náročnosti aktivit – pozorovaná četnost
- Tabulka 28. Rozlišnost ve vzdělání rodičů a návštěvě organizovaných akcí – pozorovaná četnost

SEZNAM GRAFŮ

- Graf 1. Nejvyšší dosažené vzdělání otce
- Graf 2. Nejvyšší dosažené vzdělání matky
- Graf 3. Počet dětí
- Graf 4. Aktivity realizované denně
- Graf 5. Aktivity realizované vícekrát týdně
- Graf 6. Aktivity realizované 1x týdně
- Graf 7. Aktivity realizované párkrát za měsíc
- Graf 8. Aktivity realizované párkrát za rok
- Graf 9. Aktivity nerealizované nikdy
- Graf 10. Četnost neorganizovaných společně provozovaných činností z pohledu dětí
- Graf 11. Faktor finanční náročnost
- Graf 12. Faktor organizace nebo pořadatel akce
- Graf 13. Faktor Váš zájem
- Graf 14. Faktor zájem Vašeho dítěte
- Graf 15. Faktor vzdálenost od místa bydliště
- Graf 16. Iniciátoři aktivit ve volném čase z pohledu dětí
- Graf 17. Četnost účasti na volnočasových akcích v Lanžhotě
- Graf 18. Četnost účasti rodičů a dětí na konkrétních akcích v obci Lanžhot
- Graf 19. Průměrná známka pořádaných akcí
- Graf 20. Subjekty podílející se na pořádání volnočasových akcí z pohledu rodičů
- Graf 21. Hodnocení nabídky volnočasových akcí z pohledu rodičů
- Graf 22. Způsoby, kterými se rodiče dozvídají o volnočasových akcích
- Graf 23. Způsoby, kterými se děti dozvídají o volnočasových akcích
- Graf 24. Návštěvnost volnočasových akcí mimo obec Lanžhot z pohledu rodičů a dětí
- Graf 25. Návštěvnost organizace zaměřené na oblast volného času

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Dotazník pro rodiče

Příloha č. 2: Dotazník pro děti

Příloha č. 3: Výpočet testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku – hypotéza
č. 1

Příloha č. 4: Výpočet testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku – hypotéza
č. 2

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Dotazník pro rodiče

Dotazník o volném čase – pro rodiče

Milí rodiče,

jsem studentkou druhého ročníku navazujícího magisterského studia oboru Řízení volnočasových aktivit na Univerzitě Palackého v Olomouci a nyní dokončuji diplomovou práci na téma Trávení volného času rodičů a dětí ve městě Lanžhot. Touto cestou bych Vás chtěla požádat o vyplnění dotazníku o Vašem volném čase, které nebude trvat déle než 10 minut. Dotazníky jsou anonymní. Výsledky dotazníku budou použity pouze pro uvedenou diplomovou práci. Stačí, když dotazník vyplní pouze jeden rodič. Pokud máte více dětí a navštěvují různé třídy na prvním stupni, vyplňte dotazník pouze jednou.

Děkuji moc za Váš čas.

Bc. Kateřina Janíková

I. Obecné údaje

1. V jakém městě bydlíte?

a) Lanžhot

b) jiné město (prosím, doplňte)

2. Jaké je dosažené vzdělání otce?

a) základní

b) střední

c) střední s maturitou d) vysokoškolské

3. Jaké je dosažené vzdělání matky?

a) základní

b) střední

c) střední s maturitou d) vysokoškolské

4. Kolik máte celkem dětí?

a) 1 dítě

b) 2 děti

c) 3 děti

d) 4 děti a více

II. Údaje o trávení volného času

5. Jak často se společně s Vašimi dětmi věnujete těmto činnostem? Pokud Vás napadne nějaká další možnost, prosím, doplňte. (Odpověď vyznačte křížkem X)

	denně	vícekrát týdně	1x týdně	párkrát za měsíc	párkrát za rok	nikdy
výlety						
procházky						
hraní společenských her						
pohybové hry (sportovní, hry venku apod.)						
sledování TV						
povídání						
návštěva kina, divadla, muzea						
návštěvy rodiny a známých						
návštěva nákupních center						
četba knih						

6. Co a jak moc Vás ovlivňuje při výběru způsobu trávení volného času? Odpovídejte podle škály: 1 – vůbec mě neovlivňuje, 5 – značně mě ovlivňuje. Pokud Vás napadá ještě jiný faktor, prosím, doplňte ho. (Odpověď vyznačte křížkem X)

	1 – vůbec mě neovlivňuje	2 – spíše neovlivňuje	3 – neutrální	4 – spíše ovlivňuje	5 – značně ovlivňuje
finanční náročnost					
organizace nebo pořadatel akce					
Váš zájem					
zájem Vašeho dítěte					
vzdálenost od místa bydliště					

III. Akce ve městě Lanžhot

7. Navštěvujete akce volnočasového charakteru, které jsou pořádány ve městě Lanžhot?

a) ano   b) ne

8. Oznamkujte jednotlivé akce podle toho, jak se Vám líbily. Použijte známkování jako ve škole: 1 – nejlepší, 5 – nejhorší. Pokud jste se akce nezúčastnili, políčko proškrtněte křížkem X.

Akce	Známka
Podzimní slavnosti	
Běh městem Lanžhot	
Filmové večery na faře	
Farní odpoledne	
Školičkové hody	
Bantu Den	
Tradice a muzeum v Lanžhotě	
Literární procházka ulicemi	
Pálení čarodějnic	
Drakiáda	
Den koní	
Lampionový průvod městem	
Uklidme Česko	

9. Uveďte všechny organizace, spolky, skupiny osob nebo jednotlivé osoby, které se podle Vás podílejí na akcích/možnostech trávení volného času pořádaných ve městě Lanžhot pro rodiče a děti.

IV. Akce mimo město Lanžhot

10. Navštěvujete nějaké volnočasové akce pořádané mimo město Lanžhot? Pokud ano, uveďte názvy akcí a místo, kde se odehrávají.

a) ne   b) ano _____

---

11. Navštěvujete spolu s Vašimi dětmi nějakou organizaci mimo Lanžhot, která se věnuje volnému času (např. Středisko volného času apod.)? Pokud ano, uveďte název.

a) ne   b) ano _____

V. Co v nabídce aktivit ve městě Lanžhot chybí

12. Myslíte si, že je nabídka možností trávení volného času pro rodiče s dětmi v Lanžhotě dostačující? Označte jako ve škole (1 – nabídka je bohatá, 2 – nabídka je dostačující, 3 – nabídka je průměrná, 4 – nabídka je nedostačující, 5 – nabídka není žádná).

Známka: _____

13. Vypište způsoby, jakými se dozvídáte o akcích, které se v Lanžhotě konají (např. kabelová televize, zpravodaj města, od známých apod.).

14. Co Vám v nabídce možností trávení volného času chybí? Co byste zlepšili? (můžete vyjmenovat oblasti, ve kterých je pořádaných akcí málo nebo žádné, ale také konkrétní akce, které Vás napadnou).

15. Pokud máte k dotazníku nebo k tématu nějaké připomínky, uveďte je zde. (Toto pole je nepovinné, pokud žádné připomínky nemáte, pole proškrtněte).

Příloha č. 2: Dotazník pro děti

Dotazník o volném čase pro děti – 1. stupeň

Do které třídy chodíš? _____

Kolik je Ti let? _____

1. Jaké aktivity ve svém volném čase s rodiči děláte nejčastěji? (vyber maximálně 4 možnosti)

a) procházky

b) výlety

c) návštěva kina, divadla nebo muzea

d) hraní deskových her

e) hraní pohybových her, hry venku

f) sledování televize

g) povídání

h) návštěvy rodiny

i) čtení knížek

j) návštěva nákupních center

k) něco jiného (dopiš) _____

2. Kdo spíše vymýšlí, co budete ve volném čase dělat?

a) já

b) rodiče

c) společně

3. Navštěvujete s rodiči akce, které se konají v Lanžhotě?

a) ano

b) ne

4. Napiš všechny akce, kterých jste se společně s rodiči v roce 2018 zúčastnili. (např. Pálení čarodějnic, Běh Lanžhotem, Školičkové hry apod.)

5. Kde se o akcích dozvídáš? (můžeš vybrat více možností)

a) ve škole

b) od rodičů

c) od kamarádů

d) na internetu

e) jinde (dopiš) _____

6. Jezdíte společně s rodiči na akce i do jiného města? Pokud ano, dopiš město a o jaké akce se jedná.

a) ne

b) ano: město:

akce:

7. Jaké typy akcí tě nejvíce lákají?

a) sportovní

b) kulturní (hudební, taneční atd.)

c) hry a soutěže

d) informační (přednášky, výstavy atd.)

e) výtvarné

d) něco jiného (dopiš) _____

Děkuji za vyplnění dotazníku ☺

**Příloha č. 3: Výpočet testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku –
hypotéza č. 1**

Nejprve byla vytvořena tabulka pozorované četnosti odpovědí.

Pozorovaná četnost

	Ne	Neutrální	Ano	Σ
	Vůbec ne + Spíše ne	Neutrální	Spíše ano + Značně ano	
1 dítě	8	5	3	16
2 děti	22	27	28	77
3 děti	13	4	8	25
4 děti a více	1	3	2	6
Σ	44	39	41	124

Na základě pozorované četnosti byla vypočtena tabulka očekávaných četností pomocí následujícího vzorce, přičemž n_{ij} vyjadřuje očekávanou četnost, n_i je součet četností ve sloupcích, n_j součet četností v řádcích a n celková suma řádků nebo sloupců.

$$n_{ij} = \frac{n_i * n_j}{n}$$

Očekávaná četnost

	Ne	Neutrální	Ano	Σ
	Vůbec ne + Spíše ne	Neutrální	Spíše ano + Značně ano	
1 dítě	5,677419355	5,03225806	5,290322581	16
2 děti	27,32258065	24,2177419	25,45967742	77
3 děti	8,870967742	7,86290323	8,266129032	25
4 děti a více	2,129032258	1,88709677	1,983870968	6
Σ	44	39	41	124

Nyní, když známe pozorovanou a očekávanou četnost, můžeme vypočítat hodnotu χ^2 podle následujícího vzorce:

$$\chi^2 = \sum \frac{(P - O)^2}{O}$$

Následující tabulka ukazuje postup při počítání hodnoty χ^2 :

Vypočtená hodnota

	P	O	P-O	(P-O)²	(P-O)²/O
	8	5,677419355	2,32258065	5,394380853	0,950146628
	5	5,032258065	-0,0322581	0,001040583	0,000206782
	3	5,290322581	-2,2903226	5,245577523	0,991542093
	22	27,32258065	-5,3225806	28,32986472	1,036866359
	27	24,21774194	2,78225806	7,740959938	0,319640037
	28	25,45967742	2,54032258	6,453238814	0,253468994
	13	8,870967742	4,12903226	17,04890739	1,921876833
	4	7,862903226	-3,8629032	14,92202133	1,897775021
	8	8,266129032	-0,266129	0,070824662	0,008568057
	1	2,129032258	-1,1290323	1,27471384	0,598729228
	3	1,887096774	1,11290323	1,23855359	0,656327543
	2	1,983870968	0,01612903	0,000260146	0,00013113
Σ	124	124			8,635278705

Vypočítaná hodnota $\chi^2 = 8,635278705$

Testování proběhne na hladině významnosti 0,05. Počet stupňů volnosti byl vypočítán pomocí následujícího vzorce, kdy r je počet řádků tabulky pozorované četnosti a s je počet sloupců tabulky pozorované četnosti:

$$f = (r-1) * (s-1)$$

Vypočtený počet stupňů volnosti je 6.

Příloha č. 4: Výpočet testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku – hypotéza č. 2

Nejprve byla vytvořena tabulka pozorované četnosti odpovědí.

Pozorovaná četnost

	Navštívilo	Nenavštívilo	Σ
ZŠ	17	35	52
SŠ bez maturity	165	160	325
SŠ s maturitou	378	350	728
Vysokoškolské	258	249	507
Σ	818	794	1612

Na základě pozorované četnosti byla vypočtena tabulka očekávaných četností pomocí následujícího vzorce, přičemž n_{ij} vyjadřuje očekávanou četnost, n_i je součet četností ve sloupcích, n_j součet četností v řádcích a n celková suma řádků nebo sloupců.

$$n_{ij} = \frac{n_i * n_j}{n}$$

Očekávaná četnost

	Navštívilo	Nenavštívilo	Σ
ZŠ	26,38709677	25,61290323	52
SŠ bez maturity	164,9193548	160,0806452	325
SŠ s maturitou	369,4193548	358,5806452	728
Vysokoškolské	257,2741935	249,7258065	507
Σ	818	794	1612

Nyní, když známe pozorovanou a očekávanou četnost, můžeme vypočítat hodnotu χ^2 podle následujícího vzorce:

$$\chi^2 = \sum \frac{(P-O)^2}{O}$$

Následující tabulka ukazuje postup při počítání hodnoty χ^2 :

Vypočtená hodnota

	P	O	P-O	(P-O)²	(P-O)²/O
	17	26,38709677	-9,387096774	88,11759	3,33942
	35	25,61290323	9,387096774	88,11759	3,440359
	165	164,9193548	0,080645161	0,006504	3,94E-05
	160	160,0806452	-0,080645161	0,006504	4,06E-05
	378	369,4193548	8,580645161	73,62747	0,199306
	350	358,5806452	-8,580645161	73,62747	0,20533
	258	257,2741935	0,725806452	0,526795	0,002048
	249	249,7258065	-0,725806452	0,526795	0,002109
Σ	1612	1612			7,188652

Vypočítaná hodnota $\chi^2 = 7,188652$

Testování proběhne na hladině významnosti 0,05. Počet stupňů volnosti byl vypočítán pomocí následujícího vzorce, kdy r je počet řádků tabulky pozorované četnosti a s je počet sloupců tabulky pozorované četnosti:

$$f = (r-1) * (s-1)$$

Vypočtený počet stupňů volnosti je 3.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Kateřina Janíková
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Mgr. Pavla Vyhnálková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2019

Název práce:	Trávení volného času rodičů a dětí ve městě Lanžhot
Název v angličtině:	Parents and Children's Leisure Time in the Town of Lanžhot
Anotace práce:	Diplomová práce se zaměřuje na společné trávení volného času rodičů a dětí ve městě Lanžhot. Práce je rozdělena na teoretickou a empirickou část. Teoretická část se věnuje základním pojmům, které jsou podkladem pro empirickou část a objasňuje témata jako volný čas, rodina a lokální prostředí, popisuje subjekty, které ovlivňují volný čas, a poté charakterizuje volný čas ve městě Lanžhot. Empirická část nejprve podává přehled o současném stavu této problematiky, vymezuje stanovené cíle a hypotézy, popisuje výzkumnou metodu a výzkumný soubor a následně jsou prezentovány výsledky výzkumného šetření. Poslední kapitola se věnuje celkovému shrnutí výzkumného šetření, uvádí doporučení pro praxi a nakonec porovnává výsledky výzkumného šetření s výsledky získané z jiných výzkumů a diplomových prací.
Klíčová slova:	Volný čas, volnočasové aktivity, rodina, lokální prostředí, město Lanžhot
Anotace v angličtině:	The Thesis focuses on parents and their children spending their leisure time together in the town of Lanžhot. This study is divided in to parts, theoretical and empirical. The theoretical part sets out basic terms which form the empirical part. It explains topics such as leisure time, family and local environment; describes subjects influencing the leisure time and then defines the leisure time in Lanžhot. The empirical part initially gives an insight into a current state of this issue. It determines set goals and hypothesis, then describes Research Method and Research File, followed by results of Research Survey. The final chapter presents a summary of the Research

	Survey. It proposes practical recommendations and eventually compares results of the Research Survey with results obtained from other existing researches and Master Dissertations.
Klíčová slova v angličtině:	Leisure time, leisure time activities, family, local environment, town Lanžhot
Přílohy vázané v práci:	4
Rozsah práce:	99 s. (151 712 znaků)
Jazyk práce:	český